

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG HATÁROZATAI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG HIVATALOS LAPJA

TARTALOM

3466/2022. (XII. 6.) AB határozat	alkotmányjogi panasz elutasításáról	2756
3467/2022. (XII. 6.) AB határozat	alkotmányjogi panasz elutasításáról	2763
3468/2022. (XII. 6.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2771
3469/2022. (XII. 6.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2775
3470/2022. (XII. 6.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2779
3471/2022. (XII. 6.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2785
3472/2022. (XII. 6.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2789
3473/2022. (XII. 6.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2792
3474/2022. (XII. 6.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2795
3475/2022. (XII. 6.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2798
3476/2022. (XII. 6.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2802
3477/2022. (XII. 6.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2806
3478/2022. (XII. 6.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2810
3479/2022. (XII. 6.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2813
3480/2022. (XII. 6.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2817
3481/2022. (XII. 6.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2822
3482/2022. (XII. 6.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2825

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG TANÁCSAINAK A MAGYAR KÖZLÖNYBEN KÖZZÉ NEM TETT HATÁROZATAI ÉS VÉGZÉSEI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3466/2022. (XII. 6.) AB HATÁROZATA

alkotmányjogi panasz elutasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.II.20.046/2022/8. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt elutasítja.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője útján (Karsai Dániel Ügyvédi Iroda, dr. Karsai Dániel ügyvéd) az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt nyújtott be, amelyben Kúria felülvizsgálati jogkörben hozott Pfv.II.20.046/2022/8. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és annak – a Fővárosi Törvényszék 50.Pkf.635.007/2021/6. számú másodfokú végzésére és a Pesti Központi Kerületi Bíróság 4.Pk.500.204/2021/24. számú elsőfokú végzésére kiterjedő hatállyal történő – megsemmisítését kérte az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmére hivatkozással.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege szerint a magyar-ausztrál kettős állampolgárságú indítványozónak az Ausztráliában kötött házasságából 2019-ben gyermeke született. Az indítványozó a gyermek ausztrál állampolgárságú édesapjának előzetes értesítése nélkül 2021. január 19-én Magyarországra indult a gyermekkel, ahol keresetlevelet nyújtott be a házasság felbontása iránt, amely eljárás jelenleg is folyamatban van. Ausztráliába többet nem tért vissza, azóta Magyarországon él a gyermekkel. A gyermek édesapja azt kérte a bíróságtól, hogy rendelje el a gyermeknek a szokásos tartózkodási helyére, Ausztráliába történő visszavitelét.
- [3] 1.2. A Pesti Központi Kerületi Bíróság 4.Pk.500.204/2021/24. számú elsőfokú végzésében megállapította, hogy a gyermek szokásos tartózkodási helye az elvitelt közvetlenül megelőzően Ausztráliában volt (ezt az indítványozó sem vitatta), az édesapa az ausztrál jog szerint az elvitel időpontjában szülői felügyeleti joggal rendelkezett a gyermek tekintetében és azt ténylegesen gyakorolta, továbbá sem előzetesen, sem utólag nem járult hozzá a gyermek elviteléhez.
- [4] Az ügyben a bíróság szerint nem áll fenn a Gyermekek Jogellenes Külföldre Vitelének Polgári Jogi Vonatkozásairól szóló, Hágában 1980. év október 25. napján kelt szerződés (kihirdette: 1986. évi 14. törvényerejű rendelet; a továbbiakban: Hágai Egyezmény) 13. Cikk *b*) pontja szerinti olyan ok, amely a visszavitel elrendelésének megtagadását indokolná. A bíróság rámutatott, hogy „a kérelmező alkoholizálása, az oldalán esetlegesen fennálló életvezetési problémák, valamint a szülői viselkedésmintában megmutatkozó, lehetséges hiányosságok, valamint a kérelmezettel, és a gyermekkel szembeni magatartása a szülő nevelési alkalmasságát befolyásoló tényezők, amelyek a szülői felügyelet rendezése iránti eljárásban értékelhetők. A [...] kérelmezőt nem megfelelő apaként feltüntető hivatkozása önmagában a visszavitelnek a Hágai Egyezmény 13. Cikk *b*) pontja szerinti megtagadására nem ad alapot.” A bíróság szerint az indítványozó csak állította, de nem bizonyította, hogy a körülmények „mindkettőjüket, de elsősorban a gyermeket jelentősen traumatizálták”, illetve az indítványozó

ilyen tartalmú bejelentéssel nem élt a hatóságok felé, és a gyermek orvosi kezelésre sem szorult. Az indítványozó hivatkozott arra is, hogy a muszlim vallású édesapa családjának és vallási közösségének szokásai miatt a gyermeket illetően szóba jött a nemiszerv-csonkítás lehetősége is. A bíróság megállapította, hogy az indítványozó nem tett hivatalos lépéseket ezzel kapcsolatban, és az ausztrál törvények kifejezetten tiltják az ilyen beavatkozást.

- [5] A visszavitel elrendelésének megtagadására okot adó feltételeket a bíróság szerint az indítványozó csupán állította, de azokat az elsőfokú végzés értelmében „a bíróság többszöri, a személyes meghallgatás eredményeként őt terhelő bizonyítási érdekről történt tájékoztatására sem bizonyította, ezért a kivételes jelleggel alkalmazandó feltételek fennállása nem volt megállapítható. A kérelmezett által a bírói tájékoztatást követően csatolt okirati bizonyítékok, fényképfelvételek, a hangfelvételekről készült leírás, édesanyja és testvére tanúvallomása a megtagadási okok fennállásának igazolására nem alkalmasak és a kérelmezett által indítványozott további – szakértő kirendelése, a környezettanulmány beszerzése – bizonyítás még elrendelésük esetén sem szolgáltat bizonyítékot ennek megállapítására.”
- [6] A bíróság megállapította azt is, hogy az indítványozó és a gyermek számára biztosított a korábbi közös életterületükön szolgáló utolsó, közös tulajdonú házastársi ingatlanba való visszatérés. A gyermek édesapja az indítványozó és a gyermek indokolt szükségleteinek teljesítését is vállalta az indítványozó munkába állásáig. Az indítványozó és a gyermek ausztrál állampolgárságára tekintettel szükség esetén mindketten jogosultak a szociális háló keretében az ausztrál állampolgárokat megillető támogatásokra.
- [7] Mindezek alapján a bíróság – nyomatékkal hangsúlyozva, hogy a gyermek visszavitelének elrendelése nem azonos a szülői felügyelet tárgyában való döntéssel, és az nem eredményezi a gyermeknek az édesanyjától való elszakítását – elrendelte a gyermek visszavitelét a szokásos tartózkodási helyére, Ausztráliába.
- [8] 1.3. A másodfokon eljáró Fővárosi Törvényszék 50.Pkf.635.007/2021/6. számú végzésével az elsőfokú döntést – a teljesítési határidő megfelelő módosításával – helyben hagyta. A bíróság rámutatott arra is, hogy az indítványozó „csak a második, a 2021. július 9-i személyes meghallgatáson hivatkozott először a gyermek női nemi szervének megcsonkításával kapcsolatos eljárásra, mint a gyermeket veszélyeztető tényezőre, megjegyezve, hogy azt maga sem állította, hogy akár a kérelmező, akár a családja konkrétan, a felek gyermeke kapcsán a fenti szertartás jövőbeni elvégzését akár csak kilátásba helyezte volna [...]. Minderre is figyelemmel önmagában a kérelmező által gyakorolt vallási kultúra egyes – illegális – elemeire való kérelmezetti hivatkozás a kérelmező terhén nem értékelhető.”
- [9] 1.4. A felülvizsgálati jogkörben eljáró Kúria Pfv.II.20.046/2022/8. számú végzésében a másodfokú döntést – a teljesítési határidő megfelelő módosításával – hatályában fenntartotta. A Kúria mindenképp megállapította, hogy az indítványozó „anyagi jogi jogszabályhelyek megsértésére hivatkozott, azért a Kúria eljárásjogi jogszabálysértést nem vizsgálhatott. Így nem vizsgálhatta a bizonyítékok mérlegelésére vonatkozó jogszabályhely [Pp. 279. § (1) bekezdés] megsértését” (Indokolás [33]). „Az anyagi jogszabályhely megsértése akkor valósul meg, ha a bíróság az abban előírt feltételeket nem vizsgálja. Az viszont, hogy a lefolytatott [...] bizonyítási eljárás eredményeként milyen következtetésre jut, a bizonyítékok mérlegelése [Pp. 279. § (1) bekezdés] körébe tartozik.” (Indokolás [40])
- [10] Rámutatott a Kúria, hogy a „gyermek elvitelét megelőző körülmények, a kérelmező állított életvezetési problémáinak vizsgálata nem a jelen, hanem a szülői felügyelet rendezésére irányuló eljárás tárgya, ahol a szülő nevelési alkalmassága körében vizsgálendő” (Indokolás [41]). Kifejtette emellett, hogy a „visszavitel nem értelmezhető szűkítően, a megsértett szülői felügyelet helyreállítása ugyanis nem a szülő korábbi életének vissza rendezésére irányul, hanem arra, hogy a gyermek visszakerüljön a megszokott és ismert környezetébe, azaz a szokásos tartózkodási helyére”, és a visszavitel nem jelenti a gyermeknek az édesanyjától való elszakítását (Indokolás [42]). A Kúria végezetül hangsúlyozta, hogy „elfogadhatatlan a gyermek bántalmazása, számára fizikai, lelki sérelem okozása”, ha tehát a gyermek nemi szerve csonkításának akár csak a lehetősége is felmerülne, a visszavitel meg kellene tagadni (Indokolás [45]). Jelen ügyben azonban a bíróság tényleges és reális veszélyt nem tartott megállapíthatónak. Hangsúlyozta, hogy az indítványozó semmilyen jelzéssel nem élt az ausztrál gyermekvédelmi hatóságok felé, továbbá „a jelen eljárásban az első érdemi ellenkérelmében (5. számú ellenkérelem), a meghallgatásán (9. számú jegyzőkönyv), a részletes nyilatkozatában (11. számú beadvány) erre nem hivatkozott” (Indokolás [46]). Nincs tehát jogi akadály annak, hogy a kérelmezett a gyermekkel együtt visszaköltözzön a szokásos tartózkodási hely országába.

- [11] 2. Az indítványozó ezt követően benyújtott alkotmányjogi panaszában arra hivatkozott, hogy a bírói döntés végrehajtása azt is eredményezheti, hogy a gyermeket elszakítják tőle, „holott a gyermek mindenképp az álló érdekében jelenleg az áll, hogy az édesanyja nevelése és gondozása alatt maradjon Magyarországon, ahol immáron másfél éve él, a környezetébe sikeresen beilleszkedett”. Az indítványozó állítása szerint a bíróságok ellehetlenítették a bizonyítást az eljárásban, ezért sérült az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz való joga. Sérelmezte, hogy indokolás nélkül mellőzték a bizonyítási indítványait, nem rendeltek ki igazságügyi pszichológus szakértőt annak a kérdésnek a vizsgálatára, hogy a visszavétel milyen hatást gyakorolna a gyermek testi, lelki fejlődésére, és a rendelkezésre álló bizonyítékokat egyoldalúan, kizárólag az egyik fél javára értékelték. A bíróságok gyakorlatilag nem folytattak le olyan, a gyermek érdekében feltárására irányuló vizsgálatot, bizonyítást, amiből megállapítható lenne, hogy a visszavétel veszélyt jelent-e a gyermekre. Az indítványozó szerint a bíróságok nem fogadhatták volna el a gyermek édesapjának a nyilatkozatát arra vonatkozóan, hogy nem fogja alávetni a gyermeket nemiszerv-csonkításnak, azt is vizsgálniuk kellett volna, hogy az ausztrál gyermekvédelmi szervek milyen védelmi intézkedéseket tudnának a gyermek érdekében fogatosítani, adott esetben meg tudnának-e akadályozni egy ilyen beavatkozást.

II.

- [12] 1. Az Alaptörvény érintett rendelkezése:

„XXVIII. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.”

- [13] 2. A Hágai Egyezmény érintett rendelkezése:

„13. Cikk Az előző cikkben foglalt rendelkezések ellenére a megkeresett Állam igazságügyi vagy államigazgatási szerve nem köteles elrendelni a gyermek visszavételét, ha az azt ellenző személy, intézmény vagy más szerv bizonyítja, hogy
[...]
b) a gyermeket visszavitele testi vagy lelki károsodásnak tenné ki vagy bármi más módon elviselhetetlen helyzetet teremtene számára.”

III.

- [14] Az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján megvizsgálva a befogadhatóság feltételeit, jelen ügyben a következőket lehetett megállapítani.
- [15] Az alkotmányjogi panasz az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott hatvan napos határidőben érkezett: a másodfokú végzést az elektronikus letöltési igazolás szerint 2022. május 11-én vette kézhez az indítványozó jogi képviselője, a panaszt pedig 2022. június 27-én nyújtották be. Az indítványozó a rendelkezésre álló jogorvoslati lehetőségeket kimerítette, alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik, és a folyamatban volt nemperekes eljárás kérelmezettjeként érintettnek minősül. A jogi képviselő meghatalmazását csatolták.
- [16] Az indítvány a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében felsorolt követelményeit teljesíti: a) tartalmazza azt a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá azt, amely az indítványozó indítványozói jogosultságát megalapozza (Abtv. 27. §); b) az eljárás megindításának indokait (az indítványozó szerint a gyermek visszavételét alaptörvény-ellenesen lefolytatott eljárásban rendeltek el); c) az Alkotmánybíróság által vizsgálandó bírósági döntést (a Kúria Pfv.II.20.046/2022/8. számú végzése); d) az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezését [XXVIII. cikk (1) bekezdés]; e) indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírósági döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével, valamint f) kifejezett kérelmet arra, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a támadott végzés alaptörvény-ellenességét és semmisítse meg azt az első- és a másodfokú bírósági végzésre kiterjedő hatállyal.

- [17] Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. E két feltétel alternatív jellegű, bármelyik fennállása megalapozza a panasz befogadhatóságát.
- [18] A hasonló tárgyú – jogellenesen külföldre vitt gyermek visszavételére irányuló eljárásban hozott bírói döntést vizsgáló – 3375/2018. (XII. 5.) AB határozat kimondta: „az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljárás követelményéből a bíróságoknak az a kötelezettsége fakad, hogy a gyermek érdekeit a lehető legszélesebb körben tárják fel és ehhez a gyermek jogellenes elvitele ügyében folytatott eljárásban az összes lehetséges, a felek által felajánlott bizonyítási eszközt igénybe vegyék annak érdekében, hogy a kiskorú gyermek kiemelten védett érdekeit nyilvánvalóan és egyértelműen megállapíthatóvá tegye a bíróság számára” (Indokolás [70]). A 3216/2020. (VI. 19.) AB határozat ennek nyomán szintén érdemi vizsgálatot igénylő kérdésnek tekintette, hogy „a bizonyítási eljárás – különös tekintettel a gyermekek érdekeinek kiemelten védett érdekeire – teljeskörűen zajlott-e le, a bíróságok igénybe vettek-e minden lehetséges bizonyítási eszközt és különös figyelemmel voltak-e a gyermekek érdekeinek felderítésére” (Indokolás [22]).
- [19] Jelen ügyben az indítványozó arra hivatkozott és azt sérelmezte, hogy a bíróság – indokolás nélkül – elutasította a szakértő kirendelésére vonatkozó bizonyítási indítványát, és emiatt, illetve általánosságban sem vizsgálta megfelelően, hogy az Ausztráliába történő visszavitel veszélyt jelent-e a gyermekre. Ezért a fent idézett ügyekkel összhangban ebben az ügyben is megállapítható a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kéteye.
- [20] Az Alkotmánybíróság az Ügyrend 31. § (6) bekezdése alapján külön befogadási eljárás lefolytatása nélkül érdemben bírálta el az ügyet.

IV.

- [21] Az alkotmányjogi panasz nem megalapozott.
- [22] 1. A tisztességes (méltányos, kiegyensúlyozott, *fair*) eljárás „olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek a figyelembevételével lehet csupán megítélni. Ezért egyes részletek hiánya ellenére éppúgy, mint az összes részletszabály betartása dacára lehet az eljárás méltánytalan vagy igazságtalan, avagy nem tisztességes [6/1998. (III. 11.) AB határozat, ABH 1998, 91, 95]. A tisztességes eljáráshoz való jog olyan abszolút jog, amellyel szemben nem létezik mérlegelhető más alapvető jog vagy alkotmányos cél, mert már maga is mérlegelés eredménye [14/2004. (V. 7.) AB határozat, ABH 2004, 241, 266]” {3216/2020. (VI. 19.) AB határozat, Indokolás [29]}.
- [23] Amint arra az Alkotmánybíróság fentebb már utalt, korábbi döntései szerint a jogellenesen külföldre vitt gyermek visszavételére irányuló eljárásban az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljárás követelményéből a bíróságoknak az a kötelezettsége fakad, hogy a gyermek érdekeit a lehető legszélesebb körben tárják fel, és ehhez a gyermek jogellenes elvitele ügyében folytatott eljárásban az összes lehetséges, a felek által felajánlott bizonyítási eszközt igénybe vegyék annak érdekében, hogy a kiskorú gyermek kiemelten védett érdekeit nyilvánvalóan és egyértelműen megállapíthatóvá tegye a bíróság számára {3375/2018. (XII. 5.) AB határozat, Indokolás [70]}. Az Alkotmánybíróság szerint az ilyen típusú eljárásokban a gyermekek érdekei feltárásának elmaradása általában sérti a tisztességes eljáráshoz való jogot {3375/2018. (XII. 5.) AB határozat, Indokolás [64]}.
- [24] Jelen ügyben is hangsúlyozandó ugyanakkor, hogy az Alkotmánybíróság a bírói döntéssel szemben benyújtott alkotmányjogi panasz intézményén keresztül is az Alaptörvényt és az abban elismert jogokat oltalmazhatja {erről lásd elsőként: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]}. Vagyis az Alkotmánybíróság a bírói döntések felülvizsgálata során is az Alaptörvényben elismert alapjogi követelményrendszer tényleges érvényesülését garantálja. „A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható. Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga [...] nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti »szuperbíróság« szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el. [...] A bíró bármely ténybeli vagy jogi tévedése nem teszi automatikusan tisztességtelenné az egész eljárást, mivel az ilyen tévedések teljesen

soha nem küszöbölhető ki, azokat az igazságszolgáltatás ma ismert rendszere magában hordozza.” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]}

- [25] A bíróságok a szabad bizonyítás elve alapján járnak el, és a bíróságok „mérlegelési jogkörébe – bizonyítandó tények, bizonyítási eszközök igénybevétele – tartozó döntések” felülbírálatára az Alkotmánybíróságnak nincs lehetősége {3290/2019. (XI. 5.) AB végzés, Indokolás [17]}. A „tiszteséges eljáráshoz való jog tekintetében az alkotmányossági vizsgálat csak arra korlátozódik, hogy a bizonyítási kötelezettségüknek a bíróságok eleget tettek-e, azt azonban nem vizsgálja az Alkotmánybíróság – tekintettel arra, hogy nem jár el negyedfokú bíróságként –, hogy a levont következtetések szakjogilag helyesek-e” {3216/2020. (VI. 19.) AB határozat, Indokolás [40]}.
- [26] Az Alkotmánybíróságnak ennek alapján azt kellett megvizsgálnia, hogy a gyermek érdekei feltárásának a követelménye – különös figyelemmel az indítványozó által előterjesztett bizonyítási indítványokra – teljesült-e a vizsgált eljárásban. A bíróság által a bizonyítékokból levont következtetések helyessége azonban nem tárgya a tisztességes eljáráshoz való jog alapján lefolytatott vizsgálatnak.
- [27] 2. Annak megállapítása érdekében, hogy a bíróságok a gyermek visszavételére irányuló eljárásban megfelelően széles körben vizsgálták-e a gyermek érdekeit, az Alkotmánybíróság áttekintette a meghozott bírósági döntések indokolását.
- [28] A bíróság a tényállást a felek személyes meghallgatása, a tanúk vallomása, valamint a becsatolt iratok alapján állapította meg. A bíróságok elsődlegesen részletesen megvizsgálták azokat az objektív körülményeket és feltételeket (szokásos tartózkodási hely, elvitel jogellenessége, szülői felügyelet tényleges gyakorlása), amelyeket a nemzetközi és a hazai szabályozás is megkíván a gyermek visszavételére irányuló eljárásban.
- [29] A bíróságok ezt követően azt a kérdést is elemzésnek vetették alá, hogy a Hágai Egyezmény 13. cikk *b)* pontjába foglalt, a gyermek visszavételét akadályozó körülmény fennáll-e.
- [30] Az indítványozó érveinek jelentős része a gyermek édesapjának nevelési alkalmasságára vonatkozott. A bíróságok ezzel kapcsolatban rámutattak, hogy az indítványozó az ausztrál gyermekvédelmi szerveknél nem élt semmilyen jelzéssel, a gyermek korábbi traumatizáltságát – amely orvosi kezelés nélkül megszűnt – csak állította, de nem bizonyította. Egyebekben pedig indítványozó által a gyermek édesapja tekintetében állított esetleges életvezetési problémáinak a vizsgálata, az édesapa nevelési alkalmassága a szülői felügyelet rendezésére irányuló eljárás tárgya lehet majd, az a gyermeknek a szokásos tartózkodási helyére történő visszavételét nem érinti.
- [31] A bíróságok hangsúlyozták, hogy a visszavétel elrendelése egyáltalán nem jelenti az indítványozónak a gyermektől való elszakítását. Nincs jogi vagy más akadálya annak, hogy a kettős állampolgár indítványozó a gyermekkel együtt visszatérjen a gyermek szokásos tartózkodási helye szerinti országba, Ausztráliába.
- [32] Az indítványozó és a gyermek lakhatása, ellátása a bíróságok megítélése szerint Ausztráliában biztosított azzal, hogy a „visszavétel kötelezettsége nem értelmezhető akként, hogy a gyermekeket feltétlenül ugyanazon lakásba kell visszajuttatni” (Pesti Központi Kerületi Bíróság 4.Pk.500.204/2021/24. számú végzés, 7. oldal). Az indítványozó tehát nem köteles feltétlenül a korábbi, közös tulajdonú ingatlanba visszatérni.
- [33] Az indítványozó legsúlyosabb érve a gyermek Ausztráliába történő visszavitele kérdésében az a felvetés volt, hogy a gyermek édesapja olyan vallási közösség tagja, amely közösségben szokás a leánygyermekek nemi szervének csonkítása. Mivel ez kétségtávolan megalapozhatja a Hágai Egyezmény 13. Cikk *b)* pontjában rögzített kivétel szabály alkalmazását, a bíróságok a gyermek biztonságának elsődlegességét hangsúlyozva mindhárom fokon vizsgálták, hogy a gyermek testi integritása veszélybe kerülhet-e az Ausztráliába való visszatérése esetében. A végzések indokolása alapján több körülmény együttes fennállása miatt nem tartották ténylegesnek és reálisnak ezt a veszélyt:
- Ausztráliában büntetőjogilag tiltott a nemi szerv csonkítása, és az állam fellép ez ellen;
 - az indítványozó nem élt semmilyen jelzéssel az ausztrál gyermekvédelmi hatóság felé;
 - az eljárásban elsődlegesen az édesapa életvezetési problémáira hivatkozott, csak a második meghallgatáson említette a nemiszerv-csonkítás veszélyét, azt azonban ekkor sem állította, hogy a gyermeke tekintetében kilátásba helyeztek volna ilyen beavatkozást;
 - a gyermek édesapja nyilatkozott róla, hogy nem hagyja ilyen beavatkozást, mert elutasítja az ilyen szertartásokat, és önmagában az általa gyakorolt vallási kultúra egyes – illegális – elemeire való hivatkozás nem értékelhető a terhére.

- [34] Ami az indítványozó által előterjesztett bizonyítási indítványok kezelését – elutasítását – érinti, a rendelkezésre bocsátott bírósági iratok szerint az indítványozó az eljárásban az „édesanyja és testvére tanúkenti meghallgatását, környezettanulmány készítését, valamint a testi, lelki károsodás vonatkozásában igazságügyi pszichológus szakértő kirendelését indítványozta” (Pesti Központi Kerületi Bíróság 4.Pk.500.204/2021/24. számú végzés, 5. oldal). A fellebbezésében pedig azt sérelmezte, hogy „az elsőfokú bíróság a bizonyítási indítványa ellenére nem rendelt ki igazságügyi pszichológus szakértőt annak vizsgálatára, hogy a gyermeknek a kérelmezettől történő elszakítása a gyermek súlyos lelki károsodásához vezetne-e, illetve, hogy az Ausztráliába történő visszavitel a gyermeket testi vagy lelki károsodásnak tenné ki vagy bármi más módon elviselhetetlen helyzetet teremtené-e számára, valamint nem szerzett be környezettanulmányt a kérelmezett magyarországi lakhelyéről” (Fővárosi Törvényszék 50.Pkf.635.007/2021/6. számú végzése, 5. oldal).
- [35] A visszavitel megtagadásának kivételes feltételeit a kérelmezett köteles bizonyítani, a bíróság konklúziója szerint azonban az indítványozó a rá rótt bizonyítási kötelezettségnek – az őt terhelő bizonyítási érdekről való többszöri tájékoztatás ellenére – nem tudott eleget tenni. Az előterjesztett bizonyítékok a Hágai Egyezmény 13. cikk *b)* pontjában írt megtagadási ok fennállásának igazolására nem voltak alkalmasak, a további indítványozott bizonyítás pedig még elrendelése esetén sem szolgáltatathatott volna elegendő bizonyítékot a kivételszabály alkalmazásához.
- [36] Az indítványozó – amint azt a Kúria megállapította – felülvizsgálati kérelmében nem hivatkozott a bizonyítékok mérlegelésével kapcsolatos eljárásjogi szabálysértésre.
- [37] 3. A fentiek alapján megállapítható, hogy a bíróság a jogellenesen külföldre vitt gyermek visszavitelét elrendelő döntésében az indítványozónak az alkotmányjogi panaszban is megismételt felvetéseire reagált, kifogásait körültekintően megvizsgálta. Megjelölte, hogy milyen bizonyítékokra alapította következtetéseit, és megindokolta azt is, hogy egyes bizonyítékokat vagy állításokat, hivatkozásokat miért nem tudott döntése alapjául elfogadni, illetve a bizonyítási indítványokat is mérlegelte. Az indokolás terjedelme nem fokmérője az eljárás tisztességességének.
- [38] A bíróság azt is részletesen bemutatta, hogy milyen indokok mentén nem látta alkalmazhatónak a Hágai Egyezmény 13. Cikk *b)* pontjában rögzített kivételszabályt, tehát, hogy a bizonyítékok alapján miért nem tartotta megállapíthatónak, hogy a gyermeket a visszavitele testi vagy lelki károsodásnak tenné ki vagy bármi más módon elviselhetetlen helyzetet teremtené számára. A bíróság mindhárom fokon kifejezetten foglalkozott azzal a konkrét – az alkotmányjogi panasz magját is képező – kérdéssel, hogy a gyermek testi integritása veszélybe kerülhet-e, ha visszatér Ausztráliába, de egységesen nemleges konklúzióra jutott.
- [39] Az Alkotmánybíróság rámutat ezzel kapcsolatban, hogy az indítványozó – bár a gyermek testi integritását érintő veszélyt állított – kizárólag a magyarországi lakóhelyre vonatkozó környezettanulmány elkészítését, illetve igazságügyi pszichológus szakértő kirendelését indítványozta, és fellebbezésében is ezek elmaradását kifogásolta. Az alkotmánybírósági panaszában is elsősorban a bíróság döntését kifogásolta, és nem utalt arra, hogy a bírósági eljárásban más bizonyítási indítványt is előterjesztett volna. A bíróság viszont azt állapította meg, hogy ezek az indítványozott bizonyítások még elrendelésük esetén sem lettek volna alkalmasak az állított megtagadási ok fennállásának igazolására. A tisztességes eljáráshoz való jog sérelme az Alkotmánybíróság megítélése szerint csak akkor merülhetne fel ebben a kontextusban, ha az indítványozó bizonyítási indítványa alkalmas lehetett volna az állított veszély alátámasztására, és ha a bíróság elutasító döntése a bizonyításra kötelezett indítványozót az egyetlen lehetséges bizonyítási eszköz igénybevételétől fosztotta volna meg [vesd össze: 3375/2018. (XII. 5.) AB határozat]. Ez azonban jelen ügyben nem állapítható meg.
- [40] Az ügyben lefolytatott bírósági eljárással összefüggésben a fentiek alapján nem merült fel olyan körülmény, amely alapján az adott, konkrét nemperes eljárás keretei között és az indítványozó által felhozott érvek alapján a bizonyítási eljárás lefolytatásán keresztül az eljárás tisztességességének a sérelme megállapítható lenne.
- [41] Az Alkotmánybíróság e körben is nyomatékkal hangsúlyozza, hogy a bizonyítási eljárás lefolytatásának módjával szemben a bizonyítékokra vonatkozó értékelő tevékenység – a bizonyítékoknak és egyéb peradatoknak az egybevetése, egyenként és összességében történő értékelése – nem lehet alkotmányossági felülvizsgálat tárgya az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése alapján. A „tisztességes eljáráshoz való jog tekintetében az alkotmányossági vizsgálat csak arra korlátozódik, hogy a bizonyítási kötelezettségüknek a bíróságok eleget tettek-e, azt azonban nem vizsgálja az Alkotmánybíróság – tekintettel arra, hogy nem jár el negyedfokú bíróságként –, hogy a levont következtetések szakjogilag helyesek-e” {3216/2020. (VI. 19.) AB határozat, Indokolás [40]}. A tisztességes eljáráshoz való jog sérelmét nem eredményezi az a körülmény, hogy az eljárás egyik résztvevője

szerint a bíróságok a rendelkezésre álló bizonyítékokból téves következtetést vontak le {3216/2020. (VI. 19.) AB határozat, Indokolás [42]}. Az alkotmányossági vizsgálat ennél fogva nem ad lehetőséget arra, hogy – amint azt az indítványozó az alkotmányjogi panaszba foglaltak alapján lényegében indokoltnak tartaná – az Alkotmánybíróság egyes bizonyítékok (például a gyermek édesapjának tanúvallomása) figyelmen kívül hagyására és más bizonyítási eszközök igénybevételére, vagy esetleg hivatalból történő bizonyítás elrendelésére hívja fel a bíróságot, illetve, hogy a tisztességes eljáráshoz való jog kapcsán a bizonyítékokra vonatkozó értékelő tevékenység felülbírálatát elvégezze.

[42] 4. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság a vizsgált ügyben nem állapította meg a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmét, és a Kúria Pfv.II.20.046/2022/8. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt elutasította.

Budapest, 2022. november 15.

Dr. Salamon László s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1670/2022.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3467/2022. (XII. 6.) AB HATÁROZATA

alkotmányjogi panasz elutasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Kfv.IV.38.214/2021/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt elutasítja.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. A jogi képviselővel (dr. Hüttl Tivadar ügyvéd) eljáró természetes személy indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, és abban kérte a Kúria Kfv.IV.38.214/2021/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését, a Debreceni Törvényszék 103.K.701.935/2021/9. számú ítéletére is kiterjedő hatállyal.
- [2] Az indítványozó a támadott döntések megsemmisítése esetén az Abtv. 43. § (4) bekezdése alapján az Oktatási Hivatal EMUN/3865-12/2021. iktatószámú határozatának megsemmisítését is kérte az Alkotmánybíróságtól.
- [3] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapját képező egyedi ügy előzményei az Alkotmánybíróság rendelkezésére álló iratok alapján az alábbiak szerint összegezhetőek. Az indítványozó gyermeke 2021 szeptemberében kezdte meg az általános iskolai tanulmányok 5. évfolyamát. Az ezt megelőző 4 évben magántanulóként, illetve a koronavírus járványra tekintettel személyes jelenlétet nem igénylő formában teljesítette a tankötelezettséget. Az indítványozó 2021. június 15. napján kérelmet terjesztett elő az Oktatási Hivatalhoz, amelyben kérte, hogy a gyermek számára az általános iskola 5. évfolyamában is tegyék lehetővé az egyéni munkarendet. A kérelmében az indítványozó jelezte, hogy a tanulásnak ezt a formáját a gyermekkel egyeztetve, tudatosan választotta, a gyermek tanulmányainak legmagasabb szintű folytatása érdekében. A kérelem szerint kutatási adatok igazolják, hogy a magántanulók jobb tanulmányi eredményeket érnek el, függetlenül a szülei iskolázottságától vagy a család anyagi helyzetétől. A kérelemben azt is megjelölte, hogy a magántanulók átlag felett teljesítenek a szociális, érzelmi és pszichológiai mutatók területén, magasabb az önbecsülésük, fontosabb számukra a családi összetartozás és a közösség szolgálata is, mint iskolába járó társaiknak. A kérelem azt is hangsúlyozta, hogy a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (továbbiakban: Nkt.) szerinti „sajátos helyzet” fogalma nem csupán kemény mutatókkal leírható, objektív vizsgálat útján megállapítható sajátosságokat fed le, hanem olyan körülményeket is, amelyek a tanuló szociális hátterére, neveltetésére, a szülők által vallott értékrendre és a gyermek esetében az ő több éves tapasztalataira visszavezethető saját egyéni elhatározására és döntésére is vonatkoznak. A tanulói eredmények kapcsán a kérelem rámutat, hogy a gyermek kiválóan teljesítette a tőle elvártakat.
- [4] 1.2. Az Oktatási Hivatal EMUN/3865-12/2021. iktatószámú határozatával a kérelmet elutasította. Az Oktatási Hivatal az eljárása során megkereste a Nyíregyházi Járási Hivatal Gyámügyi Osztályát (a továbbiakban: gyámhivatal), illetve a Nyíregyházi Család-Gyermejjóléti Központot (a továbbiakban: gyermekjóléti központ), hogy adjanak tájékoztatást arról, hogy a tanuló esetében fennáll-e olyan körülmény, amely az egyéni munkarend engedélyezését indokolja. A gyermekjóléti központ a gyermek tankötelezettségének egyéni munkarendben teljesítését támogatta. Támogató levelében rögzítette, hogy a családlátogatás jelenlegi tapasztalatai alapján az egyéni tanrend nem jelent a gyermek számára hátrányt, véleménye szerint a szülők által bevezetett rendszer a gyermek fejlődését szolgálja. A gyámhivatal válasziratában a tanuló egyéni munkarend szerinti teljesítését nem javasolta, mivel annak teljesítését alátámasztó indok – álláspontja szerint – nem áll fenn. Az Oktatási Hivatal megkereste a gyermekkel jogviszonyban álló Nyíregyházi Bem József Általános Iskola Herman Ottó

Tagintézményét is. Az iskola tájékoztatása szerint nem áll fenn olyan körülmény, amely mindennapos iskolába járási kötelezettség teljesítésének akadályát képezné. A válaszirat szerint az iskola a tanuló esetében a saját, illetve a tanulóval kapcsolatban álló pedagógusok szakmai véleménye alapján nem tartja indokoltnak, illetve előnyösnek az egyéni munkarend engedélyezését. Az Oktatási Hivatal rögzítette, hogy az egyéni munkarendre irányuló engedély, illetve az engedélyezhetőség jogalapja vonatkozásában mindenképpen szükséges, hogy a tanulót érintően egyrészt fennálljon valamilyen sajátos, különleges adottság, élethelyzet/körülmény, másrészt, hogy az előnyös legyen a tanuló fejlődésére, tanulmányainak eredményes folytatása és befejezése szempontjából. A két feltétel egymással konjunktív viszonyban van, azaz együttes fennállásuk esetén engedélyezhető az egyéni munkarend. Az, hogy az indítványozó nem ért egyet a főszabálynak tekintendő, iskolai helyiségben történő, személyes jelenlétet igénylő tanulási formával, nem keletkeztethet a tanulóra nézve olyan jogosultságot, mely szerint tanköteles, kiskorú diákként a kötelező iskolába járás alól felmentést kapjon, még akkor sem, hogyha magántanulóként korábban tanulmányai teljesítése során eredményes volt (Debreceni Törvényszék ítélete, Indokolás [11]).

- [5] 1.3. A határozattal szemben az indítványozó 2021. szeptember 3. napján keresettel élt a Debreceni Törvényszéknél. A Debreceni Törvényszék a keresetet 103.K.701.935/2021/9. számú ítéletével elutasította. A Debreceni Törvényszék rögzítette, hogy a szülők neveléshez való joga, így különösen annak megválasztásának joga, hogy a gyermekük számára egyéni munkarendet kérelmezhetnek, nem korlátlan jog (Debreceni Törvényszék ítélete, Indokolás [34]). A Törvényszék kifejtette, hogy az egyéni tanulói munkarend engedélyezésének minden esetben alapos, részletes tényfeltáráson kell alapulnia, az ebben hozott döntés pedig mérlegelési jogkörben hozott döntésnek minősül. A tárgyi ügyben egyértelműen megállapítható volt, hogy az Oktatási Hivatal az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) 62. §-ában meghatározott tényállás-tisztázási kötelezettségének eleget tett: megkereste a gyámhivatalt, a gyermekjóléti központot, továbbá az iskola állásfoglalását is kikérte az érintett kiskorú számára egyéni tanulói munkarend engedélyezése iránti eljárásban. Az Nkt. 45. § (6) bekezdése értelmében az Oktatási Hivatalnak arról kellett döntenie, hogy a tanuló a tankötelezettségének egyéni munkarend keretében tehet-e eleget, azaz ennek körében azt kellett vizsgálnia, hogy fennáll-e olyan körülmény a tanuló esetében, amely a tankötelezettség egyéni munkarend keretében történő teljesítését indokolttá teszi. A bíróság álláspontja szerint az indítványozó előadásával ellentétesen az Oktatási Hivatal nem annak a bizonyítása terhelte, hogy az egyéni munkarend hátrányos a tanuló számára, hanem azt kellett vizsgálnia, hogy indokolttá teszi-e bármilyen sajátos, a gyermek helyzetét érintő körülmény azt, hogy tankötelezettségét egyéni munkarend keretében, azaz magántanulóként teljesítse. Az érintett ügyben egyértelműen bebizonyosodott: a hatóság megfelelően bemutatta és alátámasztotta határozatában azt, hogy a szülői kérelem, az egyéni tanulói munkarend engedélyezése sértené a gyermek jogait (Debreceni Törvényszék ítélete, Indokolás [40]).
- [6] 1.4. Az indítványozó 2021. december 13-án felülvizsgálati kérelmet nyújtott be a Kúriához, amelyben kérte a Debreceni Törvényszék ítéletének megváltoztatását, valamint az Oktatási Hivatal határozatának megsemmisítését. A Kúria Kfv.IV.38.214/2021/2. számú végzésében az indítványozó kérelmének befogadását mérlegelési jogkörben megtagadta.
- [7] 1.5. Az indítványozó 2022. január 15-én alkotmányjogi panaszt nyújtott be az Alkotmánybírósághoz, amelyben kérte a Debreceni Törvényszék jogerős ítéletének megsemmisítését. Az Alkotmánybíróság IV/242-2/2022. számú végzésében az alkotmányjogi panaszt egyesbírói eljárás keretében visszautasította, tekintettel arra, hogy a Kúria előtt felülvizsgálati eljárás volt folyamatban.
- [8] 2. A felülvizsgálati eljárás lezárultát követően az indítványozó ismételt alkotmányjogi panaszt nyújtott be az Alkotmánybírósághoz az Abtv. 27. § alapján, amelyben kérte a Kúria Kfv.IV.38.214/2021/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését, a Debreceni Törvényszék 103.K.701.935/2021/9. számú ítéletére is kiterjedő hatállyal. Az indítvány szerint a támadott döntések sértik az indítványozó mint szülő Alaptörvény XVI. cikk (2) bekezdésében foglalt neveléshez való jogát.
- [9] Az indítványozó álláspontja szerint a Debreceni Törvényszék döntésének alaptörvény-ellenessége elsődlegesen abból fakad, hogy a Törvényszék alaptörvény-ellenesen értelmezte az Nkt. 45. § (5) bekezdését, és ehhez kapcsolódóan a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló

20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet (továbbiakban: EMMI rendelet) 75. § (2) és (3) bekezdését, az Nkt. 45. § (5) bekezdésének ugyanis – az EMMI a rendelet idézett rendelkezéseit segítségül hívva – az Alaptörvény XVI. cikkének (2) bekezdésében biztosított, a szülő gyermeke nevelésének megválasztásához való jogát jelentősen szűkítő értelmezést adott. Amikor a Törvényszék az Nkt. 45. § (5) bekezdését értelmezve arra jutott, hogy az egyéni munkarend engedélyezéséhez annak igazolása is szükséges, hogy az egyéni munkarend előnyös legyen a fejlődés szempontjából, azt olyan tartalommal töltötte meg, amely a rendelkezésből nem kiolvasható és a szülő neveléshez való jogának törvényi alapot nélkülöző és lényegesen jelentősebb korlátozását jelenti, mint amit a törvény szövege ténylegesen megenged.

- [10] Az indítvány szerint az ügy alapvető alkotmányjogi jelentőségét a támadott jogértelmezés és az Alkotmánybíróság által előírt alkotmányos követelmény összeegyeztethetlensége, az alapjogi jogegység hiánya adja, az Oktatási Hivatal jogértelmezése ugyanis nem áll összhangban az Alkotmánybíróság 9/2021. (III. 17.) AB határozata (a továbbiakban: Abh.) rendelkező részének 4. pontjával, az alapjogsértő jogértelmezést pedig a Törvényszék a támadott döntésével megerősítette.
- [11] Az indítványban azt is kifejtésre került, hogy a Kúria az ügy befogadhatóságának mérlegelése során nem ismerte fel, hogy a Debreceni Törvényszék a döntése során az Alkotmánybíróság által megállapított alkotmányos követelményeket figyelmen kívül hagyta, a jogszabályi előírásokon pedig túlterjeszkedett.
- [12] Az indítványozó álláspontja szerint a gyermek sorsáról való döntések során a szülő határozhatja meg a gyermek nevelésének, taníttatásának mikéntjét. Amennyiben pedig az állam a szülőnek ezt a döntését nem fogadja el, úgy azt nyomós indokokkal kell alátámasztania. Ezek a nyomós indokok azonosak a szülői nevelési jog szükséges és arányos korlátozásával. Az indítványozó határozott álláspontja szerint a Debreceni Törvényszék (és korábban az Oktatási Hivatal) döntése hibásan, alaptörvény-ellenesen értelmezi az Nkt. 45. § (5) bekezdését, az EMMI rendelet 75. § (2) és (3) bekezdésén kívüli indokból is előfordulhat ugyanis, hogy a gyermek olyan egyéni adottságokkal rendelkezik, amely miatt a fejlődése és tanulmányai eredményes folytatása és befejezése szempontjából előnyös, ha egyéni munkarendet kap.
- [13] A Debreceni Törvényszék ítélete tehát azzal, hogy az Nkt. 45. § (5) bekezdését kiterjesztően, a törvényben nem szereplő feltételekkel kiegészítve, és úgy értelmezte, hogy annak alapján azt kell igazolni, hogy az egyéni munkarend előnyös legyen a fejlődés szempontjából, akkor alaptörvény-ellenesen, a törvényi előíráson túlmenően, illetve az Nkt. 45. § (5) bekezdésének alkalmazásához megállapított alkotmányos követelményben foglaltaktól eltérően korlátozta az indítványozó neveléshez való jogát. Nem vette figyelembe, hogy a szülői kérelem kifejezetten csak akkor utasítható el, ha megállapítást nyer, hogy a kérelem elutasítása szolgálja a gyermek legjobb érdekét, ezzel pedig megfordította a jogkorlátozó döntést megalapozó vizsgálat tárgyát. Ennek az alapkövetelménynek a figyelmen kívül hagyása pedig hozzájárult ahhoz, hogy az indítványozó neveléshez való joga a törvény által megállapított szükséges és arányos mértéken túli korlátozást szenvedjen. A támadott ítélet szerint ugyanis nem az alapjog korlátozását jelentő, a kérelem elutasító határozat meghozatalát kell indokolni, hanem azt, hogy miért érvényesülhet a szülő nevelési szabadsága.

II.

- [14] 1. Az Alaptörvény indítvánnyal érintett rendelkezése:

„XVI. cikk (2) A szülőknek joguk van megválasztani a gyermeküknek adandó nevelést.”

- [15] 2. Az Nkt. indítvánnyal érintett rendelkezése:

„45. § (5) A tankötelezettség iskolába járással teljesíthető. Ha a tanuló egyéni adottsága, sajátos helyzete indokolja, és a tanuló fejlődése, tanulmányainak eredményes folytatása és befejezése szempontjából előnyös, a tankötelezettség teljesítése céljából határozott időre egyéni munkarend kérelmezhető. A szülő, nagykorú tanuló esetén a tanuló a kérelmet a tanévet megelőző június 15-éig nyújthatja be a felmentést engedélyező szervhez. Ezen időpontot követően csak abban az esetben nyújtható be kérelem, ha a tankötelezettség iskolába járással történő teljesítését megakadályozó körülmény merül fel. Jogszabályban meghatározott esetben az egyéni munkarendet biztosítani kell.”

[16] 3. Az EMMI rendelet indítvánnyal érintett rendelkezése:

„75. § (2) Ha a sajátos nevelési igényű tanuló, a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanuló a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján tanulmányait egyéni munkarend keretében folytatja, iskolai neveléséről és oktatásáról, felkészítéséről, érdemjegyeinek és osztályzatainak megállapításáról, a felkészítést végző pedagógusokról a szakértői véleményben foglaltak szerint az az iskola gondoskodik, amellyel a tanuló tanulói jogviszonyban áll. Az iskolában nem foglalkoztatott szakemberek biztosításáról

a) a beilleszkedési, tanulási nehézséggel, magatartási rendellenességgel küzdő tanuló esetén a pedagógiai szakszolgálati intézménynek,

b) sajátos nevelési igényű tanuló esetén az utazó gyógypedagógusi, utazó konduktori hálózatnak kell gondoskodni.

(3) Ha a tanuló az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (a továbbiakban: Eütv.) 89. § szerinti általános járóbeteg szakellátásban, vagy az Eütv. 91. § szerinti általános fekvőbeteg szakellátásban résztvevő szakorvos által kiadott vélemény szerint tartós gyógykezelésben részesül és emiatt a mindennapos iskolába járási kötelezettségét nem tudja teljesíteni, egyéni munkarend keretében folytatja tanulmányait. A tartós gyógykezelés miatt egyéni munkarend keretében tanulmányokat folytató tanuló felkészítéséről, érdemjegyeinek és osztályzatának megállapításáról az az iskola gondoskodik, amellyel a tanuló tanulói jogviszonyban áll.”

III.

[17] Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.

[18] A Kúria Kfv.IV.38.214/2021/2. számú végzése tekintetében az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó jogosultnak és érintettnek is tekinthető, mivel saját egyedi ügyével összefüggésben terjesztett elő alkotmányjogi panaszt.

[19] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján az Abtv. 27. § szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az indítványozó jogi képviselője a Kúria végzését 2022. február 18. napján vette át, alkotmányjogi panaszát pedig 2022. március 31. napján, határidőben terjesztette elő a Debreceni Törvényszék útján. Az indítványozó jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, így az indítvány e tekintetben is megfelel a törvényi feltételeknek. A Kúria az indítványozó felülvizsgálati kérelmének befogadását mérlegelési jogkörében eljárva tagadta meg. Az Alaptörvény XVI. cikk (2) bekezdése az alkotmányjogi panaszok elbírálása szempontjából Alaptörvényben biztosított jogot tartalmaz. Az alkotmányjogi panasz a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdése szerinti követelményeit teljesíti.

[20] Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételye, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadható be. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint e befogadhatósági feltételek vagylagos jellegűek, így azok fennállását az Alkotmánybíróság külön-külön vizsgálja {3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}.

[21] Az Alkotmánybíróság alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésnek ítélte meg, hogy a XVI. cikk (2) bekezdése tükrében az Alaptörvénnyel, illetve az Abh.-ban rögzített alkotmányos követelménnyel összhangban áll-e egy olyan bírói értelmezés, amely az Nkt. 45. § (5) bekezdése alapján az egyéni munkarend engedélyezésekor azon két feltétel együttes fennállását vizsgálja, hogy egyrészt a tanulót érintően fennáll-e valamilyen sajátos, különleges adottság, élethelyzet/körülmény, másrészt pedig az egyéni munkarend előnyös-e a tanuló fejlődése, tanulmányainak eredményes folytatása és befejezése szempontjából.

[22] Az Alkotmánybíróság ezért az alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 31. § (6) bekezdését alkalmazva, külön befogadási eljárás mellőzésével, érdemben bírálta el.

IV.

[23] Az alkotmányjogi panasz nem megalapozott.

[24] 1. Az Alaptörvény XVI. cikke a gyermekek védelmének alkotmányos alapja. A XVI. cikk (1) bekezdése a gyermeknek a megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges védelemhez és gondoskodáshoz való

jogát deklarálja, a (2) bekezdése pedig biztosítja a szülők számára a jogot a gyermeküknek adandó nevelés megválasztására.

- [25] Az Alaptörvény normaszöveg-javaslatához fűzött alkotmányozói indokolás a korábbi alkotmánybíróági gyakorlatot is felhasználva fogalmazza meg a XVI. cikkél, hogy a testi, szellemi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges védelemre és gondoskodásra a gyermek mindenkivel szemben igényt tarthat. Ennek megfelelően a gyermek szülei, családja, az állam és a társadalom valamennyi tagja is köteles a gyermek jogait tiszteletben tartani, és a társadalom fennmaradásának zálogaként biztosítani számára a megfelelő fejlődéséhez szükséges feltételeket.
- [26] Az Alkotmánybíróság a 14/2014. (V. 13.) AB határozatban rámutatott, hogy az Alaptörvény XVI. cikk (1) bekezdésében biztosított alapjog, a gyermekek védelemhez és gondoskodáshoz való joga, speciális szerkezetű és többpólusú: jogosultja a gyermek, míg kötelezettje elsődlegesen a család (a szülők), másodlagosan pedig – kiegészítő, illetve bizonyos esetekben pótló jelleggel – az állam. Az államnak – ebben a szerepkörében – a gyermekek védelemhez és gondoskodáshoz való jogát aktív, tevőleges, támogató (nem pusztán passzív) magatartással kell érvényre juttatnia. A család (a szülők) XVI. cikk (1) bekezdéséből fakadó kötelezettsége elsősorban a magánszférában, a gyermek megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges tartás, gondozás, nevelés, oktatás és az ezeket elősegítő családi légkör kialakításának kötelezettségeként értelmezhető. Ezzel szemben az állami kötelezettség a családokon keresztül a gyermekek támogatását, a fejlődésükre károsan ható kockázatvállalásoktól való megóvását, és az önálló, felelős és tájékozott döntéshozatalra történő felkészítés lehetővé tételét jelenti, akár a gyermekek jogainak az Alaptörvénnyel összhangban álló korlátozásának eszközével is.
- [27] 2. Az egyéni munkarend szabályait az Nkt. 45. § (5) bekezdése tartalmazza. A hivatkozott jogszabályhely rögzíti, hogy a tankötelezettség főszabály szerint iskolába járással teljesíthető. Ha azonban a tanuló egyéni adottsága, sajátos helyzete indokolja, és a tanuló fejlődése, tanulmányainak eredményes folytatása és befejezése szempontjából előnyös, a tankötelezettség teljesítése céljából határozott időre egyéni munkarend kérelmezhető.
- [28] Az Alkotmánybíróság az egyéni munkarend alkotmányjogi vetületével az Abh.-ban foglalkozott részletesen. Az Abh. rögzítette, hogy a XVI. cikk (1) bekezdéséből fakadó, a gyermekeket megillető alkotmányos jog, hogy az általános, valamennyi diákra kötelezően alkalmazandó szabályok mellett az oktatásban lehetőséget kell biztosítani arra, hogy egyes, speciális élethelyzetben lévő, vagy az elvárttól eltérő ütemben fejlődő diákok személyes körülményei előtérbe kerülhessenek, és – amennyiben ez indokolt, meghatározott ideig – akár a tanórakon kívül sajátítsák el a tananyagot. Ezen jog garantálójá pedig a szülő, akinek a XVI. cikk (2) bekezdése alapján joga és kötelessége, hogy a gyermekének leginkább megfelelő nevelést válassza (Abh., Indokolás [156]).
- [29] Az Alkotmánybíróság azt is rögzítette, hogy a szülők neveléshez való jogának elsődlegessége és a szülők ezen joguk gyakorlásával kapcsolatos döntése az Alaptörvény XVI. cikk (2) bekezdése alapján mindaddig nem kérdőjelezhető meg, amíg az összhangban áll a gyermek legjobb érdekével. Az állam intézményvédelmi kötelezettségéből fakadóan ugyanakkor az eljárás keretei között a felmentést engedélyező szervnek azokra az esetekre is tekintettel kell lennie, amikor a szülő Alaptörvény XVI. cikk (2) bekezdése szerinti jogának gyakorlása a gyermek XVI. cikk (1) bekezdése szerinti legjobb érdekével ellentétes eredményre vezetne.
- [30] Az Abh. szerint a felmentést engedélyező szerv abban az esetben utasíthatja el a szülő egyéni munkarend iránti kérelmét, ha igazolható, hogy a gyermek legjobb érdeke a gyermek egyéni adottsága, sajátos helyzete, fejlődése és tanulmányainak eredményes folytatása és befejezése érdekében a szülő kérelmével szemben valójában éppen az, hogy tanulmányait ne egyéni munkarend keretében, hanem iskolába járással folytassa. Amennyiben pedig mindez a szülő által benyújtott kérelemből és mellékleteiből nem állapítható meg, a felmentést engedélyező szervnek a kérelem elbírálását megelőzően be kell szereznie az Nkt. 45. § (6) bekezdése szerinti szervek, illetőleg intézmények álláspontját. Az Alkotmánybíróság az Abh.-ban az Alaptörvény XVI. cikk (1) és (2) bekezdéséből fakadó alkotmányos követelményként rögzítette ezért, hogy az Nkt. 45. § (5) bekezdése szerinti, jogszabályoknak megfelelően előterjesztett kérelem elbírálása során a szülő nyilatkozata és adott esetben a szülő által a kérelem mellékleteként becsatolt dokumentáció nem hagyható figyelmen kívül; a felmentést engedélyező szerv pedig a kérelmet akkor utasíthatja el, ha megállapítható, hogy a gyermek neveléséért elsődlegesen felelős szülő akaratával szemben valójában a kérelem elutasítása szolgálja a gyermek mindenképp felett álló érdekét. A felmentést engedélyező szervnek a gyermek legjobb érdekét, mint szakkérdést megvizsgált indokolt határozatban kell számot adnia arról, hogy adott esetben a felmentési kérelemnek a gyermek jogos érdekében szem előtt tartásával, a gyermek neveléséért elsődlegesen felelős szülők kifejezett kérelme ellenére miért nem ad helyt.

- [31] Az Alkotmánybíróság jelen ügyben is hangsúlyozza, hogy a gyermekek legjobb érdeke akkor érvényesülhet a legteljesebben, ha egyéni ügyükben, a személyes élethelyzetükre vonatkozó döntések elsősorban a szülei, másodsorban pedig az őket és egyéni szükségleteiket legjobban ismerő személyek véleményét figyelembe véve születnek meg.
- [32] 3. Az indítványozó álláspontja szerint a Debreceni Törvényszék döntésének alaptörvény-ellenessége elsődlegesen abból fakad, hogy a Törvényszék alaptörvény-ellenesen értelmezte az Nkt. 45. § (5) bekezdését akkor, amikor annak – az EMMI rendelet 75. § (2) és (3) bekezdését is alapul véve – az Alaptörvény XVI. cikkének (2) bekezdésében biztosított, a szülő gyermeke nevelésének megválasztásához való jogát jelentősen szűkítő értelmezést adott. Az indítvány szerint ugyanis a bíróság azzal, hogy az Nkt. 45. § (5) bekezdését értelmezve arra jutott, hogy az egyéni munkarend engedélyezéséhez annak igazolása is szükséges, hogy az egyéni munkarend előnyös legyen a fejlődés szempontjából, olyan tartalommal töltötte meg, amely a rendelkezésből nem kiolvasható és a szülő neveléshez való jogának törvényi alapot nélkülöző és lényegesen jelentősebb korlátozást jelent, mint amit a törvény szövege ténylegesen megenged.
- [33] Az Alkotmánybíróság ezért azt vizsgálta meg, hogy az Alaptörvénnyel összhangban állt-e a bíróság jogértelmezése akkor, amikor az indítványozó Oktatási Hivatal döntésének megsemmisítésére irányuló kérelmét elutasította.
- [34] Az Nkt. 45. § (2) bekezdése szerint a gyermek abban az évben, amelynek augusztus 31. napjáig a hatodik életévét betölti, tankötelessé válik. Az Nkt. 45. § (5) bekezdése szerint a tankötelezettség főszabály szerint iskolába járással teljesíthető. Az Alkotmánybíróság az Abh.-ban az egyéni munkarend szabályainak Alaptörvénnyel való összhangja mellett foglalt állást, hangsúlyozva, hogy bármely gyermek életében adódhatnak olyan egyedi élethelyzetek, speciális körülmények, átmeneti nehézségek, amelyek miatt a gyermek legjobb érdekében indokolt lehet a tankötelezettséget egyéni munkarend keretében teljesíteni. Ehhez nem szükséges igazolt tanulási nehézség, kiemelkedő sportteljesítmény vagy akár tartós betegség, hiszen számos egyéb olyan helyzet merülhet fel egy család életében, amely átmenetileg az egyéni munkarend választását indokolhatja. Az Nkt. maga is úgy fogalmaz, hogy egyéni munkarend akkor kérelmezhető, ha a gyermek számára ez előnyös. Azt, hogy ez miért előnyös, a szülő az Oktatási Hivatalhoz benyújtott kérelmében indokolhatja, illetve ehhez egyéb dokumentációt is benyújthat, amit az Oktatási Hivatalnak a mérlegelés során figyelembe kell vennie.
- [35] Az indítványozó által hivatkozott EMMI rendelet 75. § (2) és (3) bekezdései az egyéni munkarend megítélésének menetét, részletszabályait tartalmazzák azon esetkörökben, amikor az Oktatási Hivatal mérlegelés nélkül, szakértői, illetve szakorvosi vélemény alapján engedélyezi az egyéni munkarendet (sajátos nevelési igényű, a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő, valamint tartós gyógykezelés alatt álló tanulók esetében).
- [36] A fentiek alapján, amennyiben az Oktatási Hivatal az egyéni munkarendet kizárólag az EMMI rendelet hivatkozott rendelkezései esetén engedélyezné, az az Nkt. 45. § (5) bekezdése értelmezésének egy alaptörvény-ellenes szűkítése lenne. Az EMMI rendelet vonatkozó szabályai ugyanis az egyéni munkarend engedélyezésének csupán egyetlen esetkörét (és nem pedig valamennyi esetkörét) szabályozza. Az Alkotmánybíróság vizsgálata során azonban azt állapította meg, hogy – bár a bírósági döntés valóban hivatkozza az EMMI rendelet 75. § (2) és (3) bekezdését – a döntését nem kizárólag arra alapította. Az ítélet ugyanis azt rögzíti, hogy sem az Nkt. 45. § (5) bekezdésében, sem az EMMI rendelet 75. § (2) és (3) bekezdésében foglaltak nem álltak fent (Debreceni Törvényszék ítélete, Indokolás [37]).
- [37] Az Nkt. 45. § (5) bekezdése szerint egyéni munkarend abban az esetben engedélyezhető, ha „a tanuló egyéni adottsága, sajátos helyzete indokolja, és a tanuló fejlődése, tanulmányainak eredményes folytatása és befejezése szempontjából előnyös”. Az ítélet – az Alkotmánybíróság gyakorlatával és az Abh.-ban foglalt alkotmányos követelménnyel összhangban – rögzítette, hogy az indítványozó egyéni tanulói munkarend engedélyezése iránti kérelmében semmilyen olyan sajátos, különleges adottságot, élethelyzetet, körülményt nem adott elő, amely alapján azt a következtetést lehetett volna levonni az adott egyedi ügyben, hogy a tanuló fejlődése, tanulmányainak eredményes folytatása és befejezése szempontjából egyéni tanulói munkarend engedélyezése a kiskorúra nézve előnyös lenne (Debreceni Törvényszék ítélete, Indokolás [38]), ilyen körülményről pedig az indítványozó sem számolt be a beadványában.
- [38] Az Alaptörvény XVI. cikk (2) bekezdése értelmében a szülők joga megválasztani a gyermeküknek adandó nevelést, a (3) bekezdés értelmében pedig a szülők kötelesek a gyermekük taníttatásáról gondoskodni. Az állam intézményvédelmi kötelezettsége keretében, a gyermek legjobb érdekének biztosítása érdekében működteti

egyebek között az általános iskolai intézményhálózatot, és rögzíti az általános iskolai tanulmányok teljesítésével kapcsolatos legfontosabb részletszabályokat. Az általános iskolai tanulmányok „normál” (általános iskolába járással) és egyéni munkarend keretében történő teljesítése az Nkt. 45. § (5) bekezdéséből egyenesen következően, és az Alaptörvénnyel is összhangban a főszabály és a kivétel viszonyában állnak egymással. Az állam intézményvédelmi kötelezettségének teljes kiüresítését és az általános iskolába járás és az egyéni munkarend egymással egyenértékű, vagylagos lehetőségként történő kezelését valósítaná meg az indítványozó által hivatkozott jogértelmezés, mely azonban nem csupán az Nkt. szövegének *contra legem* értelmezése lenne, hanem ugyanakkor sem az Alaptörvényből, sem az Abh.-ból nem vezethető le. Az Alkotmánybíróság ugyanis az Abh.-ban az Alaptörvény XVI. cikkéből kiindulva maga is a „jogszabályoknak megfelelően előterjesztett” (és ekként a tankötelezettség iskolába járással történő főszabályából kiinduló) egyéni munkarend iránti kérelem elbírálásával összefüggésben fogalmazott meg alkotmányos követelményt.

- [39] Az Alkotmánybíróság a fentiek alapulvételével jelen esetben azt is megállapította, hogy a Törvényszék az ügy alkotmányos tartalmát felismerve, az Abh.-ban foglaltakat is figyelembe véve hozta meg döntését. A Törvényszék álláspontja szerint ugyanis az Oktatási Hivatal a határozatában az indítványozó által is hivatkozott Abh. rendelkezéseinek megfelelően eljárva, a tényállás megfelelő tisztázásával, mérlegelve a beszerzett bizonyítékokat, a gyámhivatal, a gyermekjóléti központ, illetve az iskola szakmai állásfoglalását, továbbá értékelve a tanuló egyéni körülményeit, családi helyzetét, logikus, egyértelmű, okszerű következtetések alapján jutott arra a megállapításra, hogy a jogkorlátozás alkotmányosan igazolható, azaz az egyéni munkarend engedélyezésének nem állnak fenn a jogszabályi feltételei. A Törvényszék rögzítette, hogy az indítványozó álláspontjával ellentétesen az érintett ügyben az Oktatási Hivatal megfelelően igazolta és indokolta határozatában, hogy „a gyermek mindenek felett álló érdeke, a gyermek egyéni adottsága, sajátos helyzete, fejlődése és tanulmányainak eredményes folytatása és befejezése érdekében a szülők kérelmével szemben az, hogy a tanulmányait a gyermek ne egyéni munkarend keretében, hanem iskolába járással folytassa” (Debreceni Törvényszék ítélete, Indokolás [39]).
- [40] Az Alkotmánybíróság nem osztotta az indítványozó azon álláspontját sem, hogy a Kúria nem ismerte fel az ügy alapjogi relevanciáját. Ezzel összefüggésben az Alkotmánybíróság kiemeli, hogy a Kúria megállapította, hogy „az elsőfokú bíróság ítéletében az alperesi határozatot érdemben, az egyedi ügy sajátos jellemzőire is figyelemmel vizsgálta, majd annak alapján okszerű következtetések révén döntést hozott, és e döntését kellőképpen meg is indokolta. Az elsőfokú bíróság a bizonyítékok értékelése során figyelemmel volt arra az Alaptörvény XVI. cikk (1) és (2) bekezdéséből fakadó alkotmányos követelményre, mely szerint a perbeli kérelem akkor utasítható el, ha megállapítható, hogy ez szolgálja a gyermek legjobb érdekét. E körben a rendelkezésre álló valamennyi bizonyíték értékelését (szülők nyilatkozata, gyermekjóléti szolgálat és gyámhatóság tájékoztatása, iskola véleménye) elvégezte, és azokból okszerű következtetést vont le” (Kúria végzése, Indokolás [22]).
- [41] Az Alkotmánybíróság ugyanakkor ismételt hangsúlyozza, hogy a XVI. cikk (1) és (2) bekezdései alapján a gyermek legjobb érdekének megfelelő döntés meghozatalára elsősorban a gyermeket és az ő egyéni helyzetét és körülményeit legjobban ismerő szülők képesek és jogosultak, a szülők kérelmével ellentétes döntés meghozatalára pedig csak széleskörű ellenbizonyítást követően, a gyermek legjobb érdekének figyelembevételével, részletesen megindokolt határozat keretében kerülhet sor. A szülők ezen joga ugyanakkor nem korlátlan: figyelembe kell venniük az Alaptörvényből fakadó követelményeket éppúgy, mint az Alaptörvénnyel összhangban álló jogszabályi rendelkezéseket (valamely jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességének megállapítására pedig kizárólag az Alkotmánybíróság jogosult).
- [42] Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint jelen esetben mind az Oktatási Hivatal, mind pedig a bíróságok eljárása megfelelt a fenti elvárásoknak, beleértve az Abh.-ban megfogalmazott alkotmányos követelményből fakadó követelményeket is. Az Oktatási Hivatal – miután a gyermek szülei a jogszabály által megkövetelt, az egyéni munkarend szükségességét alátámasztó speciális körülményre nem hivatkoztak – három, a gyermeket és körülményeit közelebbről ismerő szervet is megkeresett, és mérlegelésen alapuló döntésére a gyermek legjobb érdekének szem előtt tartásával jutott. A Törvényszék ezután az indítványozó kérelmét elutasító ítéletét a peres felek nyilatkozatai, valamint a rendelkezésre álló közigazgatási iratok alapján, kimerítő szakjogi és alkotmányjogi érvelést és részletes indokolást követően hozta meg. Minden kétséget kizáróan megállapítható éppen ezért, hogy az ügyben eljáró bíróságok és Oktatási Hivatal az előttük folyamatban levő ügy alapjogi relevanciájának felismerésével, az Alaptörvényre figyelemmel, azzal összhangban és az alkalmazandó jogszabályok rendelkezéseinek megfelelően eljárva hozták meg döntésüket.

[43] 4. Az Alkotmánybíróság mindezekre figyelemmel az alkotmányjogi panaszt a rendelkező részben foglaltak szerint elutasította.

Budapest, 2022. november 15.

Dr. Salamon László s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/921/2022.

• • •

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3468/2022. (XII. 6.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Gfv.VII.30.048/2019/4. számú végzés alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó gazdasági társaság jogi képviselője (Fodor Ákos Ügyvédi Iroda) útján kezdeményezte a Kúria Gfv.VII.30.048/2019/4. számú végzése, a Pécsi Ítéltábla Fpkhf.IV.45.145/2018/2. számú végzése, valamint a Kaposvári Törvényszék 1.Fpkh.1/2018/23. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján. Az indítványozó szerint a támadott végzések sértik az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését (jogbiztonság) és XXVIII. cikk (1) bekezdését.
- [2] 2. Az ügy előzménye egy felszámolási eljárás, illetve a felszámoló eljárásával kapcsolatban az indítványozó által előterjesztett kifogás volt.
- [3] 3. Az adós gazdálkodó szervezet felszámolásának kezdő időpontja 2010. december 8-a volt. A felszámoló 2016. október 6-án pályázati felhívást tett közzé a Céglőnyben négy ingatlan értékesítésére, összesen 110 600 000 Ft vételáron. A pályázati felhívásra nem érkezett ajánlat. A második pályázati felhívás a 2017. január 19-i Céglőnyben jelent meg, a felszámoló a vételárat ugyanolyan összegben állapította meg, mint az első fordulóban. A következő pályázati felhívást a felszámoló 2017. október 19-i Céglőnyben tette közzé, ebben a vételárat összesen 96 000 000 Ft-ban állapította meg. A pályázati felhívás szerint az érvényesnek nyilvánított pályázatok közül az a pályázat nyer, amely a vételár, a fizetés módja és a fizetés határideje szempontjából a legelőnyösebb ajánlatot tartalmazza. A minimál árat 32 000 000 Ft+ÁFA-ban jelölte meg. A pályázat benyújtásának záró időpontja a pályázat benyújtásának kezdő időpontját követő 15. nap 16:00, míg a pályázatok kiértékelésére a pályázat benyújtásának záró időpontját követő 20 napon belül kerül sor. A pályázatra ezúttal négy érvényes ajánlat érkezett. Az indítványozó két másik céggel közösen 2017. november 10-én konzorciumi megállapodást kötött a felszámolási pályázaton való részvételre. Megállapodásuk szerint közös tulajdonként kívánják a tagok megvásárolni a pályázatban szereplő négy ingatlant, összesen 45 100 000 Ft-ért. A konzorciumot vezető cég az indítványozó volt. Pályázatuk kelte 2017. november 10-e volt. A pályázat zárási határidő 2017. november 11. 16 óra volt, az eredményhirdetésre nyitva álló határidő 2017. december 1-jén 16 órakor járt le. Az indítványozó által vezetett konzorciumon kívül további három pályázó volt, amelyek az indítványozónál alacsonyabb nettó áron tettek ajánlatot.
- [4] 4. Fonyód város polgármestere 2017. november 23-án kelt levelében tájékoztatta a felszámolót, hogy tudomást szerzett az ajánlatokról, és mivel a felszámoló nem értesítette az önkormányzatot, mint hitelezőt a hirdetményről illetve a hirdetményben megállapított vételárról és minimál árról, amelyet álláspontja szerint a felszámoló csak a hitelező hozzájárulásával csökkenthetett volna, ezért az adásvételi szerződés létrejötte esetére annak jogi úton való megtámadásáról tájékoztatta a felszámolót.
- [5] 5. Az indítványozó 2017. december 8-án megkereste az elektronikus értékesítési rendszer (a továbbiakban: EÉR, vagyis a felszámolást bonyolító elektronikus felület) ügyfélszolgálatát, hogy tájékoztatást kapjon arról, miért maradt el a pályázat lezárása és az eredményhirdetés. Az ugyanezen napon kelt jegyzőkönyv szerint a két legmagasabb ajánlatot tevő pályázó között ártárgyalásra kerül sor. A jegyzőkönyv azt is megállapította, hogy az értékesítési eljárás eredményes volt. 2017. december 9-én „a pályázat érvénytelenítéséről” szóló jegyzőkönyv készült, amely szerint a felszámolóbiztos a két legmagasabb ajánlatot tevő között ártárgyalást kívánt tartani, amit azonban az EÉR felületén nem lehetett lebonyolítani. 2017. december 11-én az EÉR ügyfélszolgálat tájékoztatta az indítványozót, hogy az érvénytelenítésről hozott jegyzőkönyv nem helytálló, annak

megállapításának feltételei ugyanis nem álltak fenn. Ezt követően az indítványozó kifogásolta a felszámoló eljárását egyrészt azon az alapon, hogy nem történt meg a pályázat kiértékelése határidőn belül, másrészt azért, mert a pályázat érvénytelenségének megállapítása jogszabálysértő volt. A felszámolónak a pályázatot érvényesnek kellett volna nyilvánítania és a legmagasabb összegű ajánlatot tevővel szerződést kötnie. Kiegészítő kifogásában a felszámoló törvénysértésének súlyára tekintettel a felszámoló felmentését is kezdeményezte. Kérte továbbá a pályázat eredményének kihirdetését, annak megállapítását, hogy az indítványozó pályázata tartalmazta a legmagasabb ajánlatot, továbbá a felszámoló kötelezését arra, hogy a pályázati kiírásnak megfelelő szerződést kösse meg. Másodlagosan kérte az ártárgyalás lefolytatását, amennyiben annak helye van.

- [6] A Kaposvári Törvényszék 1.Fpkh.1/2018/23. számú végzésével a kifogást elutasította. A bíróság szerint mivel a felszámoló az EÉR alkalmazásával kísérelte meg az adós ingatlanainak értékesítését, azért a csődeljárásról és felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény (a továbbiakban: Cstv.) 48. §, 49. §, 49/A. § és 49/E. §, valamint a felszámolási eljárásban az adós vagyontárgyainak elektronikus értékesítéséről szóló 7/2014. (II. 3.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Kr.) irányadó az ügy elbírálása során. A bíróság szerint, a pályázat eredményének megállapítására sor került, mivel a 2017. december 8-i jegyzőkönyv, amely érvényesnek, majd a 2017. december 9-i jegyzőkönyv, amely érvénytelennek minősítette az eljárást, egyaránt a pályázat kiértékelése körébe eső nyilatkozat. A 2017. december 9-i rendszerüzenet visszavonására kötelezést a bíróság elutasította, mivel a bíróság kifogás tárgyában indult eljárásban nem kötelezheti a felszámolót a pályázatok meghatározott értékelésére, meghatározott tartalmú jognyilatkozat tételére, vagy meghatározott pályázóval való szerződéskötésre. A bíróság megállapította azt is, hogy a pályázat felhívása szerint nem keletkezik értékesítési kötelezettsége a felszámolónak, és fenntartotta magának azt a jogot, hogy megfelelő ajánlat hiányában a pályázatot eredménytelennek nyilvánítsa, vagy árverés alkalmazásáról döntsön. Mivel a jelen ügyben nem álltak fenn az értékesítési eljárás érvénytelenné nyilvánításának feltételei (Kr. 15. §), sem az eredménytelenné nyilvánítás feltételei [Cstv. 49/A. § (4) bekezdés], ezért a bíróság értékelése szerint a felszámoló intézkedése tartalmilag a pályázati kiírás visszavonását jelentette. A kiegészítő kifogásban foglaltakat a bíróság annak elkésettségére tekintettel utasította el. A felszámoló felmentésére vonatkozó kifogást azért utasította el a bíróság, mert az indítványozó ilyen kifogás előterjesztésére a Cstv. 27/A. § (7) bekezdése alapján nem jogosult, továbbá annak súlyára hivatkozás az indítványozó részéről alaptalan, mivel csupán egyetlen pályázati eljárás során tanúsított felszámolói magatartásra, illetve mulasztásra hivatkozott az indítványozó.
- [7] Az indítványozó fellebbezése alapján eljárva a Pécsi Ítéltábla Fpkhf.IV.45.145/2018/2. számú végzése az elsőfokon hozott végzést helybenhagyta, ugyanakkor a döntés indokait módosította és kiegészítette. Kifejtette, hogy a pályázati eljárás a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:74. §-a szerinti versenyeztetési eljárásnak felel meg, ami célja szerint szerződéskötési kötelezettséget keletkeztet. Vagyis az ajánlatkérő köteles a legkedvezőbb ajánlatot tevővel szerződést kötni, ajánlatát nem vonhatja vissza, s a szerződéskötést nem tagadhatja meg. Ugyanakkor, mivel a jogalkotó nem akarta a felek autonómiáját aránytalanul korlátozni, ezért az ajánlatkérő kikötheti a szerződéskötés megtagadásának illetve az ajánlat visszavonásának jogát. Utóbbi esetnek feltétele, hogy a felhívást tevő fél a felhívásban meghatározza az a határidőt, ameddig a visszavonás joga megilleti [Ptk. 6:74. § (3) bekezdés]. A felszámoló az ügyben a bíróság értékelése szerint fenntartotta a pályázat visszavonásának jogát, amit az eljárás során tett nyilatkozatai is alátámasztanak. Vagyis álláspontja szerint helyesen értékelte az elsőfokú bíróság a pályázat visszavonásaként a felszámoló nyilatkozatait. Ugyanakkor a bíróság szerint a felszámoló EÉR felületén tett bejegyzése – amely nem minősül a felszámoló intézkedésének, pusztán adatrögzítésnek – hibás volt, amelynek kiigazítására kötelezte a felszámolót.
- [8] Az indítványozó ezt követően kérte a döntés felülvizsgálatát, amely alapján a Kúria a jogerős végzést hatályában fenntartotta. Utalt korábbi döntéseire, amelyben az érvénytelen és eredménytelen pályázati eljárás közötti különbség kérdésével foglalkozott felszámolási eljárás esetén. Tévesnek ítélte az indítványozó azon álláspontját, miszerint a pályázat visszavonására csak a pályázatok értékelésére a Kr. 24. § (4) bekezdése szerint nyitvaálló 20 napos határidőn belül van lehetőség. A Kúria hangsúlyozta, hogy a felszámoló a jelen ügyben nem dátum szerint jelölte meg a visszavonási jogának gyakorlásának határidejét, hanem a pályázatok értékelésének idejéhez kötötte. Az ajánlat visszavonása az értékelési eljárás során történt. Az, hogy a pályázati eredményhirdetésre nyitva álló határidőt túllépte a felszámoló, nem teszi érvénytelenné a visszavonási jog gyakorlását.

A Kúria megjegyezte továbbá, hogy az eredményhirdetés késedelméből eredően a kifogást előterjesztőnek kára keletkezett, amivel kapcsolatos igényt a Cstv. 54. §-a alapján érvényesíthet a felszámolóval szemben.

- [9] 3. Az indítványozó ezt követően fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [10] Az indítványozó szerint mind a felszámoló intézkedése, mind a támadott bírósági döntések sértik a tisztességes eljáráshoz való jogát [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés], mivel az indítványozó szerint az eljáró bíróságok nem pusztán értelmezték az alkalmazandó normát, hanem jogot alkottak eljárásuk során, továbbá mivel a felszámoló elmarasztalását kerülő értelmezést fogadtak el. Álláspontja szerint a másodfokon eljáró bíróság iratellenes okot jelölt meg döntése alapjául, illetve megsértette az indokolási kötelezettséget, amikor nem indokolta, hogy az indítványozó szerint alkalmazandó jogot miért nem alkalmazza az ügyben. Az indítványozó szerint a másodfokú bíróság iratellenesen állapította meg, hogy a felszámoló a visszavonás jogával élt. Álláspontja szerint a felszámoló egyértelműen megállapítható, hogy meddig kellett volna sor kerüljön a pályázat kiértékelésére, mivel a pályázat szövege szerint a pályázat benyújtásának záró időpontját követő 20 napon kerül sor a kiértékelésre. Az indítványozó vitatta a kártérítési igényre vonatkozó kioktatást is. Álláspontja szerint a bíróságok ilyen jogértelmezése korlátlan rendelkezési jogot ad a felszámolók számára.
- [11] Továbbá mind a felszámoló intézkedése, mind a támadott bírósági döntések sértik a Cstv. 49/A. § (1) és (4) bekezdését, a Ptk. 6:74. §-t, valamint a Kr. 15. §-át és 24. § (4) bekezdését. Az indítványozó részletesen kifejtette, hogy álláspontja szerint miként kellett volna értelmezni az alkalmazandó jogot az ügyben, különös tekintettel a szerződéskötési kötelezettségre és az érvényes ajánlat mibenlétére, elsődlegesen az első- és másodfokú bírósági döntéseket vitatva. Álláspontja szerint az eljárási határidők, továbbá a taxatívan felsorolt eredménytelenné nyilvánítási feltételek nem képezhetik bírói jogértelmezés tárgyát.
- [12] 4. Az Alkotmánybíróság elsőként azt vizsgálja, hogy az indítványi kérelem megfelel-e az Abtv. és az Ügyrend szerinti befogadási feltételeknek.
- [13] Az indítvány az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében foglalt egyes követelményeknek nem felel meg. Bár az indítvány pontosan megjelöli a támadott bírósági döntést és az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezését, az általa vélt alaptörvény-ellenességet nem indokolja kellően. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelme kapcsán ugyanis pusztán arra hivatkozott, hogy a bíróság döntése törvénysértő és iratellenes, illetve a bíróság jogértelmezése téves, azonban a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmére vonatkozó indokolást nem adott elő.
- [14] Az Alkotmánybíróságnak nem áll hatáskörében a bíróság jogértelmezését felülbírálni, a döntés törvényellenessége és iratellenessége kérdésében állást foglalni, mivel azzal büntetett az ügyben legutolsó fórumként eljáró bíróság helyett maga válna legutolsó fórummá {3063/2017. (III. 31.) AB határozat, Indokolás [44]; 3187/2018. (VI. 8.) AB végzés, Indokolás [16]}. Az indítványozó szerinti vélt vagy valós jogszabálysértés nem szolgálhat alapul az Alkotmánybíróság eljárására, ezért ezen az alapon az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét állító alkotmányjogi panasz befogadására és érdemi elbírálására nincs lehetőség.
- [15] Az indítvánnyal összefüggésben megjegyzi továbbá az Alkotmánybíróság, hogy az alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően az Alkotmánybíróság hatáskörébe kizárólag a bírói döntéseknek az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogvédelem nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna. A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki, ami nem adhat alapot számára minden olyan esetben történő beavatkozásra, amikor vélt vagy esetleg valós jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}. Ebből következően a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon {3028/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [12]; 3378/2022. (IX. 5.) AB végzés, Indokolás [18]}. Megjegyzi továbbá az Alkotmánybíróság, hogy a Kúria döntése kifejezett kioktatást tartalmazott arra vonatkozóan, hogy az indítványozó az általa vélt jogsérelmet milyen eljárási keretek között érvényesítheti.

[16] 5. Az Alkotmánybíróság mindezek alapján az indítványt az Abtv. 27. §-a, valamint – az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdésében foglaltakra figyelemmel – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *f*) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2022. november 15.

Dr. Salamon László s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/204/2020.

• • •

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3469/2022. (XII. 6.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Törvényszék 122.P.23.863/2017/24-I. számú végzése, valamint a Fővárosi Ítéltábla 6.Pkf.26.324/2020/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó (képviselője: Dr. Galambos Károly Ügyvédi Iroda) a Fővárosi Törvényszék 122.P.23.863/2017/24-I. számú végzés, valamint a Fővárosi Ítéltábla 6.Pkf.26.324/2020/2. számú végzés alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján. Az indítványozó szerint a támadott végzések sértik az Alaptörvény I. cikk (1) bekezdését, XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdését, valamint XXX. cikkét.
- [2] 2. Az indítvány előzményeként az indítványozó a Magyar Közigazgatási Társaság ellen indított pert a 2016. szeptember 7-én tartott küldöttgyűlésen hozott határozat érvénytelenségének megállapítása iránt. A Fővárosi Törvényszék 122.P.25.955/2016/4. számú végzésével a keresetlevelet a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 130. § (1) bekezdés j) pontja alapján idézés kibocsátása nélkül elutasította és kötelezte az indítványozót, mint felperest, hogy fizessen meg 3600 Ft illetéket az államnak. Ezen végzés ellen az indítványozó fellebbezést terjesztett elő, amely alapján a Fővárosi Ítéltábla 6.Pkf.25.885/2017/2. számú végzése az elsőfokú bíróság döntését helybenhagyta, a perköltségről való rendelkezést pedig mellőzte.
- [3] 2.1. Az indítványozó ezt követően a keresetlevél beadásához fűződő jogi hatályok fenntartása, valamint a tárgyalás kitűzése iránti kérelmet terjesztett elő. A Fővárosi Törvényszék a kérelmet alaposnak találta, és a tárgyalás kitűzése érdekében a 122.P.23.863/2017/2. számú végzésével felhívta az indítványozót mint az ügy felpereését az alperes idézhető címének bejelentésére vagy hirdetményi idézés kérésére.
- [4] Az indítványozó a Fővárosi Törvényszék 122.P.25.955/2016/4. számú végzése és a Fővárosi Ítéltábla 6.Pkf.25.885/2017/2. számú végzése ellen alkotmányjogi panaszt terjesztett elő, és erre tekintettel kérte a döntés végrehajtásának felfüggesztését az Alkotmánybíróság eljárásának befejezéséig. A Fővárosi Törvényszék 122.P.25.955/2016/4. számú végzése és a Fővárosi Ítéltábla 6.Pkf.25.885/2017/2. számú végzése ellen előterjesztett alkotmányjogi panaszt az Alkotmánybíróság a 3289/2019. (XI. 5.) AB végzéssel visszautasította.
- [5] 2.2. A Fővárosi Törvényszék 122.P.23.863/2017/6. számú végzésével a felperes alkotmányjogi panaszával összefüggésben előterjesztett végrehajtás felfüggesztése iránti kérelmét elutasította. A bíróság hivatkozott az Abtv. 53. § (4) bekezdésére, amely szerint a bíróság az alkotmányjogi panaszban támadott döntés végrehajtását az Alkotmánybíróság eljárásának befejezéséig felfüggesztheti, és megállapította, hogy ez a rendelkezés csak az olyan folyamatban lévő végrehajtásra alkalmazható, amely a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény szerinti bírósági végrehajtás körébe tartozik. Mivel az adott ügyben ilyen végrehajtás nincs folyamatban, így a végrehajtás felfüggesztése iránti kérelem nem megalapozott. A bíróság utalt továbbá arra, hogy a 3600 Ft-os mérsékelt eljárási illetékre sem alkalmazható, mivel az illeték behajtása nem tartozik a bírósági végrehajtás körébe.
- [6] A Fővárosi Törvényszék 122.P.23.863/2017/6. számú végzésével szemben az indítványozó fellebbezést terjesztett elő. Ezzel összefüggésben a bíróság 20-II. sorszámú hozott végzésével hiánypótlásra – a fellebbezési illeték lerovására – hívta fel az indítványozót. Azonban a bíróság az ügyszámot tévesen – 122.P.23.683/2017/20-II. számon – tüntette fel az a végzésen, amelyet ezt követően szabályszerűen kézbesítettek az indítványozó részére. Az indítványozó 2018. május 22-én kelt válasziratában jelezte a bíróság felé, hogy az ügyszám elírására került sor, továbbá vitatta, hogy „a végrehajtás felfüggesztése iránti végzés elleni fellebbezés” fellebbezési

illetékfizetési kötelezettség alá esik, „különösen arra tekintettel, hogy a felperes olyan kérelmet nem terjesztett elő, amely határozatot a bíróság hozott a 6. sorszámú végzésében”. Kifejtette, hogy szerinte 18 000 Ft helyett csupán 7000 Ft illeték alá esik az általa benyújtott fellebbezés.

- [7] A Fővárosi Törvényszék 122.P.23.863/2017/24. számú végzésével az elírást kijavította.
- [8] A Fővárosi Törvényszék 122.P.23.863/2017/24-I. számú végzésével a 6. sorszámú végzés ellen előterjesztett fellebbezést hivatalból elutasította, tekintettel arra, hogy a felperes a hiánypótlásnak – az illetékfizetési kötelezettségének – nem tett eleget.
- [9] A Fővárosi Törvényszék 122.P.23.863/2017/24-I. számú végzésével szemben az indítványozó fellebbezést nyújtott be, amely alapján a Fővárosi Ítéltábla 4.Pkf.26.772/2018/4. számú végzésével az elsőfokú bíróság végzését helybenhagyta. Az indítványozó az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 57. § (1) bekezdés a) pontja alapján – mivel a hivatalból elutasítás visszautasításnak felel meg – kérte az illetékmentesség megállapítását. A végzés utalt arra, hogy ez az illetékmentességi szabály a 2018. november 24-ét követő eljárási cselekményekre alkalmazható, azonban az indítványozó ügyében a hivatalbóli elutasításra 2018. május 28-án került sor. Így a fellebbezés illetékköteles.
- [10] Az indítványozó fellebbezést terjesztett elő a Fővárosi Ítéltábla 4.Pkf.26.772/2018/4. számú végzésével szemben. A Kúria Pkf.IV.24.652/2019/2. számú végzésével hatályon kívül helyezte a Fővárosi Ítéltábla 4.Pkf.26.772/2018/4. számú végzését és elrendelte a Fővárosi Törvényszék 122.P.23.863/2017/24-I. számú végzése ellen az indítványozó, mint felperes részéről előterjesztett fellebbezés érdemi elbírálását. Megállapította, hogy az Itv. keresetlevél benyújtásakor – 2019. december 29-én – hatályos 58. § (1) bekezdés a) pontja szerint illetékmentes a polgári ügyekben az eljárást megindító beadvány idézés kibocsátása nélküli elutasításról rendelkező döntés elleni fellebbezés. Az Itv. 58. § (1) bekezdés f) pontja alapján az illeték a peres eljárás illetékének 10%-a, ha a bíróság az eljárást megindító beadványt idézés kibocsátása nélkül hivatalból elutasítja. Az iratokból a Kúria szerint megállapítható, hogy a fellebbezés a törvényszék fellebbezést illetékhány miatt hivatalból elutasító végzése volt, amely elleni fellebbezés a 2016. december 29-én hatályos Itv. 57. § (1) bekezdése alapján is illetékmentes volt, erre tekintettel megállapította, hogy a támadott végzés nem felelt meg a jogszabályoknak. Az Ítéltábla döntését a Pp. 259. §-a és 252. § (2) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte és elrendelte az indítványozó által benyújtott fellebbezés érdemi elbírálását.
- [11] A Fővárosi Ítéltábla 6.Pkf.26.324/2020/2. számú végzése az Fővárosi Törvényszék 122.P.23.863/2017/6. számú végzését – amellyel a végrehajtás felfüggesztésére irányuló indítványt az elsőfokú bíróság elutasította – helybenhagyta. Utalt arra, hogy az Alkotmánybíróság eljárásának illetékmentessége nem terjed ki a bíróság végrehajtás felfüggesztése iránti kérelmet elutasító végzése elleni fellebbezésre, és a felperest az Itv. szerint sem illette meg olyan kedvezmény, amely alapján mentesülhetett volna a fellebbezési illeték megfizetése alól. Megállapította, hogy az elsőfokú bíróság az Itv. 39. § (3) bekezdés c) pontjára és 47. § (1) bekezdésére figyelemmel a mérsékelt illeték összegét helyesen állapította meg.
- [12] 3. Az indítványozó 2020. június 7-én a Fővárosi Törvényszék útján nyújtott be alkotmányjogi panaszt az Alkotmánybírósághoz, amelyben a Fővárosi Törvényszék 122.P.23.863/2017/24-I. számú végzése, valamint a Fővárosi Ítéltábla 6.Pkf.26.324/2020/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kezdeményezte.
- [13] 3.1. Indítványában részben kifogásolta, hogy a Fővárosi Törvényszék (hiánypótlásra felhívó) 122.P.23.683/2017/20-II. számú végzése kapcsán a bíróság nem tartotta be az egyes törvényi eljárási határidőket. Az ezen végzés számában történt elírást kijavító végzés alapján a bíróság a téves ügyszámú végzést „nem kézbesítette vissza”, valamint hogy a Fővárosi Törvényszék 122.P.23.863/2017/24. számú kijavító végzés alapján a hiánypótlásra felhívó végzés kézbesítését nem ismételte meg a bíróság azzal az indokkal, hogy az indítványozó fellépése alapján egyértelműen megállapítható volt, hogy tisztában van azzal, hogy a hiánypótlási felhívás melyik eljárás keretében került kibocsátásra. A Fővárosi Ítéltábla 4.Pkf.26.772/2018/2. számú végzésével összefüggésben azt kifogásolta, hogy a bíróság csak 2019. január 11-én, vagyis 4 hónappal fellebbezése beérkezését követően hívta fel a fellebbezési illeték megfizetésére. Ez az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdését sérti.
- [14] 3.2. Az indítványozó kifogásolta, hogy a Fővárosi Törvényszék 122.P.23.863/2017/24. számú kijavító végzést és a Fővárosi Törvényszék 122.P.23.863/2017/24-I. számú végzést, amellyel az indítványozó fellebbezését hivatalból elutasította, bírósági titkár hozta. Az indítványozó szerint ezzel elvonták a törvényes bírótól, mert az eljárás

egyes szakaszai nem oszthatók meg a bíró és a bírósági titkár között. Az egy eljárás belüli munkamegosztás az Alaptörvény 27. § (3) bekezdését sérti. Emellett a Pp. 12/A. § (1)–(2) bekezdését is sérti, mivel nem adott felhatalmazást arra, hogy a fellebbezés hivatalból elutasítása kérdésében bírósági titkár döntsön, vagyis a döntés emiatt törvényt sértő, valamint az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdését sérti.

- [15] 3.3. A Fővárosi Törvényszék – téves számozású – 122.P.23.683/2017/20-II. számú végzése kapcsán arra hivatkozott, hogy az a Pp. 195. § (1) bekezdését és 295. § (1) bekezdését sérti. Mivel a kijavító végzést és a fellebbezést hivatalból elutasító végzést ugyanazon napon hozta meg a bíróság, ezért a Fővárosi Törvényszék 122.P.23.863/2017/24-I. számú végzése törvényt sértő, és emiatt sérti az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdését, valamint a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdését is.
- [16] 3.4. Az indítványozó szerint a döntés érdemben befolyásoló alapjogsértés abban áll, hogy fennállt-e és milyen illetékalap figyelembevételével állt fenn illetékfizetési kötelezettsége. Egyrészt az illeték meg nem fizetése miatt csak 30 napon belül adható ki hiánypótlás, másrészt az Alkotmánybíróság eljárása illetékmentes, ezért a bíróság nem szabhatott ki ügyében illetéket, mivel az alkotmányjogi panaszra tekintettel kezdeményezett végrehajtás felfüggesztés miatt az illetékmentesség a bíróság eljárására is kiterjed. Álláspontja szerint 18 000 Ft illeték helyett csak 1800 Ft illeték kiszabásának lett volna helye. Ezért egyrészt sérült az Alaptörvény XXVII. cikk (7) bekezdése, mivel szerinte a jogorvoslathoz való jog gyakorlásának nem lehet akadálya az, hogy a fél az illetéket nem rója le. Miután pedig a bíróság olyan illetékfizetési kötelezettséget állapított meg az indítványozóra, amelynek szerinte nem volt helye, ezért az Alaptörvény XXX. cikkét is megsértette a bíróság.
- [17] 3.5. Az indítványozó indítvány-kiegészítésében arra hivatkozott, hogy a bírósághoz intézett kérelme valójában nem a végrehajtás felfüggesztésére irányult, mivel azt nem egy végrehajtási eljárás során terjesztette elő, hanem az Abtv. 53. § (4) bekezdése alapján az alkotmányjogi panasszal támadott bírósági döntés végrehajtásának felfüggesztését kérte. [Ezen alkotmányjogi panaszt az Alkotmánybíróság 3289/2019. (XI. 5.) AB végzéssel visszautasította.] Előadta, hogy álláspontja szerint a sérelmezett végzések ellen alkotmányjogi panasz előterjeszhető, azok „eljárást befejező egyéb döntésnek” minősülnek. A Fővárosi Törvényszék 122.P.23.863/2017/24-I. számú végzése azért, mert az hivatalból elutasította az indítványozó fellebbezését, mivel nem azt a kérdést bírálta el, amit az indítványozó mint felperes előterjesztett, továbbá, mert illetékfizetési kötelezettséget állapított meg a bíróság eljárásával kapcsolatban, holott az Alkotmánybíróság eljárása illetékmentes.
- [18] 4. Az Alkotmánybíróság elsőként azt vizsgálta, hogy az indítványi kérelem megfelel-e az Abtv. és az Ügyrend szerinti befogadási feltételeknek.
- [19] 4.1. Az indítvány a Fővárosi Törvényszék 122.P.23.863/2017/24-I. számú végzése, valamint a Fővárosi Ítéletgyűlés 6.Pkf.26.324/2020/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását kérte.
- [20] Az indítvány és annak kiegészítése számos alkotmányossági kifogást fogalmazott meg az eljárás során hozott különböző döntésekkel szemben: így Fővárosi Törvényszék (hiánypótlásra felhívó) 122.P.23.683/2017/20-II. számú végzése, a Fővárosi Törvényszék 122.P.23.863/2017/24. számú kijavító végzése, továbbá – a Fővárosi Törvényszék 122.P.23.863/2017/24-I. számú végzése ellen benyújtott fellebbezés alapján hozott – Fővárosi Ítéletgyűlés 4.Pkf.26.772/2018/2. számú végzése kapcsán. Azonban a Kúriának a Fővárosi Ítéletgyűlés 4.Pkf.26.772/2018/2. számú végzését hatályon kívül helyező Pkf.IV.24.652/2019/2. számú végzése alapján hozott, az indítvánnyal kifejezetten támadott, Fővárosi Ítéletgyűlés 6.Pkf.26.324/2020/2. számú végzésével szemben az indítványozó semmilyen alkotmányossági kifogást, indokolást nem adott elő. Az indítvány tartalmilag a Kúria felülvizsgálati eljárásban hozott döntését megelőző eljárásban hozott egyes – az ügy érdemét nem érintő – végzések alkotmányosságát kifogásolják, a Fővárosi Ítéletgyűlés 6.Pkf.26.324/2020/2. számú végzésének alaptörvény-ellenességét nem indokolta. Ebben az összefüggésben az indítvány az Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) és e) pontjának nem felel meg.
- [21] 4.2. Az Abtv. 27. §-a alapján alkotmányjogi panasz benyújtására akkor van lehetőség, ha az ügy érdemében hozott bírói döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. Az Abtv. 27. §-ából következően a bírói döntések közül csak a bírósági eljárást – az ügy érdemében hozott,

vagy egyéb határozattal – befejező döntések ellen van helye alkotmányjogi panasznak {3092/2020. (IV. 23.) AB végzés, Indokolás [24]–[25]}.

- [22] Az Alkotmánybíróság utal arra, hogy amennyiben az indítványozó az Abtv. 61. § (1) bekezdés *b*) pontjára hivatkozással a jogerős ítélet végrehajtásának felfüggesztése iránti kérelmet is előterjeszt, erről a kérelemről a panasz visszautasítására tekintettel az Alkotmánybíróságnak nem kell döntenie. Tekintettel arra, hogy az indítványozó a Fővárosi Törvényszék 122.P.25.955/2016/4. számú végzése és a Fővárosi Ítéltábla 6.Pkf.25.885/2017/2. számú végzése ellen benyújtott alkotmányjogi panaszát az Alkotmánybíróság 3289/2019. (XI. 5.) AB végzéssel visszautasította, az Alkotmánybíróság eljárásában nem merült fel a jogerős döntés végrehajtásának felfüggesztése. Az alkotmánybírósági eljárásban előterjesztett végrehajtás felfüggesztésére irányuló kérelem – és az ezzel kapcsolatos illetékmentesség, amelyre az indítványozó a jelen alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló eljárásban hivatkozott – a 3289/2019. (XI. 5.) AB végzéssel lezárult eljárásra vonatkozott. Vagyis értelemszerűen a Fővárosi Törvényszék 122.P.23.863/2017/6. számú, a végrehajtás felfüggesztésére irányuló kérelmet elutasító végzés nem minősül az Alkotmánybíróság eljárásában hozott döntésnek.
- [23] Az Alkotmánybíróság utal továbbá arra, hogy az indítvánnyal támadott döntések – hiánypótlásra felhívó, kiegészítő végzés, fellebbezés elutasítása hivatalból – nem minősülnek az ügy érdemében hozott, vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntésnek.
- [24] 5. A fentiek alapján az Alkotmánybíróság – figyelemmel az Abtv. 52. § (1b) bekezdésére – az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 27. §-a és az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *h*) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2022. november 15.

Dr. Salamon László s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1171/2020.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3470/2022. (XII. 6.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Törvényszék 42.Pf.635.077/2020/6. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A jogi képviselő nélkül eljáró indítványozók az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése és 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordultak az Alkotmánybírósághoz a Kúria Pfv.I.20.229/2021/2. számú végzése és a Fővárosi Törvényszék 42.Pf.635.077/2020/6. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránt.
- [2] Kérelmüket az indítványozók az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseinek sérelmére alapították.
- [3] 2. Az Alkotmánybíróság a rendelkezésre álló iratok alapján az alkotmányjogi panasz benyújtásának alapjául szolgáló előzményi ügy lényegét az alábbiak szerint foglalta össze.
- [4] Az eljáró bíróságok által megállapított tényállás szerint az alapügy felperese mint pénzügyi szolgáltató elkészítette az indítványozókkal kötött deviza alapú kölcsönszerződés vonatkozásában a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvényben rögzített elszámolás szabályairól és egyes egyéb rendelkezésekről szóló 2014. évi XL. törvény (a továbbiakban: elszámolási tv.) szerinti elszámolását, és erről a 2015. április 10. napján kelt értesítő levélben tájékoztatta az indítványozókat. Az indítványozók az elszámolást nem fogadták el és 2015. május 21. napján panasszal fordultak a pénzügyi szolgáltatóhoz. A szolgáltató a panaszra nem adott helyt, ezt követően az indítványozók mint kérelmezők 2015. augusztus 7. napján a Pénzügyi Békéltető Testülethez (a továbbiakban: PBT) fordultak.
- [5] A PBT a 2017. augusztus 22. napján kelt H-PBT-H-159/2017. számú határozatával kötelezte a pénzügyi szolgáltatót új elszámolólevél és a hiteltörténeti kimutatás, valamint részletes elszámolás (együttesen: új elszámolás) készítésére, és a módosított elszámolás végrehajtására a határozat kézhezvételétől számított 15 napon belül. A határozat rendelkező része szerint az új elszámolás elkészítése során a pénzügyi szolgáltató az egyes kimutatásokban kizárólag olyan, következetesen kimutatott helyes adatokat tüntethet fel, melyek az üggyel összefüggő gazdasági-pénzügyi eseményekkel, valamint egymással összhangban állnak. A határozat értelmében a pénzügyi szolgáltató az új elszámolást abban az esetben is köteles volt elkészíteni, ha az adatok pontosítása nem eredményezi az elszámolás végeredményének, a tisztességtelenül felszámított összeg mértékének a változását. Amennyiben az adatok pontosítása a tisztességtelenül felszámított összeg növekedését eredményezné, a PBT kötelezte a pénzügyi szolgáltatót a fogyasztói túlfizetés többlet összegének az elszámolás fordulónapjától a kifizetés napjáig számított, jegybanki alapkamattal növelt összegben történő megfizetésére a kérelmező számára. Rögzítette, hogy a pénzügyi szolgáltató csatoljon az új elszámoláshoz tájékoztatót az elszámolás során felhasznált adatokról és számításokról, továbbá az új elszámolást lássa el aktuális keltezéssel.
- [6] A PBT határozatban foglalt kötelezettség végrehajtására az indítványozók végrehajtás elrendelése iránti kérelmet terjesztettek elő a pénzügyi szolgáltatóval mint kötelezettel szemben. Az egyik indítványozó kérelmére a Pesti Központi Kerületi Bíróság (a továbbiakban: PKKB) 0101-11.Vh.9894/2017/4. számon bocsátott ki végrehajtási záradékot, amely alapján a Bihari és Társa Végrehajtói Iroda előtt 0464.V.0419/2018. ügyszámon indult végrehajtási eljárás. A másik indítványozó kérelmére a PKKB 0101-11.Vh.588/2018/4. számon bocsátott ki végrehajtási záradékot, az alapján dr. Makovics János Végrehajtói Irodája előtt indult végrehajtási eljárás 0204.V.0699/2018. ügyszámon. A pénzügyi szolgáltató az általa elkészített új elszámolást (elszámolólevél, hiteltörténeti kimutatás és részletes elszámolás) a 2018. november 8. napján kelt elszámolólevéllel az alperesek részére megküldte, akik a teljesítést nem ismerték el.

- [7] A pénzügyi szolgáltató a PKKB előtt előterjesztett keresetében a végrehajtási eljárás(ok) megszüntetését kérte a kötelezettség teljesítésére hivatkozással. Előadta, hogy az alperesek részére a PBT határozatában számára előírt iratokat megküldte, ezzel a végrehajtandó határozatnak eleget tett. A kérelem jogalapjául a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 528. § (2) bekezdés *b*) pontjára, az 529. §-ára, valamint a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény 6:2. § (3) bekezdésére, és a 6:3. § (2) bekezdés *a*) pontjára hivatkozott. Az indítványozók a módosított ellenkérelmükben a kereset elutasítását és a felperes perköltségben marasztalását kérték. Vitatták, hogy a pénzügyi szolgáltató az új elszámolásban teljeskörűen eleget tett volna a PBT határozatában foglaltaknak; annak egyes tartalmi hiányosságai és hibái szerintük sértették a következetesen kimutatott, helyes adatok szerinti tartalomra vonatkozó előírásokat; illetve hivatkoztak arra is, hogy a felperes pénzügyi szolgáltató elszámolása az MNB rendeleteknek, a szerződésnek és jogszabályoknak sem felel meg; továbbá részletesen levezetett (összegszerű) felsorolással részleteiben is kifogásolták az új elszámolás szerintük megállapítható tartalmi hiányosságait is.
- [8] Az elsőfokú bíróság a végrehajtás megszüntetése iránti felperesi keresetnek helyt adott, a másodfokon eljáró Fővárosi Törvényszék a támadott ítéletében az elsőfokú ítéletet hatályában fenntartotta. A másodfokú bíróság ennek során a Pp.-nek a felülbírálat terjedelmére vonatkozó előírásaira hivatkozással a törvényi keretek között elbírálva az indítványozók fellebbezését megállapította, hogy az indítványozók által sérelmezett – és az eljáró bíró szerintük fennállt elfogultságát alátámasztó – pervezetési döntések (a felperes kérelmére zárt tárgyalás elrendelése, valamint a perfelvétel során a felperes számára a tárgyaláson bemutatott nagy terjedelmű irat határidőben való becsatolásának engedélyezése) az elsőfokú ítélet megváltoztatásához nem vezethettek. Utóbbi kapcsán rögzítette, hogy „a felek tárgyaláshoz való joga nem sérült; az pedig, hogy az eljáró bíró pervezetésében megnyilvánuló elfogultság kép- és hangfelvétellel történő bizonyításának lehetőségétől az alperesek eslestek, szintén nem érinti a kereset mikénti elbírálását. Az elfogultságra történő hivatkozás elbírálásra került; az eljáró bíróval szembeni kizárási kérelem megtagadása a másodfokú eljárásban nem felülbíráható; ilyen tájékoztatást a fellebbezésben hivatkozott I.Pk.220.032/2020/1. számú végzés sem tartalmaz”. Kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság helytállóan vizsgálta elsődlegesen azt a kérdést, hogy a pénzügyi szolgáltató az új elszámolás elkészítésével és az indítványozók részére történő megküldésével a PBT határozatában foglalt kötelezettségének eleget tett-e; a tájékoztatást a hiteltörténeti kimutatással összefüggésben megadta-e. Ennek kapcsán megállapította, hogy helytállóan mutatott rá a PKKB az elszámolás teljessége és hibátlansága körében arra, hogy ezen kérdésekben történő állásfoglalás nem végrehajtás megszüntetése tárgyában folyamatban lévő per tárgya, hanem – az indítványozók panaszeljárást követően – a PBT hatáskörébe tartozó kérdés volna, amellyel szemben a vonatkozó törvényi előírások értelmében esetlegesen külön, nemperes eljárásban van lehetőség fellépni. Ezzel összefüggésben utalt arra is, hogy a rendelkezésre álló iratok alapján megállapíthatóan ilyen eljárás a másodfokú eljárás alatt folyamatban is volt.
- [9] Az indítványozók sérelmezték a felperes pénzintézet és az elsőfokú bíróság azzal kapcsolatos álláspontját is, hogy a PBT határozatának mely részei tartalmazzak konkrét, annak végrehajtása megítélése szempontjából nélkülözhetetlen, a pénzintézet számára – számon is kérhető – kötelezést. Megítélésük szerint hibás az a megközelítés, amely a PBT határozata tekintetében különbséget tesz a rendelkező részben és az indokolásban írtak között; álláspontjuk szerint ugyanis a PBT határozatát egységes egésznek kellett volna tekinteni, amelynek minden előírása kötelező az új elszámolás szempontjából függetlenül attól, hogy az a rendelkező részben, vagy az indokolásban jelent-e meg. A támadott ítéletében a bíróság – amellet, hogy ezt az indítványozói álláspontot teljes egészében nem tette magáévá – kitért arra is, hogy az indítványozók által a PBT határozat indokolásból megjelölt konkrét szövegrészek elhelyezésüktől függetlenül sem értelmezhetőek a pénzügyi szolgáltató számára kötelezést tartalmazó rendelkezésekként.
- [10] Az indítványozók a Fővárosi Törvényszék ítéletével szemben felülvizsgálati kérelmet terjesztettek elő, ezt azonban a Kúria a Pp. 407. § (2) bekezdés *b*) pontja alapján – amely szerint a Pp. XL. fejezetében meghatározott végrehajtási perekben nincs helye felülvizsgálatnak, ha az elsőfokú bíróság ítéletét a másodfokú bíróság helybenhagyta – visszautasította.
- [11] Az indítványozók ezt követően terjesztettek elő alkotmányjogi panaszt a Kúria végzése, valamint a Fővárosi Törvényszék ítélete ellen. Többször kiegészített indítványukban részletesen felidéztek a felülvizsgálati kérelmükben is előadott érvelésüket, az Alkotmánybíróságnak a tisztességes bírósági eljáráshoz, valamint a jogorvoslathoz való joggal kapcsolatos gyakorlatának lényegesebb megállapításait, illetve az Európai Unió jogának és joggyakorlatának ezen alapvető jogokra gyakorolt hatásával összefüggő egyes szakirodalmi hivatkozások főbb tételeit. Ezek rögzítése mellett kifejtették, hogy ügyükben az eljáró bíróságok valójában „formális eljárást”

folytattak le; ügyükben a lényeges kérdéseket nem a szükséges alapossgal vizsgálták; a vonatkozó jogszabályokat tévesen, nem az Alaptörvénnyel összhangban értelmezték, amikor a PBT határozatát szerintük jogszerűtlenül választották rendelkező és indokolási részre a jogértelmezésük során; döntésüket nem indokolták meg kellően; illetve figyelmen kívül hagyták, hogy ügyükben (elsőfokon) álláspontjuk szerint a bíróság nem tett eleget a pártatlanság követelményének sem. Utaltak rá, hogy a Kúria előtti felülvizsgálati eljárás lehetőségének – csakúgy, mint az Alkotmánybíróság eljárásának – fontos jogvédelmi és garanciális szerepe van, mivel álláspontjuk szerint ezek léte biztosít kellő visszatartó erőt az alsóbb fokú bíróságok eljárása során azzal szemben, hogy azok az eléjük kerülő jogkérdéseket felületesen, a kellő felkészülés és elmélyülés nélkül bírálják el. Ezért különös – az eljárás tisztességességére is kiható – jelentősége van annak, hogy a Pp. 407. § (2) bekezdés b) pontja kizárja az ilyen típusú ügyekben a felülvizsgálat lehetőségét.

- [12] Mindezek együttesen az indítvány szerint olyan eredményre vezetnek, amely miatt az ügyükben hozott bírósági döntések – az Alaptörvény M) cikkében, R) cikkében, XXV. cikkében és 28. cikkében foglaltakra is tekintettel – a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése rendelkezéseinek sérelmét eredményezték. Eredetileg benyújtott alkotmányjogi panaszukban az indítványozók az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján kérték a Kúria végzésének megsemmisítését is, és annak megállapítását, hogy a Pp. 407. § (2) bekezdés b) pontja sérti a jogorvoslathoz való jogot, ezt a kérelmüket azonban az Alkotmánybíróság főtítkárának hiánypótlásra felhívó levelében foglalt tájékoztatásra és az Alkotmánybíróság azon következetes gyakorlatára tekintettel, melynek értelmében a jogorvoslathoz való jog a rendes jogorvoslatokra vonatkozik, így az nem terjed ki a felülvizsgálat mint rendkívüli jogorvoslat biztosítására, nem kívánták fenntartani, csak az Abtv. 27. §-a szerinti panaszelemet; nevesítetten azt is már csak a másodfokú ítélet vonatkozásában (a határidők megtartása tekintetében azonban továbbra is a Kúria végzésére hivatkozva).
- [13] 3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-a szerint folytatott eljárásában mindenekelőtt az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának formai és tartalmi feltételeit vizsgálja. Ennek során megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság formai feltételeinek [Abtv. 30. § (1) bekezdés, valamint 52. § (1b) bekezdés a)–f) pont] az alábbiak szerint részletezett egyes okokból nem felel meg.
- [14] A bíróság tájékoztatása szerint a másodfokú ítéletet 2020. október 10. napján, a Kúria végzését 2021. május 20. napján vette át az indítványozók jogi képviselője. Az indítványozók az alkotmányjogi panaszt 2021. június 28. napján – az eredeti indítványukban még támadott kúriai végzés kézbesítésének időpontjához képest – az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti határidőben terjesztették elő. Az alkotmányjogi panasz megjelöli az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést [Abtv. 27. §-a; továbbá az eredeti beadványban a Kúria végzése kapcsán még az Abtv. 26. § (1) bekezdése is]; és az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése]. Az indítvány kifejezett kérelmet fogalmaz meg a támadott bírói döntés(ek) – a Fővárosi Törvényszék 42.Pf.635.077/2020/6. számú ítélete és (eredetileg) a Kúria Pfv.I.20.229/2021/2. számú végzése – alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére is.
- [15] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány a fentiekén kívül más alaptörvényi hivatkozásokat is említ; ezek közül az Alaptörvény M) cikkében, R) cikkében és 28. cikkében foglaltakra nézve – melyek egyébként sem tartalmazznak alaptörvényben rögzített jogot, és amelyekre ezért alkotmányjogi panasz sem alapítható – csakúgy, mint a XXV. cikk sérelmére tekintettel az indítványozók nem kérték a támadott döntések alaptörvény-ellenessége megállapítását és megsemmisítését, illetve azok sérelme kapcsán alkotmányjogilag értékelhető érvelést sem terjesztettek elő. A XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt jogorvoslathoz való joggal kapcsolatos indítványozói érvelések tekintetében az Alkotmánybíróság megállapította, hogy azok a támadott törvényszéki döntés vonatkozásában az indítvány értelmezésében valójában a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog indítványozók által megállapíthatónak vélt sérelmével összefüggésben hoznak fel (további) érveket; önállóan a jogorvoslati jog sérelme tekintetében azonban szintén nem tekinthetőek alkotmányjogilag értékelhető indokolásnak. Az Alkotmánybíróság ezért az indítványozók által előadott ezen érveket is kizárólag a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog állított sérelmével összefüggésben álló indokolásnak tekinthette.
- [16] Az indítványozók az Alkotmánybíróság hiánypótlási felhívásában kapott tájékoztatás alapulvételével úgy nyilatkoztak, hogy a Kúria támadott végzésével szemben előterjesztett, az Abtv. 26. § (1) bekezdésére alapított indítványi elemet nem kívánják fenntartani, így ennek tekintetében az Alkotmánybíróságnak nem kellett állást foglalnia.
- [17] Az Alkotmánybíróság megállapította ugyanakkor, hogy a Kúria az említett végzésében a felülvizsgálati kérelmet nem mérlegelési jogkörében eljárva, hanem törvény kötelező előírása alapján utasította vissza. Az Alkotmány-

bíróság gyakorlata szerint a Kúria felülvizsgálati kérelmet visszautasító végzése a bírósági eljárást befejező egyéb döntésnek minősül (ezért is támadható önállóan alkotmányjogi panasszal). Ez viszont egyben azt is jelenti, hogy a jelen alkotmányjogi panasz elbírálása szempontjából az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerinti, az alapügy érdemében hozott döntésnek a Fővárosi Törvényszék 42.Pf.635.077/2020/6. számú ítélete tekinthető {hasonlóan például: 3369/2020. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [12]; 3063/2021. (II. 19.) AB végzés, Indokolás [15]}.

- [18] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján az Abtv. 27. § szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az indítványozók jogi képviselője a Fővárosi Törvényszék ítéletét 2020. október 10. napján vette át. Mivel az alkotmányjogi panasz 2021. június 28. napján került benyújtásra, továbbá tekintettel arra, hogy a Kúria az említett végzésében a felülvizsgálati kérelmet nem mérlegelési jogkörében eljárva, hanem annak törvényen alapuló kizártsága okán utasította vissza, az Alkotmánybíróságnak az alkotmányjogi panasz elbírálhatósága szempontjából külön kellett vizsgálnia a Fővárosi törvényszék ítéletével összefüggésben az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti határidő megtartását. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz a Fővárosi Törvényszék támadott ítéletével szemben elkésettnek minősül; ennek megfelelően az indítványozóknak a Fővárosi Törvényszék 42.Pf.635.077/2020/6. számú ítéletével kapcsolatos érveit jelen eljárásában érdemben nem bírálhatta el {hasonlóan például: 3063/2021. (II. 19.) AB végzés, Indokolás [16]–[17]}.
- [19] Az Alkotmánybíróság az indítvány kapcsán az alábbiakat állapította meg.
- [20] 4.1. Amint azt az indítványozók is felidéztek, az Alkotmánybíróság a bírói döntéssel szemben benyújtott alkotmányjogi panasz intézményén keresztül is az Alaptörvényt és az abban elismert jogokat oltalmazhatja {erről lásd elsőként: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]}. Vagyis az Alkotmánybíróság a bírói döntések felülvizsgálata során az Alaptörvényben elismert alapjogi követelményrendszer tényleges érvényesülését garantálja, ugyanakkor – hatáskör hiányában – nem bocsátkozik szakjogi kérdések ismételt felülbírlatába.
- [21] A jelen ügyben az indítványozóknak az új elszámolás tartalmi megfelelősége kapcsán, illetve abban a tekintetben előadott érvei, hogy az elszámolás a PBT határozatában foglalt kötelezésnek eleget tesz-e és emiatt megalapozza-e az ezzel összefüggésben indított végrehajtás megszüntetését, szakjogi, a tényállás megállapításán, a rendelkezésre álló bizonyítékok beszerzésén és értékelésén alapuló, jogértelmezést igénylő kérdéseknek minősülnek; ezekben az eljáró bíróságok a döntéseik kialakítása során állást is foglaltak. Az indítványozók ezzel kapcsolatban előadott érvei valójában az eljáró bíróságok ezen szakjogi kérdés(ek)ben történő állásfoglalásának felülbírlatára irányulnak. Mivel azonban ezek eldöntése a vonatkozó jogszabályok alapján a bíróságok feladata, az Alkotmánybíróság e kérdések (ismételt) elbírálására egyébként sem rendelkezik hatáskörrel.
- [22] Az eljáró bíróságok a döntéseik meghozatala során nem hagyták figyelmen kívül az ügy esetleges alapjogi vonatkozásait [sőt, az elsőfokú bíróság állítólagos elfogultságával kapcsolatos (külön) bírósági döntésre utalás, illetve a kifogásolt pervezetési döntések alapjogi szempontokat is értékelő mérlegelése kapcsán külön ki is tértek a tisztességes eljáráshoz való jog indítványozók által már a perben is hivatkozott sérelmére], az alkalmazott jogszabályok értelmezése során az Alaptörvényben biztosított jogok alkotmányos értelmezési tartományát sértő megállapításokat nem tettek. Utaltak rá, hogy az elszámolás tartalmi vitatása esetén az elszámolási törvény 18–29. §-ai alapján, nem pedig a jelen per szabályai szerint folyik az eljárás; a bíróságok által a jelen ügyben folytatott perben a törvény által külön eljárásra utalt kérdések eldöntésére nincs lehetőség; továbbá, hogy az indítványozók által kifogásolt elszámolás kapcsán ilyen eljárás megindítására a per folyamatban léte alatt sor is került.
- [23] Mindezek miatt az azzal kapcsolatos érvek, hogy az eljáró bíróságok valójában „formális eljárást” folytattak volna le és bizonyos, az ügy érdemi eldöntése szempontjából fontos – legalábbis az indítványozók által ügydöntő jelentőségűnek tartott – kérdéseket nem a szükséges alapossággal vizsgálták meg; hogy helytállóan értékelték-e a PBT határozatából egyes, az indítványozók által hivatkozott rendelkezéseket [úgy azok tartalmára, mint kötelező erejére, illetve a PBT döntésén belüli elhelyezkedésének (rendelező rész/indokolás) jogi jelentőségére vonatkozóan] mint szakjogi kérdések akkor sem képezhettek volna az Alkotmánybíróság vizsgálatának tárgyát, ha az ezen érveket tartalmazó indítványi elem nem minősül elkésettnek.
- [24] Az Alkotmánybíróság töretlen gyakorlata szerint a „bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének” {3107/2016. (V. 24.) AB végzés, Indokolás [35]}. „A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe,

amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható. Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga, sem a diszkrimináció tilalma nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti »szuperbíróság« szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]}.

- [25] 4.2. Jelen ügyben továbbá az eljáró bíróságok a döntéseik indokolásában (a perben előterjesztett kérelmekben és ellenkérelmekben foglaltak alapján) azonosították az álláspontjuk szerint a jelen ügy kapcsán vizsgálandó legfontosabb kérdéseket is; és a döntés mikénti kialakítása szempontjából releváns szempontokat – figyelemmel az adott fokú és tárgyú bírósági eljárásra vonatkozó törvényi keretekre is – vizsgálat tárgyává tették. Számot adtak döntésük indokairól, valamint a rendelkezésre álló bizonyítási eszközök mikénti értékeléséről, ahogyan az indítványozók által az eljárások során felhozott egyes érvek esetleges mellőzésének indokairól is.
- [26] Ezért a jelen ügyben vizsgálni kért bírósági döntések kapcsán nem volt feltárható olyan, az alkotmányosság szintjére felérő indokolási hiányosság sem, amely az Alkotmánybíróság beavatkozását, és a támadott döntés(ek) alaptörvény-ellenessége megállapításának és megsemmisítésének szükségességét megalapozottan felvethették volna. A bíróságok indokolási kötelezettségéből ugyanis nem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettsége, különösen nem az indítványozó szubjektív elvárásait kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása {30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [89]; 3107/2016. (V. 24.) AB határozat, Indokolás [38]}. „Az indokolási kötelezettség azt az elvárást támasztja a bírósággal szemben, hogy a döntés indokolásának nem minden egyes részletre, hanem az ügy érdeme szempontjából releváns kérdésekre kell kiterjednie” {lásd 3159/2018. (V. 16.) AB határozat, Indokolás [31], megerősítette pl. 18/2018. (VI. 12.) AB határozat}.
- [27] Önmagában az, hogy az indítványozó az egyébként megindokolt bírósági döntést megalapozatlannak, tévesnek, vagy éppen hiányosnak, és ezekből kifolyólag magára nézve sérelmesnek tartja, a fentebb idézett állandó gyakorlat szerint nem tekinthető az eljárás tisztességessége [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés] követelményrendszerén belül értékelhető alkotmányossági kérdésnek.
- [28] 4.3. Végezetül, azon érveléssel összefüggésben, amelyet az indítványozók eredetileg a későbbiekben visszavont Abtv. 26. § (1) bekezdésére alapított panaszelem kapcsán fejtettek ki, de amelyre a továbbiakban is fenntartott, alapvetően a Fővárosi Törvényszék döntését kifogásoló panaszelemben a XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmével kapcsolatos indokolásukban is utaltak a későbbiekben, szükséges rámutatni az alábbiakra is.
- [29] Amint azt a kiegészített indítványukban az indítványozók maguk is rögzítették, az Alaptörvény vonatkozó rendelkezése és az ahhoz kapcsolódó alkotmánybírósági gyakorlat alapján nem jelenti a jogorvoslathoz való jog sérelmét az, ha a jogalkotónak a saját mérlegelése alapján meghozott döntése következtében a jogszabályok meghatározott ügytípusokban és meghatározott esetekben – a jelen esetben a Pp. XL. fejezetében meghatározott végrehajtási perekben, ha az elsőfokú bíróság ítéletét a másodfokú bíróság helybenhagyta – nem biztosítanak lehetőséget a rendes jogorvoslati lehetőségeken túlmenően rendkívüli jogorvoslati lehetőség igénybevételére is.
- [30] Ezen nem változtat az sem, hogy az indítványozók véleménye szerint a jogalkotó fenti döntésének feltehetően az volt az oka, hogy ezen keresztül is az adósok (fogyasztók) érdekeit védje a – jelen üggyől eltérően rendszerint a bankok által kezdeményezett – végrehajtás megszüntetése esetén, ne pedig a bankokét; illetve, hogy az ügyükhöz hasonló „fordított” esetekkel a jogalkotó valószínűleg nem is számolt a szabály megalkotása során. Ez az indítványbeli hivatkozás nem csak alkotmányjogi érveléssel nem kellően alátámasztott, de figyelmen kívül hagyja azt a körülményt is, hogy a Pp. érintett rendelkezésében rögzített XL. Fejezetben érintett „végrehajtási perek” megjelölés a végrehajtás megszüntetése (és korlátozása) iránt indítható pereknél bővebb kategóriát jelöl [azon kívül ugyanis a Pp. 526. §-ának fogalom meghatározása értelmében végrehajtási per alatt a végrehajtási igénypert, a foglalás túrése iránt indított pert, a követelés behajtása iránt indított pert és a végrehajtási eljárásba történő bekapcsolódás engedélyezése iránt indított pert is érteni kell]; mint ahogyan azt is, hogy az ezekben született egybehangzó bírói döntések esetén a felülvizsgálat igénybevételének lehetősége attól függetlenül kizárt, hogy az adott végrehajtási pert ki indította kivel szemben, illetve, hogy az egybevágó első és másodfokú ítélet melyik peres fél számára kedvező tartalommal született meg. Ezek a szabályozásbeli sajátosságok egyébként sem támasztják alá az indítványozók által a fogyasztók védelmével kapcsolatban felhozott fenti érvelést, így azok alapján abban az esetben sem merülhetett volna fel – sem az Abtv. 27. §-a, sem pedig az eredeti, 26. § (1) bekezdése szerinti panaszelem elbírálhatósága esetén sem – alaptörvény-ellenesség

megállapításának lehetősége, ha a XXVIII. cikk (7) bekezdése sérelmének vizsgálata nem lenne fogalmilag már amiatt kizárt, hogy a sérelmezett Pp. rendelkezés rendkívüli jogorvoslati lehetőségre vonatkozik.

- [31] Összefoglalva: az indítvány befogadhatósága esetén sem lett volna megállapítható olyan körülmény, amelyet az Alaptörvény felhívott rendelkezésével összefüggésben alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességként lehetett volna értékelni, és amely ezért az indítvány érdemi vizsgálatát megalapozhatta volna.
- [32] 5. Az Alkotmánybíróság a fentiek alapulvételével az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 47. § (1) bekezdése, 50. §-a és az 56. § (1)–(3) bekezdései, valamint az Ügyrend 5. § (1) és (2) bekezdései alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *d)* és *h)* pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2022. november 15.

Dr. Salamon László s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2804/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3471/2022. (XII. 6.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.III.20.280/2021/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A jogi képviselő nélkül eljáró indítványozó, az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz a Kúria Pfv.III.20.280/2021/2. számú végzése és a Budapest Környéki Törvényszék 2.Pf.20.403/2020/8. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése, valamint az első fokon eljáró bíróságnak a jogerős ítélet végrehajtása felfüggesztésére történő felhívása iránt.
- [2] Kérelmét az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseinek sérelmére alapította.
- [3] 2. Az Alkotmánybíróság a rendelkezésre álló iratok alapján az alkotmányjogi panasz benyújtásának alapjául szolgáló előzményi ügy lényegét az alábbiak szerint foglalta össze.
- [4] Az indítványozóval mint alperessel szemben korábbi, 2002 júniusa és 2004 novembere között fennállt munkaviszonya idején (az indítványozó ekkor egy gazdasági társaság vezető tisztségviselője volt) tanúsított magatartásával összefüggésben kártérítés iránt indult perben az elsőfokú bíróság kötelezte az indítványozót, hogy kártérítés jogcímén fizessen meg a felperesnek 757 832 forintot és ennek 2005. június 7. napjától a kifizetésig járó késedelmi kamatát. A bíróság ezt meghaladóan a felperesi keresetet elutasította. A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletének az indítványozó által előterjesztett beadványában nem fellebbezett részét nem érintette, a fellebbezett részt pedig helybenhagyta. A Kúria az indítványozó felülvizsgálati kérelmét annak kizártsága okán hivatalból elutasította. Végzése indokolásában rögzítette, hogy a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 271. § (2) bekezdése szerint nincs helye felülvizsgálatnak olyan vagyoni jogi ügyben, amelyben a felülvizsgálati kérelemben vitatott érték, illetve annak a 24. §, valamint a 25. § (3) és (4) bekezdése alapján, továbbá a 25. § (3) bekezdésének az egyesített perekre történő megfelelő alkalmazásával megállapított értéke a hárommillió forintot nem haladja meg. Ez az értékhatártól függő kizárás a sérelemdíj iránt indított perekre, a 23. § (1) bekezdés *b*) pontjában, valamint a 24. § (2) bekezdés *a*) pontjában meghatározott ügyekre, valamint azokra az ügyekre nem vonatkozik, amelyek ingatlan tulajdonára vagy ingatlant terhelő jogra vonatkoznak, vagy ingatlanra vonatkozó jogviszonyból erednek, továbbá a megállapításra irányuló ügyekre. Megállapította, hogy mivel az indítványozó felülvizsgálati kérelmében vitatott érték (vagyis a bíróságok által a terhére megállapított 757 832 forint) a régi Pp. ezen rendelkezésében rögzített hárommillió forintot nem haladja meg, a törvény alapján a felülvizsgálati kérelem hivatalból történő elutasításának van helye.
- [5] Az indítványozó a Kúria fenti végzésével szemben az elsőfokú bíróság útján – kérve a jogerős ítélet megsemmisítését is – az Abtv. 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő az Alkotmánybíróságnál. A pertörténetet, a bírósági eljárás(ok) általa lényegesnek tartott kérdéseiben képviselt jogi álláspontját és a felülvizsgálati kérelmében írt egyes kérelmeket is részletesen kifejtő beadványában előadott álláspontja szerint „a II. fokú bíróság nem az összes fellebbezési kérelmet bírálta el, így a jogerős ítélet indoklása is hibás, hiányos lett, nem terjedt ki a teljes ügyre, csak a kiválogatott fellebbezési kérelmekre. Tehát az el nem bírálással nem derült ki a II. fokú bíróság álláspontja a teljes tényállás körében, így kerülhetett sor arra, hogy emiatt – részben a II. fokú bíróság tisztességtelen eljárásának mintájára, a II. fokú bíróság tisztességtelen elbírálási elvét követve – a Kúria az Indítványozót jogorvoslati jogától megfosztotta, és ezen kívül nem tekintett – még a három különböző felülvizsgálati kérelem ellenére sem – a teljes ügyre, az összes fellebbezési, illetve felülvizsgálati kérelemre, ez utóbbiakat nyilvánvalóan nem vizsgálta meg teljeskörűen, így fordulhatott csak elő az elutasító végzésének

meghozatala. Ebből következik, hogy a Kúria, mint legfelsőbb bírói fórum eljárást befejező döntése következtében a tisztességes eljáráshoz való jogom és a jogorvoslathoz való jogom is sérült.”

- [6] Az indítványozó mindezek mellett idézte az Alkotmánybíróságnak a tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal és a jogorvoslathoz való joggal összefüggésben korábban már rögzített gyakorlatának – általa fontosnak tartott – egyes megállapításait is. Ezek kapcsán hangsúlyozta a már az első- és másodfokú eljárásban, illetve a felülvizsgálati kérelmében is kifejtett azon jogi érveit és kérelmeit, amelyek vitatták a felperes perindítási jogosultságát, az eljáró bíróságok hatáskörét [amelyek közül egyeseket az alsóbb fokú bíróságok szerinte nem bíráltak el, amivel szintén megsértették a tisztességes eljáráshoz, illetve a jogorvoslathoz való jogát]; továbbá – arra tekintettel, hogy alperesként az eredetileg a felperes által megállapítani kért, hárommillió forintnál magasabb kártérítési összeget egészében vitatta – a Kúriai végzésben rögzített pertárgyérték-megállapítást is. Tekintettel arra, hogy a Kúria a fent említett jogi álláspontja okán a felülvizsgálati kérelmét a támadott végzésében érdemi vizsgálat nélkül (hivatalból) utasította el, és ezért nem vizsgálta meg mindhárom felülvizsgálati kérelmet teljeskörűen, szintén megsértette a tisztességes (bírói) eljáráshoz és a jogorvoslathoz való alapjogát.
- [7] 3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-a szerint folytatott eljárásában mindenekelőtt az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának formai és tartalmi feltételeit vizsgálja. Ennek során megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság formai feltételeinek [Abtv. 30. § (1) bekezdés, valamint 52. § (1b) bekezdés a)–f) pont] az alábbiak szerint részletezett egyes okokból nem felel meg.
- [8] 3.1. A Kúria támadott végzését 2021. június 9. napján vette át az indítványozó jogi képviselője. Az indítványozó az alkotmányjogi panaszt 2021. augusztus 5. napján, tehát – ehhez képest – az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti határidőben terjesztette elő. Az alkotmányjogi panasz megjelöli az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést (Abtv. 27. §); és az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése]. Az indítvány kifejezett kérelmet fogalmaz meg a támadott bírói döntés(ek) alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére is.
- [9] Az Alkotmánybíróság megállapította ugyanakkor, hogy a Kúria az említett végzésében a felülvizsgálati kérelmet nem mérlegelési jogkörében eljárva, hanem törvény kötelező előírása alapján, érdemi vizsgálat nélkül, hivatalból utasította el. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a Kúria felülvizsgálati kérelmet hivatalból elutasító ezen végzése a bírósági eljárást befejező egyéb döntésnek minősül (ezért is támadható önállóan alkotmányjogi panasszal). Ez viszont egyben azt is jelenti, hogy a jelen alkotmányjogi panasz elbírálása szempontjából az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerinti, az alapügy érdemében hozott döntésnek a Budapest Környéki Törvényszék 2.Pf.20.403/2020/8. számú ítélete tekinthető {hasonlóan például: 3369/2020. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [12]; 3063/2021. (II. 19.) AB végzés, Indokolás [15]}.
- [10] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján az Abtv. 27. § szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Mivel a fentieknek megfelelően a Kúria a támadott végzésében a felülvizsgálati kérelmet nem mérlegelési jogkörében eljárva, hanem annak törvényen alapuló kizártsága okán utasította vissza, az Alkotmánybíróságnak az alkotmányjogi panasz jogerős döntéssel szembeni elemének elbírálhatósága szempontjából külön meg kellett vizsgálnia a törvényszéki ítélettel összefüggésben is az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti határidő megtartását. Az indítványozó a jelen alkotmányjogi panasz előterjesztését megelőzően a Budapest Környéki törvényszéknek az indítványban sérelmezett döntését önállóan nem támadta meg alkotmányjogi panasszal. A jelen alkotmányjogi panasz 2021. augusztus 5. napján került benyújtásra, erre tekintettel az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Budapest Környéki Törvényszék 2020. november 17. napján meghozott 2.Pf.20.403/2020/8. számú ítéletével szemben az alkotmányjogi panasz nyilvánvalóan elkésztettnek minősül. Ennek megfelelően az indítványozónak a jogerős ítélettel kapcsolatos érveit az Alkotmánybíróság jelen eljárásában érdemben nem bírálhatta el {hasonlóan például: 3063/2021. (II. 19.) AB végzés, Indokolás [16]–[17]}.
- [11] 3.2. A Kúria támadott végzésével szembeni panaszelem befogadhatósága tekintetében az Alkotmánybíróság a következőket állapította meg.
- [12] Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. E két feltétel alternatív jellegű, bármelyik fennállása megalapozza a panasz befogadhatóságát.

- [13] Az Abtv. 29. §-ában írt alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést illetően az Alkotmánybíróság emlékeztet arra, hogy részletesen kimunkált és következetesen alkalmazott gyakorlata van az indítvány kapcsán elméletileg vizsgálható alaptörvényi rendelkezés – az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése – tartalmát érintően {a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog tekintetében lásd például: 7/2013. (III. 1.) AB határozat, 30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [89]; 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés; a jogorvoslathoz való jog tekintetében lásd pl.: 35/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [16]; 13/2021. (IV. 14.) AB határozat, Indokolás [74]; 3233/2016. (XI. 18.) AB végzés, Indokolás [16]; 3221/2020. (VI. 19.) AB végzés, Indokolás [40]}. A jelen alkotmányjogi panasz ehhez képest nem vet fel olyan új, alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, amely a panasz befogadását és érdemi elbírálását indokolná.
- [14] A másik – a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességre vonatkozó – feltételt érintően az Alkotmánybíróság a következőkre mutat rá.
- [15] Az Alkotmánybíróság a bírói döntéssel szemben benyújtott alkotmányjogi panasz intézményén keresztül is az Alaptörvényt és az abban elismert jogokat oltalmazhatja {erről lásd elsőként: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]}. Vagyis az Alkotmánybíróság a bírói döntések felülvizsgálata során az Alaptörvényben elismert alapjogi követelményrendszer tényleges érvényesülését garantálja, ugyanakkor – hatáskör hiányában – nem bocsátkozik szakjogi kérdések ismételt felülbírlatába. Az Alkotmánybíróság töretlen gyakorlata szerint a „bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének” {3107/2016. (V. 24.) AB végzés, Indokolás [35]}.
- [16] A jelen ügyben a Kúria elutasító végzésének tekintetében az indítványozó érvei érdemi elbírálhatóságának lehetősége szempontjából kulcskérdésnek a Kúria pertárgyértékkel kapcsolatos álláspontja minősül. Az indítványozó lényegi érvelése arra irányult, hogy a per során ő mindvégig (így felülvizsgálati kérelmében is) a vele szemben kártérítésként eredetileg megállapítani kért – a hárommillió forintos felülvizsgálati értékhatárt meghaladó – követelés teljes összegét vitatta, ezért szerinte a régi Pp. 271. § (2) bekezdésének ügyében való alkalmazásának nem lett volna helye; annak a – szerinte – téves alkalmazása (és felülvizsgálati kérelmében foglalt érvei, kérelmei ebből fakadó elbírálatlansága) az általa hivatkozott alapjogi sérelmét eredményezte. A régi Pp. említett rendelkezésében foglalt „felülvizsgálni kért érték” meghatározása azonban az Alkotmánybíróság megítélése szerint olyan szakjogi kérdésnek minősül, amelynek eldöntése kizárólag a Kúria hatáskörébe tartozik. Az Alkotmánybíróság ezért ebben a kérdésben nem foglalhatott állást, mivel „[a] jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható. Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga, sem a diszkrimináció tilalma nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti »szuperbíróság« szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]}.
- [17] Az indítványozónak az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében rögzített jogorvoslathoz való jog kapcsán előadott érvei tekintetében megállapította, hogy az azzal kapcsolatban idézett alkotmánybírósági gyakorlat azontúl, hogy – amint azt az indítványozó is idézte – megköveteli a jogalkotótól a jogorvoslati lehetőség biztosításának kötelezettsége mellett annak hatékonyságát is, következetes azon álláspont érvényre juttatása tekintetben, miszerint ezen alapjog hatóköre a rendes jogorvoslati lehetőségekre terjed ki, nem a rendkívüli jogorvoslati lehetőségek igénybevételeinek lehetőségére. Így a felülvizsgálat, mint rendkívüli jogorvoslat biztosításának kötelezettsége, vagy annak valamennyi peres ügyben történő igénybevételeinek lehetősége ezen alapjogból nem vezethető le. Mivel a jogalkotó e körben széleskörű mérlegelési szabadsággal rendelkezik, nem tekinthető önmagában alaptörvény-ellenesnek az olyan jogszabályi rendelkezés, vagy az ilyen szabályon alapuló bírói döntés, amely a peres ügyek egy része tekintetében, illetve a bíróság előtt folyamatban lévő konkrét ügyben a felülvizsgálat igénybevételeinek lehetőségét kizárja {a felülvizsgálati értékhatárral összefüggésben lásd pl. 3230/2017. (X. 11.) AB végzés, Indokolás [14]–[16]}.
- [18] Az Alkotmánybíróság mindezekre tekintettel nem talált olyan körülményt, amelyet az Alaptörvény felhívott rendelkezéseivel összefüggésben alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességként lehetne értékelni, és amely ezért az indítvány érdemi vizsgálatát megalapozná. Mindezek miatt az Alkotmánybíróságnak az indítványozónak a jogerős döntés végrehajtása felfüggesztésének kezdeményezésével kapcsolatos kérelme tárgyában sem kellett döntenie.

[19] 4. A fentiek alapján az alkotmányjogi panasznak a Kúria végzésével szembeni eleme nem felel meg Abtv. 29. §-ban írt befogadási kritériumoknak, a Budapest Környéki Törvényszék ítéletével kapcsolatos eleme pedig az Abtv. 30. § (1) bekezdésében írtaknak, összességében pedig az 52. § (1b) bekezdésben írt feltételeknek. Az Alkotmánybíróság erre tekintettel az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)* és *d)* pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2022. november 15.

Dr. Salamon László s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/3155/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3472/2022. (XII. 6.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

1. Az Alkotmánybíróság Piliscsaba Város Önkormányzata Képviselő-testületének a helyi adókról szóló 23/2016. (XI. 28.) önkormányzati rendelete módosításáról szóló 20/2017. (XI. 23.) önkormányzati rendelete alaptörvényellenességének megállapítására irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

2. Az Alkotmánybíróság a Budapest Környéki Törvényszék 103.K.700.588/2020/28. számú ítélete alaptörvényellenességének megállapítása és megsemmisítése iránti alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § és 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal élt a Budapest Környéki Törvényszék 103.K.700.588/2020/28. számú ítélete, a felülvizsgált adóhatósági határozatok, valamint az annak alapjául szolgáló Piliscsaba Önkormányzata Képviselő-testületének a helyi adókról szóló 23/2016. (XI. 28.) önkormányzati rendelet módosításáról szóló 20/2017. (XI. 23.) önkormányzati rendelet (a továbbiakban: Ör.) alaptörvényellenességének megállapítása és megsemmisítése iránt.
- [2] Az alapul szolgáló ügy – bíróság által megállapított – tényállása szerint a helyi adóhatóság a felperes adatbejelentése alapján – határozattal – 2018. évre és 2019. évtől kezdődően évente 161 136 forint telekadó megfizetésére kötelezte a felperest. A felperes az elsőfokú adóhatósági határozattal szemben benyújtott fellebbezésében arra hivatkozott, hogy az ingatlan mentes a telekadó alól, továbbá az Önkormányzat jogellenesen szüntette meg a 2017. évig az Ör. 8. § a) pontjában biztosított adómentességet. A felperes fellebbezése folytán eljáró alperesi hatóság egybefoglalt döntése rendelkező része I. pontjában az elsőfokú határozatot helybenhagyó határozatot hozott, a rendelkező rész II. pontjában pedig végzéssel döntött a fellebbezésben előadott adatbejelentés-módosításnak a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező önkormányzati adóhatósághoz történő áttételéről. A döntés határozati részének indokolásában a helyi adókról szóló 1990. évi C. törvény (a továbbiakban: Htv.) 18. §-ára és 52. § 7. pontjára, valamint az adózás rendjéről szóló 2017. évi CL. törvény (a továbbiakban: Art.) 141. § (7) bekezdésére és az Ör. 10. § (1)–(2) bekezdéseire hivatkozva megállapította, hogy a felperes a telekadó alanya és adatbejelentése alapján telekadó fizetési kötelezettség terheli, az elsőfokú adóhatóság a felperes adatbejelentése alapján az abban foglalt adatoknak megfelelően vetette ki 2018–2019. évekre a telekadót, ezért jogszerű döntést hozott.
- [3] A döntés végzés részének indokolásában kifejtette, hogy a fellebbezésben előterjesztett adómentességre vonatkozó felperesi sérelmek az adatbejelentés módosításának minősülnek, e tekintetben az eljárás lefolytatására az elsőfokú hatóság rendelkezik hatáskörrel. A felperes keresetet terjesztett elő az alperes határozatának bírósági felülvizsgálata iránt, melyben az alperes határozatának elsőfokú határozatra is kiterjedő megsemmisítését és az elsőfokú adóhatóság új eljárásra kötelezését kérte arra hivatkozva, hogy az Ör. 8. § d) pontja alapján a perbeli ingatlan mentes a telekadó alól, továbbá az Ör. az Alaptörvénybe és a Htv.-be ütközik. Az alperesi hatóság védiratában a határozatát fenntartva a kereset elutasítását kérte. Kiemelte, a döntésében részletesen tájékoztatta a felperest arról, hogy a telekadó megállapítására az adatbejelentése alapján került sor, a felperes az adatbejelentésben adómentesség fennállására nem hivatkozott, a fellebbezésében előadott adómentességre vonatkozó adatbejelentés módosítás elbírálására az elsőfokú adóhatóságnak van hatásköre. A bíróság leszögezte, hogy a per tárgyát alperes határozatának jogszerűségi felülvizsgálata képezte a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvényben (a továbbiakban: Kp.) meghatározott közigazgatási per keretében.
- [4] A bíróság a közigazgatási határozat jogszerűségét a kereseti kérelem korlátai között vizsgálta. A bíróság feladatát az képezte, hogy a közigazgatási perben a közigazgatási tevékenységgel megvalósított jogsértéssel szemben – az erre irányuló megalapozott kérelem esetén – hatékony jogvédelmet biztosítson. A perbeli esetekben

az elsőfokú adóhatóság az Art. hivatkozott rendelkezéseinek megfelelően a felperes telekadó adatbejelentése alapján az adatbejelentésben feltüntetett ingatlanra, az adatbejelentésben feltüntetett adatokat figyelembe véve állapította meg a felperes adófizetési kötelezettségét. Az alperes döntésének határozati részében az elsőfokú adóhatóság az adatbejelentés adatain alapuló adóketés jogszerűsége körében döntött. A felperes az adatbejelentésben az Ö. 2018. január 1-jéig hatályos rendelkezésein alapuló – álláspontja szerint jogellenesen megvont – adómentességre nem hivatkozott, adatot nem közölt. Rámutatott a bíróság, hogy amennyiben az adózó a saját bevallásában (adatbejelentésében) közölt adatokat sérelmezi, akkor az Art. 141. § (8) bekezdése alapján a bevallása (adatbejelentése) elfogadásával kivetett adó utólagos módosítását az adatbejelentésének módosításával kérheti, a bevallás (adatbejelentés) elfogadásával meghozott határozat ellen kezdeményezett jogorvoslat nem ennek egyfajta alternatív kiváltására alkalmas eszköz. A kivetett adó utólagos módosítása iránti (adatbejelentés módosításával előterjesztett) kérelemről pedig az elsőfokú adóhatóságnak kell döntenie, arról az eredeti adatbejelentésen alapuló kivetett adót megállapító elsőfokú határozat ellen benyújtott fellebbezés elbírálása során az alperes és az alperes határozatának felülvizsgálatát végző bíróság érdemben nem dönthetett. A bíróság ezért a keresetet elutasította.

- [5] Az indítványozó ezt követően alkotmányjogi panaszt terjesztett elő, melyben előadta, hogy szerinte „alapvető jelentőségű kérdés, hogy jogállamban [Alaptörvény B] cikk (1) bekezdés] sérti-e indítványozónak az Alaptörvény XXIV. cikk szerinti tisztességes hatósági ügyintézéshez való jogát, az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésbe foglalt tisztességes bírósági eljárásához való jogát és a XXVIII. cikk (7) bekezdés szerinti jogorvoslatihoz való jogát, az olyan eljárás, melyben az önkormányzati jogalkotó a nyilvánosság előtt titkolt jogalkotói céllal állapított meg adókötelezettséget, közjogi érvénytelenséget felvető jogalkotási eljárásban, olyan tartalmú jogszabályban, melynek jogalkotásra felhatalmazó rendelkezése felveti” az Alaptörvény T) cikk (3) bekezdése és 32. cikk (3) bekezdése sérelmét. Az indítványozó elsődlegesen kérte az önkormányzati rendelet „jogalkotásra felhatalmazó szakasza” alaptörvény-ellenességének megállapítását, továbbá a sérelmezett jogszabály alkalmazásának kizárását a Budapest Környéki Törvényszék 103.K.700.588/2020/28. számú ítéletével elbírált ügyben, valamint az előzőkre tekintettel a hivatkozott ítélet alaptörvény-ellenességének megállapítását, és az Abtv. 43. § (1) bekezdése alapján megsemmisítését.
- [6] Az indítványozó szerint a be nem építhető telkek vonatkozásában 15 éven át fennálló telekadó-mentesség megszüntetése, az adókötelezettség olyan jogszabályon alapul, melyet jogellenes eljárásban alkottak meg, jogellenes tartalmú jogszabályba foglaltak, és jogsértő hatósági eljárásban alkalmazták. Ezáltal sérült az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése, R) cikk (2) bekezdése, T) cikk (3) bekezdése, XXIV. cikk (1) bekezdése, XXVIII. cikk (1) bekezdése, XXVIII. cikk (7) bekezdése, 28. cikke, és 32. cikk (3) bekezdése. Ezen túlmenően feltüntette az Alaptörvény 37. cikk (1) bekezdését.
- [7] Az Alkotmánybíróság főtárgyára felhívására kiegészített panaszt az Alkotmánybíróság a tartalma szerint bírálta el.
- [8] Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. §-a értelmében, tanácsban eljárva megvizsgálta az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényi feltételeit.
- [9] Az Abtv. 26. § (1) bekezdése értelmében az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés c) pontja alapján alkotmányjogi panasszal az Alkotmánybírósághoz fordulhat az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet, ha az ügyben folytatott bírósági eljárásban alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazása folytán az Alaptörvényben biztosított jogának sérelme következett be, és jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [10] Az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerint az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírósági döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. Az indítványozó a sérelmezett bírósági ítélettel zárult ügyben felperes volt, így az Abtv. 27. § (2) bekezdés a) pontja értelmében érintettsége fennáll, az alkotmányjogi panasz tekintetében indítványozói jogosultsággal rendelkezik. A rendelkezésre álló jogorvoslati lehetőséget kimerítette.
- [11] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az alkotmányjogi panasz benyújtására a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül van lehetőség. A bíróság ítéletét a tértivevény tanúsága szerint 2022. február 17-én vette át az indítványozó, az alkotmányjogi panaszt 2022. április 19-én – a húsvét hétfői munkaszüneti napra figyelemmel –, határidőben adta postára. Az ügyben rendkívüli jogorvoslati eljárás nincs folyamatban.

- [12] Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírósági döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadható be, míg az Abtv. 52. §-a szerint az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában megjelölte az Abtv. 26. § (1) bekezdését, és 27. §-át, amely alapján az alkotmányjogi panasz eljárást kezdeményezte, a kifogásolt jogszabályi rendelkezést, és bírósági döntést, valamint az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit.
- [13] Az indítványozó alkotmányjogi panasz beadványában többek között az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének sérelmét állította. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata alapján alkotmányjogi panasz csak az Alaptörvényben biztosított alapjog sérelmére alapítható. Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése tekintetében az abban megfogalmazott jogállamiság és jogbiztonság alkotmányos követelményére hivatkozásnak csak kivételesen, a visszaható hatályú jogalkotásra és a felkészülési idő hiányára alapított indítványok esetében van helye {3062/2012. (VII. 26.) AB határozat, Indokolás [171]}. Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése nem jogot, hanem olyan jogelvet tartalmaz, amelynek egyedi érintett vonatkozásában fennálló sérelme önmagában nem valósulhat meg, így arra alkotmányjogi panasz nem alapítható {3315/2014. (XI. 21.) AB végzés, Indokolás [11]}. Alkotmányjogi panasz esetében az Alaptörvény B) cikkére mindezek alapján nem lehet alappal hivatkozni, mert az nem alapjogi rendelkezés {3195/2015. (X. 14.) AB határozat, Indokolás [29]; 3090/2016. (V. 12.) AB határozat, Indokolás [46]; 3185/2020. (V. 27.) AB végzés, Indokolás [13]; 3403/2020. (X. 29.) AB végzés, Indokolás [12]}. Az indítványozó emellett az Alaptörvény 28. cikkének sérelmét is állította. Az Alaptörvény 28. cikke azonban szintén nem alapjogot tartalmaz, hanem a bíróságok felé fogalmaz meg a működésükre irányulóan elvárásokat, így az abban foglaltak egyedi érintett vonatkozásában megvalósuló alapjog sérelemhez nem vezethetnek, arra alkotmányjogi panasz önmagában nem alapítható {pl. 3257/2016. (XII. 6.) AB végzés, Indokolás [13]; 3550/2021. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [11]}. Ahogyan az indítványban szereplő T) cikk, R) cikk (2) bekezdése, 26. cikk (1) bekezdése, valamint 32. cikk (3) bekezdése, és 37. cikk (1) bekezdése sem alapjogot tartalmaz, így alkotmányjogi panasz ezek tekintetében sem terjeszthető elő {3367/2022. (VII. 25.) AB végzés, Indokolás [12]; 3356/2022. (VII. 25.) AB végzés, Indokolás [12]; 3385/2021. (IX. 24.) AB végzés, Indokolás [12]}.
- [14] A beadványban szereplő – az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése, XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése tekintetében – állított alapjogi sérelmeket illetően az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó valójában nem alkotmányossági problémát tárt fel, hanem adómentességének vélt megvonását sérelmezte. A kifogásolt bírósági ítéletben azonban nem történt döntés adómentesség megvonásáról, vagy adókötelezettség megállapításáról. Az ítéleti tényállásban rögzítésre került, hogy a hatóság az indítványozónak az adómentességre vonatkozó fellebbezését – annak tartalma szerint – bevallás módosításáért értékelte, és azt az elsőfokú adóhatóságnak ügyintézésre áttette. A bevallás módosításának eredménye azonban nem képezte részét a jelen alkotmányjogi panaszban sérelmezett bírósági ítélettel zárult eljárásnak, a bíróság előtt az arról szóló hatósági döntés nem szerepelt, így annak törvényességét a bíróság nem vizsgálhatta.
- [15] Tekintettel arra, hogy a jelen ügyben nem merült fel olyan, a bírósági döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, illetve alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés, mely az alkotmányjogi panasz befogadását indokolta volna, az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz befogadását az Abtv. 56. § (2) bekezdése értelmében, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontjára figyelemmel, az Abtv. 56. § (3) bekezdése alapján rövidített indokolással ellátott végzésben visszautasította.

Budapest, 2022. november 15.

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1166/2022.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3473/2022. (XII. 6.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Győri Törvényszék 2.Pf.20.252/2021/4. számú ítélete és a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény 386. § (4) bekezdés második fordulata alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § alapján jogi képviselője (dr. Gaál Róbert ügyvéd) útján fordult az Alkotmánybírósághoz. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában kérte a Győri Törvényszék 2.Pf.20.252/2021/4. számú ítélete alaptörvény-ellenességének a megállapítását és megsemmisítését. Kérte továbbá, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 386. § (4) bekezdés második fordulata alaptörvény-ellenességét is, és a jogszabályhely megsemmisítéséről szintén rendelkezzen. Az indítványozó a támadott bírósági határozat és jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességét egyaránt az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése alapján tartotta megállapíthatónak.
- [2] Az indítványozó az alkotmányjogi panasz előzményeit érintően előadta, hogy miután az indítványozó édesapja elhalálozott, megindult a hagyatékát átadó eljárása. A hagyatéki eljárás során több tárgyalást tartott a közjegyző. A hagyatéki eljárásban az első tárgyaláson az indítványozó azt a nyilatkozatot tette, hogy a végrendeletet érvényesnek fogadja el. Ezt követően ezt a nyilatkozatát közjegyzői felhívásra megváltoztatta, és érvénytelennek tartotta a végrendeletet. A közjegyző elfogadta ezt a nyilatkozatot és a hagyatékot az öröklési jogi vitára tekintettel ideiglenes hatállyal adta át, a végzésében leírta, hogy az indítványozó nem fogadta el érvényesnek a végrendeletet. Ez a végzés és a benne foglalt indokolás is jogerőre emelkedett, mivel azt senki sem fellebbezte meg. Az indítványozó ezt követően pert indított a bíróságon a végrendelet érvénytelensége miatt, ám a bíróság arra az alperesi védekezésre, hogy a végrendelet érvényessége korábban elfogadásra került az első hagyatéki tárgyaláson, a keresetet elutasította. A Soproni Járásbíróság P.20.706/2020/33. számú ítéletével szemben részletesen megindokolt fellebbezést terjesztett elő, amelyben előadta, hogy tekintettel arra, hogy a hagyaték ideiglenes hatállyal került átadásra, továbbá szerepel a hagyatékátadó végzésben, hogy az indítványozó nem fogadta el érvényesnek a végrendeletet (és ez a végzés jogerőre emelkedett) ennek jogi relevanciát kell tulajdonítani, hiszen a felek egymásközi jogviszonyára irányadó, bármely előzményt felülír. A fellebbezést követően a Győri Törvényszék tárgyalást tartott és 2.Pf.20.252/2021/4. számú ítéletével a Soproni Járásbíróság ítéletét helybenhagyta.
- [3] 2. Az indítványozó ezt követően fordult az Alkotmánybírósághoz. Az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszában kérte az Alkotmánybíróságot, hogy állapítsa meg a Győri Törvényszék 2.Pf.20.252/2021/4. számú ítéletének alaptörvény-ellenességét, és az Abtv. 43. §-ának megfelelően azt semmisítse meg, mivel jogi álláspontja szerint a Pp. 386. § (4) bekezdése „komolyan alkotmányosan aggályos”, hiszen belőle követhető vissza, hogy a fellebbezést kimerítette-e a bíróság és a fellebbezést hogyan bírálta el; a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog lényegi megnyilvánulása maga a határozati indokolás, részletes megokolt indokolás nélkül nincs bírósági ítélet, ami a másodfokú bíróságra is értendő. Az Alaptörvény megsértett rendelkezéseként az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdését jelölte meg. A megsemmisíteni kért bírói döntés alaptörvény-ellenességének indokolásaként idézte a 61/2011. (VII. 13.) AB határozatot, a 3237/2012. (IX. 28.) AB végzést, a 3309/2012. (XI. 12.) AB végzést, valamint a 7/2013. (III. 1.) AB határozatot. Kérte egyúttal, hogy az indítványban írtakat 30 napos hiánypótlás keretében kiegészíthesse.
- [4] Az Alkotmánybíróság főtíkára 2022. április 4-én kelt levelében tájékoztatta az indítványozót, hogy a beadványából nem derül ki egyértelműen, hogy jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességének megállapítását

és megsemmisítését is kéri-e. Egyúttal felhívta az indítványozó figyelmét, hogy amennyiben jogszabályi rendelkezést is sérelmez, abban az esetben az indítványt célszerű az Abtv. 26. § (1) bekezdésére is alapítani, továbbá a pontosan megjelölt jogszabályi rendelkezés vonatkozásában is határozott kérelmet előadni. Tájékoztatta továbbá arról is, hogy az indítvány nem tartalmaz kellő alkotmányjogi szempontú indokolást arra nézve, hogy az alkotmányjogi panaszban támadott bírói döntés az indítványozónak az Alaptörvényben biztosított jogát mennyiben és miért sérti.

- [5] Az indítványozó indítványát a főttkári felhívásra határidőben kiegészítette, és a Győri Törvényszék 2.Pf.20.252/2021/4. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése mellett – továbbra is az Abtv. 27. § alapján – kérte egyúttal a Pp. 386. § (4) bekezdése második fordulata alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését. Eszerint: „Ha a másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet indokai alapján hagyja helyben, a másodfokú ítélet indokolásában csupán erre a körülményre kell utalni.” Az Alaptörvény megsértett rendelkezéseinek pontos megjelölése körében immáron megjelölte az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdését is. A megsemmisíteni kért bírói döntés alaptörvény-ellenességének indokolása körében immáron hivatkozott az Alkotmánybíróság 5/2019. (III. 11.) AB határozatára, valamint az Emberi Jogok Európai Bíróságának (a továbbiakban: EJEB) gyakorlatára is, szükségesnek tartja ugyanis, hogy az Alkotmánybíróság semmisítse meg a Pp. rendelkezését annak érdekében, hogy „az EJEB gyakorlatának megfeleljen az eljárási kódex.” Kezdeményezte továbbá a támadott törvényszéki ítélet végrehajtásának felfüggesztését.
- [6] Az indítvánnyal kapcsolatban az igazságügyi minisztertől *amicus curiae* beadvány érkezett az Alkotmánybírósághoz az Abtv. 57. § (1b) bekezdése alapján.
- [7] 3. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében előírtak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. A (2) bekezdés alapján a tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, ezek között a 26–27. § szerinti érintettséget, az Alaptörvényben biztosított jogok sérelmét, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket. A (3) bekezdés úgy szól, hogy a befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát.
- [8] Az Alkotmánybíróság ezért tanácsban eljárva mindenekelőtt azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a törvényben előírt befogadhatósági feltételeknek.
- [9] 3.1. Az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerint az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírósági döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [10] Az indítványozó jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, valamint jogosultsága és érintettsége egyértelmű, mivel saját egyedi ügyével összefüggésben terjesztette elő alkotmányjogi panaszát.
- [11] 3.2. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az alkotmányjogi panasz benyújtására a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül van lehetőség. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz határidőben érkezett. Az indítványozó a főttkári hiánypótlásra is a törvényi határidő betartásával válaszolt. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában az Alkotmánybíróság hatásköröként az Abtv. 27. §-át jelölte meg. Megjelölte továbbá az indítványozó jogosultságát megalapozó törvényi rendelkezést, az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdései], a támadott bírói döntést (a Győri Törvényszék 2.Pf.20.252/2021/4. számú ítéletét), továbbá kifejezett kérelmet a bírói döntés megsemmisítésére.
- [12] Az Alkotmánybíróság a panasz vizsgálata során ugyanakkor megállapította, hogy az indítványozó alkotmányjogi panaszát tartalma szerint valójában nem a bírói döntéssel, hanem a jogalkotó által alkotott jogszabállyal, nevezetesen a Pp. 386. § (4) bekezdésével összefüggésben állította. Ugyanakkor az indítványozó ezt anélkül tette, hogy erre vonatkozóan az Abtv. 26. § (1) bekezdésére alapított alkotmányjogi panaszt előterjesztett volna.
- [13] Az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerint alkotmányjogi panasszal az Alkotmánybírósághoz akkor fordulhat az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet, ha az ügyben folytatott bírósági eljárásban alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazása folytán az Alaptörvényben biztosított jogának sérelme következett be, és jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.

- [14] Az Abtv. 52. § (1) és (1b) bekezdése szerint az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. A kérelem akkor határozott, ha egyértelműen megjelöli – többek között – azt az alaptörvényi, illetve törvényi rendelkezést, mely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett jogszabály, jogszabályi rendelkezés, bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével.
- [15] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában valójában az eljárás során a másodfokú bíróság által alkalmazott jogszabályi rendelkezést sérelmezte és nem a bírósági döntés alaptörvény-ellenességét állította. Ugyanakkor az Abtv. 52. § (1) bekezdés szerinti, az Alkotmánybíróság hatáskörét megállapító törvényi rendelkezésként az Abtv. 27. §-át jelölte meg; az Abtv. 26. § (1) bekezdését – amely az Alkotmánybíróság hatáskörét az egyedi ügyben folytatott bírósági eljárásban alkalmazott jogszabály vizsgálatára nézve állapítja meg – a főttkári felhívás ellenére sem jelölte meg. Az indítványban továbbá nincs önálló indokolás a támadott bírósági döntés alaptörvény-ellenességére. Mindezekre tekintettel az alkotmányjogi panasz nem teljesíti a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdés a), b) és e) pontja szerinti követelményeit.
- [16] 4. Mindezek hiányában az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány nem felel meg a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében foglalt feltételeinek, ezért az Ügyrend 30. § (2) bekezdés h) pontja alapján az alkotmányjogi panaszt visszautasította.
- [17] Az Alkotmánybíróságnak az alkotmányjogi panasz visszautasítására tekintettel nem kellett döntenie az Abtv. 61. § (1) bekezdése szerinti végrehajtás felfüggesztése tárgyában előterjesztett kérelemről.

Budapest, 2022. november 15.

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/815/2022.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3474/2022. (XII. 6.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Pécsi Törvényszék 2.K.700.522/2021/5. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Deák Dóra ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [2] Az indítványozó – az Abtv. 27. § alapján – a Pécsi Törvényszék 2.K.700.522/2021/5. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte az Alkotmánybíróságtól. Az indítványozó álláspontja szerint az ítélet ellentétes az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésével, a XXVIII. cikk (1) bekezdésével, valamint a 28. cikkével.
- [3] 1.1. A tényállás szerint az indítványozó (perbeli felperes) részbeni tulajdonát képezi egy Kölked belterületi kivett lakóház, udvar, gazdasági épület megnevezésű ingatlan, amely az Lf-0-K építési övezetben helyezkedik el. A felperes több mint tíz évvel ezelőtt bővítette az ingatlanon már meglévő lakóépületet, amelyre 2021. március 12-én nyújtott be fennmaradási és használatbavételi engedélyt az alperesnél. Az alperes 2021. március 23-án kelt határozatával a kérelmet elutasította. Határozatában megállapította, hogy a bővítmény sérti a legkisebb hátsókertre, illetve a legnagyobb beépítettségre vonatkozó szabályokat.
- [4] A fenti határozat bírósági felülvizsgálata iránt a felperes jogi képviselője útján, törvényes határidőn belül keresetlevelet terjesztett elő a Pécsi Törvényszék felé, mert álláspontja szerint a hatóság eljárása sértette az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdését, ugyanis az nem volt tisztességes, a hatóság a tényállást nem megfelelően tisztázta, illetve nem teljesítette a jogszabályban rögzített vizsgálati kötelezettségét. Kiemelte, hogy bár a lakóépület bővítésére szabálytalanul került sor, az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény (a továbbiakban: Étv.) 48/A. § (1) bekezdés *b*) pontja alkalmazható, az építmény ugyanis műemlékvédelmi érdeket nem sért. Azt tényként ismerte el, hogy a fennmaradás nem eredményez az életet, egészséget veszélyeztető használatot vagy állapotot, ezt az alperes sem vitatta. Álláspontja szerint az Étv. 48/A. § (1) bekezdés *a*) és *b*) pontja egymással vagylagos viszonyban áll, a fennmaradási engedély megadására már az egyik feltétel teljesülése esetén is lehetőség van.
- [5] A Pécsi Törvényszék 2.K.700.522/2021/5. számú, jogerős ítéletével a keresetet elutasította. Indokolásában rámutatott, hogy az Étv. 48/A. § *a*) és *b*) pontja egymással nem vagylagos viszonyban állnak, a kérelemmel érintett épületnek mindenképpen meg kell felelnie az Étv. 48/A. § *a*) pontjában foglaltaknak. A műemlékvédelmi érdeksérelem pedig kizárólag akkor értékelhető, ha az adott épülettel kapcsolatban műemlékvédelmi szempontok merülnek fel. Jelen esetben azonban erről nem volt szó, ezért az alperesnek ilyen irányú vizsgáldást nem kellett végeznie.
- [6] A jogerős ítélettel szemben a felperes jogszabálysértések megjelölése mellett felülvizsgálati kérelmet nyújtott be a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 118. § (1) bekezdés *a*) pont *ad*) alpontjára hivatkozással.
- [7] A Kúria a felperes felülvizsgálati kérelmének befogadását megtagadta.
- [8] 1.2. Az indítványozó ezt követően fordult az Alkotmánybírósághoz. Alkotmányjogi panaszában előadta, hogy álláspontja szerint a Pécsi Törvényszék 2.K.700.522/2021/5. számú ítélete ellentétes az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésével, a XXVIII. cikk (1) bekezdésével, valamint a 28. cikkével. Indokolásként előadta, hogy az Étv. 48/A. § (1) bekezdés *a*) és *b*) pontja meglátása szerint egymással vagylagos viszonyban áll; a támadott ítélet azért sérti az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése szerinti tulajdonhoz való jogát, mert megfosztja a tulajdonost

attól, hogy a tulajdonát képező ingatlan vonatkozásában fennmaradási engedélyhez jusson – noha annak törvényi feltételei egyébként fennállnak. Ily módon a tulajdonos ingatlana az ingatlan-nyilvántartási térképi adatbázisban – az okirati elv miatt – nem kerülhet feltüntetésre, s így ingatlana egyebek mellett banki hitel fedezetül sem szolgálhat. A tárgyi ügyben a fennmaradási engedéllyel érintett lakóépület-bővítés tíz éven túli, ezért az építésügyi hatóság a bontást nem rendelhette el. Amennyiben azonban a Pécsi Törvényszék jogértelmezése helyt foghatna, úgy az építésügyi hatóságok minden olyan tíz éven belüli lakóépület-bővítés és más építési tevékenység esetében bontást rendelhetnének el, amikor az Étv. 48/A. § (1) bekezdés a) és b) pontja együttesen nem teljesül. A tulajdonát képező ingatlan bontása meglátása szerint azért sérti a tulajdonhoz való jogot, mivel a bontás következtében a tulajdon megsemmisül. Az indítványozó szerint továbbá a Pécsi Törvényszék téves jogértelmezése, valamint az arra alapított ítélet az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljárás követelményét, az ahhoz való alapjogát is sérti. A bíróság jogértelmezése emellett az Alaptörvény 28. cikkét is sérti, ugyanis a Pécsi Törvényszék jogértelmezése az indítványozó által előadottakkal ellentétben sem a józan észnek és a közjónak megfelelő, sem erkölcsös és gazdaságos célt nem szolgál.

- [9] Az Alkotmánybíróság főtárgya 2022. március 25-én kelt levelében az indítvány hiányosságainak a pótlására szólította fel az indítványozót, melyben egyrészt tájékoztatta az indítványozót, hogy indítványa hiányos, mert nem tartalmaz kellő, alapjogi szempontú indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés mennyiben és miért sérti az Alaptörvényben biztosított jogait. Másrészt arról is tájékoztatást nyújtott, hogy az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló bírósági eljárás a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.III.38.123/2021/2. számú végzésével zárult le, ezért kérte nyilatkozni arról is, hogy az alkotmányjogi panaszt kiterjeszti-e a Kúria végzésére. A főtárgy felhívására az indítványozó határidőben megküldte indítványa kiegészítését, melyben jelezte, hogy a Kúria végzésére nem kívánja kiterjeszteni alkotmányjogi panaszát, tekintettel arra, hogy a Kúria felülvizsgálati kérelem befogadását megtagadta, az alkotmányjogi panaszában foglalt jogkérdés a Kúria végzésében nem került tárgyalásra.
- [10] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében előírtak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az Alkotmánybíróság ezért tanácsban eljárva mindenekelőtt azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a törvényben előírt befogadhatósági feltételeknek. Az alkotmányjogi panasz határidőben érkezett, mivel az ítéletet az indítványozó jogi képviselője 2021. október 14-én vette át, az alkotmányjogi panaszt december 13-án – a 60. napon – nyújtotta be. Az indítvány megfelel az Abtv. 52. § (1b) bekezdése szerinti határozott kérelem feltételeinek, mivel az indítványozó alkotmányjogi panaszában megjelöli az Alkotmánybíróság hatáskörét és az indítványozó jogosultságát megalapozó törvényi rendelkezést, az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [XIII. cikk (1) bekezdése, XXVIII. cikk (1) bekezdése, 28. cikk], a támadott bírói döntést, a Pécsi Törvényszék 2.K.700.522/2021/5. számú ítéletét, továbbá az alaptörvény-ellenességére vonatkozó okfejtést, valamint kifejezett kérelmet a bírói döntés megsemmisítésére. Az indítványozó jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, valamint jogosultsága és érintettsége egyértelmű, mivel saját egyedi ügyével összefüggésben terjesztette elő alkotmányjogi panaszát.
- [11] Az alkotmányjogi panasz befogadásának törvényi feltétele [Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pont], hogy az indítványozó Alaptörvényben biztosított jog sérelmére hivatkozzon. Az indítvány e feltételnek csak részben tesz eleget, ugyanis az Alkotmánybíróság gyakorlata értelmében az Alaptörvény 28. cikkében foglalt, a bíróságoknak címzett jogértelmezési segéd szabály nem tekinthető olyan Alaptörvényben biztosított jognak, amelynek sérelmére hivatkozva alkotmányjogi panaszt lehetne benyújtani [3084/2012. (VII. 26.) AB végzés, Indokolás [6]; 3176/2013. (X. 9.) AB határozat, Indokolás [29]]. Erre tekintettel ezen indítványi elem nem felel meg az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontja követelményének, így az utalt alaptörvényi rendelkezéssel összefüggésben érdemi vizsgálat lefolytatásának nem volt helye.
- [12] 3. Az Abtv. 29. §-a alapján az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.
- [13] Az Alkotmánybíróság az indítványozónak az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésével, a tulajdonhoz való joggal és a XXVIII. cikk (1) bekezdésével, a tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal összefüggésben előadott érveivel kapcsolatban a következőket állapította meg.
- [14] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában a bírósági és az azt megelőző építésügyi hatósági eljárás felülbírálatára irányul. Az Alkotmánybíróság a 3150/2013. (VII. 24.) AB határozatban már rámutatott arra, hogy a fennmaradási engedély megadásának feltételei fennállásának vizsgálata nem alkotmányossági, hanem

- az építéshatósági eljárás jogszerűségének kérdése, amelyre nem az Alkotmánybíróság, hanem a másodfokú építésügyi hatóság és a közigazgatási perben eljáró bíróság rendelkezik hatáskörrel {vö. 3150/2013. (VII. 24.) AB határozat, Indokolás [24]; legutóbb: 3144/2021. (IV. 22.) AB végzés, Indokolás [28]}.
- [15] Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az indítványozó panasza egészében nem alkotmányossági, hanem törvényességi kérdésekre vonatkozik, az eljáró bíróság jogértelmezésének és jogalkalmazásának helytállóságát vitatja és a támadott ítéletben foglalt döntést magát, annak hátrányos voltát tekinti alapjogi sérelemnek a döntések Alkotmánybíróság általi megváltoztatása érdekében.
- [16] A támadott bírósági ítélettel kapcsolatos indítványozói felvetésekkel összefüggésben az Alkotmánybíróság a jelen ügyben is hangsúlyozza: az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikkének (1) bekezdése alapján az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. A (2) bekezdés *d)* pontja értelmében alkotmányjogi panasz alapján felülvizsgálja a bírói döntésnek az Alaptörvénnyel való összhangját. Az alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően a testület hatáskörébe a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogvédelem nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna. A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki, ami nem adhat alapot számára minden olyan esetben történő beavatkozásra, amikor vélt vagy esetleg valós jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}. Ebből következően a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon {3028/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [12]}.
- [17] Az Alkotmánybíróság továbbá azt is hangsúlyozza, hogy „önmagában az a körülmény, hogy az indítványozó nem ért egyet a bíróságok döntésével és annak indokolásával, nem elégséges érv a támadott döntés alaptörvény-ellenességének alátámasztására” {3364/2017. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [21]}.
- [18] Mindezek alapján az indítványozó által az alkotmányjogi panaszban felvetett aggályok a támadott bírói döntések érdemi alkotmányossági vizsgálatát nem teszik lehetővé, mert az indítvány nem tartalmaz olyan érvet, amelyet alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként lehetne értékelni, vagy amely felvetné a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kérdését.
- [19] 3. A fentiekre tekintettel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz befogadhatósági vizsgálatának eredményeként arra a következtetésre jutott, hogy az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 27. § (1) bekezdés *a)* pontjában és 29. §-ában meghatározott törvényi feltételeknek, ezért azt az Alkotmánybíróság az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)* és *h)* pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2022. november 15.

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/5055/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3475/2022. (XII. 6.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kaposvári Törvényszék mint másodfokú bíróság 2.Bf.190/2021/6. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője útján (dr. Biczó László ügyvéd) az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdésére hivatkozással a Kaposvári Járásbíróság 10.B.120/2020/35. számú ítélete, valamint a Kaposvári Törvényszék mint másodfokú bíróság 2.Bf.190/2021/6. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására irányuló alkotmányjogi panaszt terjesztett elő.
- [2] A büntetőügy tényállásának lényege szerint az indítványozó egy iharosberényi, árverés útján szerzett termőföld ingatlan tulajdonosa. A terület korábbi haszonbérelője egy mezőgazdasági társaság volt, amely ott kukoricát vetett.
- [3] 2017. szeptember 13-án a társaság vezetője (a továbbiakban: terhelt) biztonsági őrök és az aratást végző személyzet kíséretében megjelent a földterületen, és az indítványozó tiltakozása ellenére a kukoricát learatta, majd a terményt elszállította, amelynek értéke 21 656 624 Ft volt.
- [4] Az indítványozó feljelentése alapján a Nagyatádi Rendőrkapitányság jelentős értékre elkövetett lopás bűntettének kísérlete miatt ismeretlen tettes ellen indított nyomozást, de az eljárást bűncselekmény hiányában megszüntette. A nyomozást megszüntető határozat ellen az indítványozó panasszal élt, amelyet a Nagyatádi Járási Ügyészség elutasított. Az indítványozó ekkor pótmagánvád-indítványt nyújtott be, amelyben a terheltet mint felbujtót egy rendbeli, a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 370. § (1) bekezdésébe ütköző és a (4) bekezdés a) pontja szerint minősülő jelentős értékre elkövetett lopás bűntettével, valamint egy rendbeli, a Btk. 360. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés c) pontja szerint minősülő csoportosan elkövetett önbíráskodás bűntettével vádolta.
- [5] A Nagyatádi Járásbíróság 2018. január 18-án kelt 30.B.133/2017/3. számú végzésével a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: régi Be.) 230. § (2) bekezdésében foglalt feltételek – vagyis jelen esetben a bírósági eljárás megindítását alátámasztó indok – hiánya miatt a pótmagánvád-indítványt elutasította.
- [6] Az indítványozó fellebbezése folytán a Kaposvári Törvényszék mint másodfokú bíróság 2018. április 19-én jogerős 2.Bf.112/2018/2. számú végzésével az elsőfokú bírósági döntést helybenhagyta.
- [7] Az indítványozó jogi képviselője útján 2018. július 23-án benyújtott panaszára az Alkotmánybíróság a 3127/2019. (VI. 5.) AB határozatában a Kaposvári Törvényszék mint másodfokú bíróság 2.Bf.112/2018/2. számú végzése alaptörvény-ellenességét állapította meg és megsemmisítette, mert a bíróság nem tett eleget az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből levezetett indokolási kötelezettségnek.
- [8] A Kaposvári Járásbíróság ezt követően a pótmagánvád-indítvány alapján lefolytatott büntetőeljárásban hozott, 2021. június 23-án kelt, 10.B.120/2020/35. számú ítéletével a terheltet a felbujtóként elkövetett lopás büntette [Btk. 370. § (1) bekezdés, (4) bekezdés a) pont] és a felbujtóként elkövetett önbíráskodás büntette [Btk. 368. § (1) bekezdés, (2) bekezdés c) pont] miatt emelt vád alól felmentette. Az indítványozót a polgári jogi igény érvényesítésével egyéb törvényes útra utasította.
- [9] A Kaposvári Törvényszék mint másodfokú bíróság 2021. október 19-én jogerős 2.Bf.190/2021/6. számú végzésével az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.
- [10] Az indítványozó jogi képviselője útján 2022. február 7-én az Abtv. 26. § (1) bekezdésre hivatkozással benyújtott alkotmányjogi panaszban a Kaposvári Járásbíróság 2021. június 23-án kelt, 10.B.120/2020/35. számú ítélete, valamint a Kaposvári Törvényszék mint másodfokú bíróság 2021. október 19-én jogerős 2.Bf.190/2021/6. számú végzése alaptörvény-ellenességének a megállapítását és megsemmisítését kérte. Álláspontja szerint a támadott bírósági határozatok sértik az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdés szerinti jogállamiság követelményét, valamint

az V. cikkben a tulajdona ellen intézett jogtalan támadás elhárításához való jogát, a XIII. cikk (1) bekezdésben foglalt tulajdonhoz való jogát, a XXVIII. cikk (1) bekezdésben rögzített tisztességes eljáráshoz való jogát, továbbá az Emberi Jogok Európai Egyezményének 6. cikk (1) bekezdésében és 14. cikkében foglalt jogait.

- [11] Az Alkotmánybíróság felhívására az indítványozó 2022. április 29-én és május 2-án benyújtott beadványaiban (a továbbiakban mind együtt: alkotmányjogi panasz), indítványának indokolását kiegészítette, és az alkotmányjogi panasz alapjaként megjelölt Abtv. 26. § (1) bekezdését az Abtv. 27. § (1) bekezdésre helyesbítette, így az Alkotmánybíróság a továbbiakban az ennek megfelelő eljárást folytatja le.
- [12] 2. Az Alkotmánybíróság elsőként azt vizsgálta, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a befogadhatóságra vonatkozó kritériumoknak.
- [13] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az Abtv. 27. §-ára alapozott alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet benyújtani az ügyben első fokon eljáró bírósághoz címezve.
- [14] A másodfokú bírósági határozatot az indítványozó jogi képviselője 2021. december 9-én vette át és az alkotmányjogi panaszt 2022. február 7-én adta postára. Az Alkotmánybíróság az indítványt határidőben benyújtottnak fogadta el.
- [15] Az Abtv. 27. §-a alapján benyújtott indítvány részben eleget tett az Abtv. 52. § (1), illetve (1b) bekezdésében foglalt, a határozott kérelemre vonatkozó követelményeknek, mert tartalmazta az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést [az Abtv. 27. § (1) bekezdés]; az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezését [B) cikk (1) bekezdés, V. cikk, XIII. cikk (1) bekezdés, XXVIII. cikk (1) bekezdés]; a támadott bírósági határozatokat (a Kaposvári Járásbíróság 10.B.120/2020/35. számú ítélete, a Kaposvári Törvényszék mint másodfokú bíróság 2.Bf.90/2021/6. számú végzése); illetve indokolást – az Alaptörvény V. cikk kivételével – arra vonatkozóan, hogy a támadott bírósági határozatok miért ellentétesek az Alaptörvény hivatkozott rendelkezéseivel; továbbá kifejezett kérelmet ezen bírósági határozatok alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére.
- [16] Az indítvány az alábbiak szerint nem tett eleget a határozott kérelemre vonatkozó követelményeknek.
- [17] Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény hatálybalépése után is fenntartotta korábbi értelmezését, mely szerint a jogállamiság önmagában nem alapjog, így a B) cikk (1) bekezdésének a sérelmére alkotmányjogi panaszt csak kivételes esetben – a visszaható hatályú jogalkotás és a felkészülési idő hiánya esetén – lehet alapítani [3323/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [9]]. Mivel jelen esetben az indítvány ilyen irányú indokolást nem tartalmazott, ezért a B) cikk (1) bekezdésének sérelme érdemben nem vizsgálható.
- [18] Az indítványozó az Alaptörvény V. cikk tekintetében nem adott elő alkotmányjogi szempontból értékelhető indokolást. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint az elégtelen alkotmányjogi indokolás az érdemi elbírálás akadályát jelenti [3075/2016. (IV. 18.) AB határozat, Indokolás [19]; 3231/2016. (XI. 18.) AB határozat, Indokolás [26]].
- [19] Az indítványozó az Emberi Jogok Európai Egyezménye 6. cikk (1) bekezdés és 14. cikk sérelmére is hivatkozott. Az Alkotmánybíróság az e körben előadott hivatkozásokat nem tekintette önálló, érdemi elbírálásra alkalmas indítványi elemeknek. Az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *f)* pontja alapján ugyanis kizárólag jogszabály (és nem bírói ítélet) nemzetközi szerződésbe ütközésének a vizsgálata kérhető, és az is csak az Abtv. 32. § (2) bekezdésében meghatározott indítványozói kör által, és nem alkotmányjogi panasz keretében [3327/2018. (X. 16.) AB végzés, Indokolás [22]]. Nincs hatásköre az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 27. §-ára alapított alkotmányjogi panasz alapján indult eljárásban a bírói döntés nemzetközi szerződésbe ütközésének vizsgálatára [3258/2017. (X. 10.) AB végzés, Indokolás [16]; 3203/2019. (VII. 16.) AB végzés, Indokolás [21]].
- [20] Az Abtv. 27. § (1) bekezdés *a)* pontja értelmében az alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti. Az indítványozó az alkotmányjogi panasznak alapul szolgáló büntető ügyben pótmagánvádló volt, így az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint érintettnek tekinthető [legutóbb pl. 3245/2018. (VII. 1.) AB határozat, Indokolás [14]].
- [21] Az Abtv. 27. § (1) bekezdés *b)* pontjában foglaltak szerint a bírói döntéssel szemben alkotmányjogi panasz akkor terjeszthető elő, ha az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit kimerítette vagy a jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány a befogadáshoz szükséges ezen feltételnek is eleget tett.

- [22] 3. Az Alkotmánybíróság ezután az Abtv. 29. §-ában rögzített, az indítvány befogadásához szükséges további feltételek fennállását vizsgálta.
- [23] Az Abtv. 29. §-a alapján az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának feltétele, hogy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30], illetve 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]}. A feltételek meglétének vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [24] Az indítványozó az Alaptörvény XIII. cikkével együtt olvasott XXVIII. cikk (1) bekezdés tekintetében a tisztességes eljáráshoz való részjogosítványként megjelölte a fegyveregyenlőség sérelmét, a független és pártatlan bírósághoz való jogot, továbbá hivatkozott a bíróságok – álláspontja szerint *contra legem* – jogértelmezésére. A független és pártatlan bírósághoz való jog sérelmét külön érvekkel nem támasztotta alá, kizárólag a bíróság által – álláspontja szerint – elkövetett eljárási és vélt jogértelmezési sérelmekből vezette le.
- [25] Az indítványozó indokolása szerint a bíróságok az általa vádolt terhelt vonatkozásában nem tekintették a lopás büntetőjogi tényállása szempontjából idegen dolognak a learatott terményt és elvitatták tőle a tulajdonjogát. Ennek alátámasztására a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény rendelkezéseire [pl. 5:1 § (1) bekezdés, 5:50. § (3) bekezdés] hivatkozott azt állítva, hogy nem a büntetőbíróság minősítésének a felülmérlegelését, hanem a tulajdonának védelmét kéri.
- [26] Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésével kapcsolatban felhívja a figyelmet arra, hogy következetes gyakorlata szerint a tulajdonhoz való jog állított sérelme nem lehet eszköze a bíróságok által elkövetett, egyéb alkotmányossági kérdést fel nem vető törvénysértések orvoslásának, még akkor sem, ha az indítványozó állítása szerint adott esetben egy jogsértő bírósági határozat eredményeként szenvedett el vagyonvesztést [lásd például: 3163/2020. (V. 21.) AB határozat, Indokolás [12]].
- [27] Ezen túlmenően az Alkotmánybíróság rámutat arra, hogy az elsőfokú bíróság ítéletében egyértelműen rögzítette, miszerint az indítványozó tulajdonában álló földön a terhelt által vetett és birtokában lévő termény learatásával a terhelt tulajdont szerzett, és az indítványozó a terményből természetben részesedést követelhet, amelynek folytán elszámolási viszony jött létre közöttük (elsőfokú ítélet, Indokolás [67], támadott másodfokú végzés, Indokolás [8]). Az elszámolásról szóló polgári jogi igényt a büntető bíróság ezért egyéb törvényes útra utasította.
- [28] Az indítványozó által felvetett *contra legem* jogértelmezés tekintetében az Alkotmánybíróság utal korábbi határozatára, amely szerint jellemzően akkor vizsgálhatja érdemben a bírói jogértelmezés hibájára alapított alkotmányjogi panaszt, ha az eljáró bíróság az előtte folyamatban volt, valamely Alaptörvényben biztosított jog szempontjából releváns ügynek az alaptörvényi érintettségére tekintet nélkül járt el, vagy az általa kialakított jogértelmezés nem áll összhangban e jog alkotmányos tartalmával {3173/2015. (IX. 23.) AB határozat, Indokolás [53]}.
- [29] Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint jelen esetben a büntető bíróság nem vitatta el a tulajdonvédelmet az indítványozótól, hanem – mérlegelés alapján – a polgári jogi igényt egyéb törvényes útra, a polgári ügyekben eljáró bíróságokhoz utalta, így ebben a tekintetben az ügy érdemére kiható alaptörvény-ellenességet, illetve alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést az indítványban foglalt kifogások nem alapoznak meg.
- [30] Az indítványozó által az önbíráskodás büntette miatt emelt vádról szóló bírósági döntés vitatása arra terjedt ki, hogy a területen tartózkodó biztonsági őrök számára a fenyegetettség érzését keltette. Ennek megítélése egyértelműen a büntetőbíróság hatáskörébe tartozó, a tényállás megállapításával és a bűncselekmény minősítésével összefüggő kérdés. Ezzel kapcsolatban az Alkotmánybíróság emlékeztet arra, hogy a tisztességes eljárás alapjoga nem teremthet alapot arra, hogy a bírósági szervezet felett hagyományos, negyedfokú jogorvoslati fórumként járjon el {3352/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]}. A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Önmagukban a rendes bíróságok által elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések ugyanis nem adhatnak alapot alkotmányjogi panasz előterjesztésére {3268/2012. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [28]}. A bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság tartózkodik attól, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon {3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]; 3065/2012. (VII. 26.) AB végzés, Indokolás [5]; 3268/2012. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [28]; 3391/2012. (XII. 30.) AB végzés, Indokolás [25]; 7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [33]}.
- [31] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés tekintetében a fegyveregyenlőség részjogosítványának megjelölése mellett azt kifogásolja, hogy a másodfokú bíróság nem rögzítette a nyilvános ülésről felvett jegyzőkönyvben a jogi képviselő perbeszédének a részleteit. Álláspontja szerint a másodfokú bíróság által

felvett jegyzőkönyv a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 445. §-ában foglaltakat „nyíltan semmibe vette” (egységes szerkezetbe foglalt indítvány, Indokolás [60]).

- [32] A másodfokú bíróság a 2021. október 19-én tartott nyilvános üléséről készített 6. alszámú jegyzőkönyv 3. oldalának utolsó sorában rögzítette, hogy a Be. 445. § (8) bekezdés alapján a nyilvános ülésről rövidített jegyzőkönyv készült. A Be. 445. § (8) bekezdése szerint „[h]a a bíróság ügydöntő határozata elsőfokon vagy másodfokon jogerőre emelkedik, rövidített jegyzőkönyvet lehet készíteni. A rövidített jegyzőkönyvnek csak az (1) bekezdésben meghatározott adatokat, valamint a bírósági eljárásnak a (2) bekezdés a) pontjának megfelelő leírását kell tartalmaznia.” A 445. § (2) bekezdése szerint „[a] jegyzőkönyvnek tartalmaznia kell a) az eljárási cselekmény menetét és az annak során történeteket úgy, hogy a jegyzőkönyv alapján azt is meg lehessen állapítani, az eljárási szabályokat megtartották-e [...]”.
- [33] A másodfokú bíróság rögzítette, hogy a „[v]édő az írásbeli beadványában foglaltakkal egyezően előadja perbeszédét” (másodfokú jegyzőkönyv a nyilvános ülésről 2. oldal 10. bekezdés).
- [34] Ezek alapján az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az indítványozó ebben a tekintetben is olyan – törvényességi jellegű – kifogással élt, amely az ügy érdemére kiható alaptörvény-ellenesség kételyét nem alapozza meg, illetve alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést nem vet fel.
- [35] 4. A kifejtettek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 29. §-ában írt befogadási kritériumoknak. Erre tekintettel az indítványt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2022. november 15.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/479/2022.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3476/2022. (XII. 6.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Kfv.II.37.472/2021/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozók az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § szerinti alkotmányjogi panaszt terjesztettek az Alkotmánybíróság elé a Kúria Kfv.II.37.472/2021/2. számú végzése, valamint a Győri Törvényszék 7.K.700.656/2020/27. számú közbenső ítélete ellen, azok alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérve. Az indítványozók álláspontja szerint a végzések ellentétesek az Alaptörvény C) cikk (1) bekezdésével, XXIV. cikk (1) bekezdésével, valamint XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseivel.
- [2] 1.1. Az indítványozó perbeli felperesek tulajdonában álló, illetve hasznélvezeti jogával terhelt perbeli ingatlanok vonatkozásában a perbeli II. rendű alperes bányavállalkozó meghatalmazással igazolt gazdasági társaság képviselője útján üzemeltetési célú bányaszolgalmi jog alapítására irányuló eljárást kezdeményezett egy puffervezetékre alkotórészeivel és tartozékaival együtt, valamint két kút mezőbeli bekötővezetékeire alkotórészeivel és tartozékaival együtt. A perbeli I. rendű alperes kormányhivatal a kérelemnek megfelelően bányaszolgalmi jogot alapított a puffervezeték és a mezőbeli bekötővezeték üzemelésének időtartamára (beleértve az üzemeltetés megszüntetésével járó tevékenységet is) és az indítványozó részére ingatlanai vonatkozásában kártalanítási összeget állapított meg.
- [3] A kormányhivatal határozataival szemben az indítványozók terjesztettek elő keresetet. A kereset alapján eljáró törvényszék megállapította, hogy a határozatokkal elrendelt bányaszolgalmi jog jogalapja fennáll, ezért ebben a körben az indítványozók kereseteit elutasította.
- [4] A közbenső ítélet ellen az indítványozók felülvizsgálati kérelmet terjesztettek elő, mivel álláspontjuk szerint a közbenső ítélet megalapozatlan, jogszabálysértő és a Kúria és Alkotmánybíróság határozataival ellentétes. A Kúria az indítványozók felülvizsgálati kérelmét visszautasította.
- [5] 1.2. Az indítványozók ezt követően fordultak az Alkotmánybírósághoz, és az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszukban előadták, hogy álláspontjuk szerint a végzések ellentétesek az Alaptörvény C) cikk (1) bekezdésével, XXIV. cikk (1) bekezdésével, valamint XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseivel.
- [6] Az indítványozók álláspontja szerint sérti az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes hatósági eljáráshoz fűződő alapjogot az, hogy a kormányhivatal alaptörvény-ellenesen úgy hozott döntést, hogy az ügy alapján indult közigazgatási jogvita volt folyamatban, a kormányhivatal nem várta be a jogorvoslati eljárás eredményét, a bíróságnak a felfüggesztés tárgyában hozott döntése tehát már semmilyen kihatással nem lehetett a kormányhivatali döntésre. Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében foglaltakkal ellentétes, hogy a kormányhivatal a döntéseiben alaptörvény-ellenesen az indokolási kötelezettségét elmulasztva egyáltalán nem adta indokát, hogy a jogorvoslatra nyitva álló határidőt mi okból nem várta be, miért volt feltétlenül szükséges az eljárás idő előtti befejezése és az eljárásában jogorvoslattal támadható kérdés függőben hagyása. Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes hatósági eljáráshoz fűződő alapjogot sérti az is, hogy a hatóság a döntései meghozatala során az indítványozók ügyféli jogainak gyakorlását akadályozta, az indítványozókkal nem tartott kapcsolatot. Ugyancsak a tisztességes hatósági eljáráshoz való jog sérelmét jelenti, hogy bár az indítványozók kérelmezték a szakértői vélemények kiegészítését és azoknak a kormányhivatal kirendelő végzésében foglaltak szerinti elkészítését, azonban kérelmeikre a kormányhivatal nem reagált, azokat érdemben nem bírálta el végleges döntésében, az indítványozók kérelmeinek elutasítását meg sem indokolta, a korábbi kirendelő végzésében foglaltak ellenére a szakértő eljárását nem vizsgálta, azt alaptörvény-ellenesen megalapozottnak fogadta el, annak ellenére, hogy a szakértő az indítványozókat a helyszíni szemléltől igazoltan elzárta.

- [7] Az indítványozók tisztességes bírósági eljáráshoz fűződő alapjogát sérti, hogy törvényszék döntése nem merítette ki a kereseti kérelmet, az abban hivatkozott tényeket, bizonyítékokat és jogsértést nem értékelte teljes terjedelmében, és nem adott számot arról, hogy a kérelmet – az ügyben választ igénylő lényeges kérdéseket – a bíróság valóban érdemben megvizsgálta. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésében foglaltakat sérti, hogy – annak ellenére, hogy az indokolt bírói döntéshez való jog az eljárási törvényekben foglaltak szerint kötelezi a bíróságot a döntésének alapjául szolgáló indokok bemutatására, a felek által az adott ügyben előterjesztett kérelmek és észrevételek figyelembevételére – a támadott ítélet az indokolt bírói döntéshez való jog eljárási törvényekben foglalt szabályainak nem felel meg annak nem tesz eleget. Ezért a bíróság támadott ítélete az indítványozók Alaptörvényben biztosított tisztességes eljáráshoz való jogát (különösen a bírósághoz fordulás jogát, a hatékony bírói jogvédelem követelményét, és az indokolt bírói döntéshez való jogát) és a bírósági eljárásnak a hatósági eljárás tekintetében fennálló kvázi jogorvoslati jellegére tekintettel a jogorvoslatihoz való jogát is sérti.
- [8] Az indítványozók szerint a Kúria felülvizsgálati kérelmüket az indokolási kötelezettséget megsértve utasította vissza, olyan szűkítő feltételeket fogalmazott meg a felülvizsgálat befogadhatósága körében, amelyek a jogszabályokból nem vezethetők le, valamint alaptörvény-ellenesen olyan visszautasítási okokat jelölt meg a végzésében, amelyre indítványozók nem hivatkoztak. Ennek következtében sérülni vélik az indítványozók tisztességes eljáráshoz, valamint jogorvoslatihoz fűződő alapjogát.
- [9] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében előírtak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az Alkotmánybíróság ezért tanácsban eljárva mindenképp azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a törvényben előírt befogadhatósági feltételeknek.
- [10] Az Abtv. 27. § szerinti alkotmányjogi panasz határidőben érkezett. Az indítványozók alkotmányjogi panaszukban megjelölik az Alkotmánybíróság hatáskörét és az indítványozók jogosultságát megalapozó törvényi rendelkezést, az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [C] cikk (1) bekezdés, XXIV. cikk (1) bekezdés, XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdés], a támadott bírói döntéseket, Kúria Kfv.II.37.472/2021/2. számú végzését, valamint a Győri Törvényszék 7.K.700.656/2020/27. számú közbenső ítéletét, továbbá kifejezett kérelmet a bírói döntések megsemmisítésére. Az indítványozók jogorvoslati lehetőségeiket kimerítették, valamint jogosultságuk és érintettségük egyértelmű, mivel saját egyedi ügyükkel összefüggésben terjesztették elő alkotmányjogi panaszukat.
- [11] Az alkotmányjogi panasz benyújtásának törvényi feltétele [Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pont], hogy az indítványozó Alaptörvényben biztosított jog sérelmére hivatkozzon. Az indítvány e feltételnek csak részben tesz eleget. Az Alaptörvény C) cikk (1) bekezdése nem tartalmaz Alaptörvényben biztosított jogot, hanem a hatalom-megosztás elvét deklarálja [lásd például: 3458/2020. (XII. 14.) AB végzés, Indokolás [8]], így arra alkotmányjogi panasz nem alapítható.
- [12] 3. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság feltételeként határozza meg, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés vessen fel. E befogadhatósági feltételek vagylagos jellegűek, így fennállásukat az Alkotmánybíróság külön-külön vizsgálja [3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]].
- [13] Az Alkotmánybíróság gyakorlata következetes a tekintetben, hogy nincs hatásköre a közigazgatási aktusok közvetlen vizsgálatára, ha azokkal szemben biztosított a bírósági jogorvoslat lehetősége [3090/2015. (V. 19.) AB határozat, Indokolás [22]]. Nincs akadálya ugyanakkor annak, hogy az Alkotmánybíróság egy bírói döntés alaptörvény-ellenességét állapítsa meg az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésének sérelme miatt, ha a bíróság helybenhagy egy jogszabálysértő közigazgatási határozatot, ezzel mintegy „elfogadva” az alaptörvény-ellenességet [3071/2017. (IV. 19.) AB végzés, Indokolás [12]]. Ebből ugyanakkor az is következik, hogy az Alkotmánybíróság az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésének sérelmét csak áttételesen, az alkotmányjogi panasszal támadott bírói döntésen keresztül állapíthatja meg. Az Alkotmánybíróság ezért a panasz azon elemeit, amelyek a hatóság eljárásával és határozataival kapcsolatosak, az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése körében, míg azokat az elemeket, amelyek kizárólag az eljáró bíróságok eljárásával és határozataival kapcsolatosak, a XXVIII. cikk (1) bekezdése körében értékelte.
- [14] A tisztességes hatósági eljáráshoz való jog tartalmaként az Alkotmánybíróság számos olyan részjogosítványra mutatott rá gyakorlatában, amelyek az ügyfelet helyezik középpontba, és amelyek érvényesítése a vizsgálati típusú hatósági eljárás alaki és anyagi hatékonyságát (gyorsaságát, szakszerűségét, törvényességét), összességében jognak alárendeltségét hivatottak szolgálni. Az indítványozók által előadottak részben arra irányultak, hogy álláspontjuk szerint a kormányhivatal a döntésének meghozatalához nem várta meg a bíróság döntését. Az eljáró törvényszék ezt a kérdést érdemben vizsgálta. A végleges végzések, valamint az eljárásokat érdemben

elbíráló határozatok között nem volt jogi alapja a kormányhivatalnak az eljárások felfüggesztésére a jogorvoslati határidők időtartamára figyelemmel, hiszen a határozatok meghozatalakor nem volt olyan előkérdés (azaz közigazgatási per), illetve egyéb indok sem, amelyre alapozva a határidők nyugvására okot adó felfüggesztés elrendelhető lett volna. Rámutatott a bíróság arra is, hogy a közigazgatási perekben született döntések, illetve az azonnali jogvédelem tárgyában hozott döntések bevárása nélkül, valamint a jogorvoslati határidőre nyitva álló határidőn belüli határozathozatal arra figyelemmel sem volt jogsértő, hogy a jelen ítéletben tett megállapítások alapján a járásbíróóság előtti perek nem képezték a kormányhivatal eljárásainak előkérdését. Erre tekintettel nem merült fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kétélye vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés.

- [15] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének állított sérelmével kapcsolatban az Alkotmánybíróság az alábbi megállapításokat tette. Az alkotmányjogi panaszban előadott indokolás hiányát az Alkotmánybíróság a 7/2013. (III. 1.) AB határozatban már alapvető jelentőségű alkotmányjogi kérdésként értékelte (Indokolás [21]). Az indokolási kötelezettséggel összefüggésben az Alkotmánybíróság azt vizsgálja, hogy az indokolási kötelezettséget előíró eljárási jogszabályokat a bíróság az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében meghatározott követelményeknek megfelelően alkalmazta-e. Mindebből, „az eljárási törvény rendelkezéseire is figyelemmel, a bírósággal szemben az a minimális elvárás mindenképpen következik, hogy az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alapossgal megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon. Ennek megítéléséhez az Alkotmánybíróság vizsgálja a jogvita természetét, az alkalmazandó eljárási törvény rendelkezéseit, a felek által az adott ügyben előterjesztett kérelmeket és észrevételeket, valamint az ügyben választ igénylő lényeges kérdéseket.” {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [34]} Mindebből az is következik, hogy jelen alkotmányjogi panaszban felvetett elvi jelentőségű alkotmányjogi kérdést az Alkotmánybíróság korábban már eldöntötte {3212/2013. (XI. 18.) AB végzés, Indokolás [7]}.
- [16] Ezért az indokolási kötelezettséggel összefüggésben az Alkotmánybíróság azt vizsgálta, hogy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kétélye felmerül-e. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a panaszban felhívott érvek alapján az indokolási kötelezettség megsértése nem merül fel, mivel magából az indítványból is megállapítható, hogy a törvényszék vizsgálta a bányászolgalmi jog jogalapját és ennek során számot adott a bizonyítékok értékeléséről, a Kúria pedig a visszautasítás indokait adta. Az indokolási kötelezettségből az ügy lényegi részére vonatkozó indokolás követelménye fakad, és ennek a törvényszék és a Kúria eleget tett.
- [17] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmével kapcsolatban az Alkotmánybíróság hangsúlyozza azt a következetes gyakorlatát, hogy az Alkotmánybíróságnak az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja, valamint az Abtv. 27. §-a alapján az ítéleteknek kizárólag az alkotmányossági szempontú felülvizsgálata során van jogköre a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kiküszöbölésére, azonban nincs hatásköre a rendes bíróságok jogalkalmazásának felülbírálatára {3212/2015. (XI. 10.) AB határozat, Indokolás [11]}. Az Alkotmánybíróság gyakorlatában „a tisztességes eljárás alkotmányos követelménye a bírói döntésekkel szemben azt a minimális elvárást mindenképpen megfogalmazza, hogy a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alapossgal megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon. Ennek megítéléséhez az Alkotmánybíróság vizsgálja a jogvita természetét, az alkalmazandó eljárási törvény rendelkezéseit, a felek által az adott ügyben előterjesztett kérelmeket és észrevételeket, valamint az ügyben választ igénylő lényeges kérdéseket” {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [34]}.
- [18] Az Alkotmánybíróság ezek után azt az indítványozói hivatkozást vizsgálta meg, miszerint a bíróságok eljárása megsértette az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdését. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdéséből kényszerítően nem következik a rendes jogorvoslati formákon felüli, egyéb jogorvoslati lehetőségek biztosítása {3045/2015. (II. 20.) AB végzés, Indokolás [11]; 3067/2015. (IV. 10.) AB végzés, Indokolás [20]}. Emellett az Alkotmánybíróság rögzítette azt is, hogy amennyiben jogalkotó mégis megteremtette a rendes jogorvoslaton felüli, valamely további jogorvoslat lehetőségét, abban az esetben ez a jogalkotói döntés e jogorvoslat elbírálására hatáskörrel rendelkező bíróságok számára olyan, az Alaptörvény 28. cikkéből fakadó alkotmányos kötelezettséget is létrehozott, amely szerint jogalkalmazásuk során a jogalkotó által megnyitott jogorvoslat lehetősége az Alaptörvényből levezethető követelményeknek megfelelően, így hatékonyan és ténylegesen is érvényesüljön {6/2020. (III. 3.) AB határozat, Indokolás [111]}. E körben az Alkotmánybíróság rámutat, hogy a jelen esetben az indítványozók nem voltak elzárva attól, hogy a jogorvoslati jogával éljenek, ezt megtették többször is, a „valamely más szervhez, vagy ugyanazon szervezeten belüli magasabb fórumhoz fordulás” {35/2013. (IX. 22.) AB határozat, Indokolás [16]} lehetősége az eljárás egészében biztosított volt.

- [19] Az indítványban előadott egyéb érvekkel kapcsolatban az Alkotmánybíróság jelen ügyben is emlékeztet arra, hogy tartózkodik a jogági dogmatikához tartozó kérdések helytállóságáról, illetve törvényességéről, avagy kizárólag törvényértelmezési problémáról történő állásfoglalástól {3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]}. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság nem vizsgálja, hogy az indokolásban megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, mint ahogy azt sem vizsgálja, hogy a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e az eljárásban beszerzett bizonyítékokat és előadott érveket, vagy a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás megalapozott-e. A tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése, és mérlegelése ugyanis az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat {3237/2012. (IX. 28.) AB végzés; 3309/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [5]}. Önmagában az, hogy az indítványozó a bírósági ítélet érvelését tévesnek, magára nézve hátrányosnak tartja, nem alkotmányossági kérdés.
- [20] A felmerülő jogkérdésnek az indítványozó felfogásától eltérő bírói megítéléssel kapcsolatban az Alkotmánybíróság továbbá rámutat töretlen gyakorlatára, miszerint „az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének *d*) pontja alapján a bírói döntéseket az alkotmányosság szempontjából ellenőrizheti, és jogköre a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vizsgálatára és kiküszöbölésére korlátozódik, ezért a bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének és értékelésének, illetve a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára már nem rendelkezik hatáskörrel {elsőként lásd: 3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]}. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-ában szabályozott hatáskörében eljárva a bírói döntés és az Alaptörvény összhangját biztosítja. Ebből következően a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon {elsőként lásd: 3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]}.” {3028/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [12]} „Sem a jogállamiság elvont elve, [...] sem a diszkrimináció tilalma nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti »szuperbíróság« szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el” {elsőször lásd: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]}.
- [21] A fentiekből következően a bírói döntések alaptörvényellenességének kételye nem merült fel. Az indítványozó panaszában és annak kiegészítésében felvetett kérdések nem alkotmányossági, hanem törvényességi jellegűek. Az indítványozó a bírósági döntéssel szembeni kifogásait fogalmazza meg, illetve a bíróság jogértelmezését, jogalkalmazását vonja kritika alá, és a támadott végzésben foglalt döntést magát, annak hátrányos voltát tekinti alapjogi sérelemnek, a döntés Alkotmánybíróság általi megváltoztatása érdekében. Valójában az indítványozó nem ért egyet a bíróság döntésével.
- [22] Az Alkotmánybíróság a fentiek alapján megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz az Alkotmánybíróság XXIV. cikk (1) bekezdése, valamint XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseinek állított sérelme vonatkozásában nem veti fel a támadott bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, és nem alapoz meg alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem, ennek megfelelően az alkotmányjogi panasz e vonatkozásban nem felel meg az Abtv. 29. §-ában foglalt befogadhatósági feltételnek.
- [23] 4. A fentiek alapján az alkotmányjogi panasz nem felelt meg részben az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében, részben az Abtv. 29. §-ában foglalt befogadhatósági feltételeknek. Erre tekintettel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a*) és *h*) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2022. november 15.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2418/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3477/2022. (XII. 6.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Törvényszék 53.Pf.632.880/2021/11. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [2] Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján a Fővárosi Törvényszék 53.Pf.632.880/2021/11. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, mert az véleménye szerint sérti az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdését, XXIV. cikk (1) bekezdését és XXVIII. cikk (1) bekezdését.
- [3] 1.1. Egy tulajdonos (az alapügy felperese) közgyűlési határozatok érvénytelenségének megállapítása iránt keresetet terjesztett elő a társasház ellen. Az indítványozó alperesi oldalon I. rendű beavatkozóként lépett be a perbe. A felperes kizárólag amiatt kérte a határozatok érvénytelenségének a megállapítását, hogy az I. rendű alperesi beavatkozó sem a társasházakról szóló 2003. évi CXXXIII. törvény (a továbbiakban: Tht.) 33. § (1) bekezdése, sem a 35. § (2) bekezdése alapján nem volt jogosult a 2016. október 10-ei közgyűlés összehívására.
- [4] Az elsőfokú bíróság azt állapította meg, hogy a közgyűlési meghívóban az indítványozó közös képviselői, illetve intézőbizottsági elnöki tisztsége alapjául szolgáló határozatok mind érvénytelenítésre kerültek, illetve hogy a vizsgált időszakban 2015. június 8. és 2016. október 10. között egy Kft. volt az alperes közös képviselője. Az elsőfokú bíróság tájékoztatta az alperest, hogy neki kell bizonyítania azt, hogy a társasház összes tulajdoni hányad 1/10-ével rendelkező tulajdonostársak a napirend, az ok és a közgyűlési határozatra tett javaslat megjelölésével írásban kérték a Kft.-től a közgyűlés összehívását, aki a kérés kézhezvételétől számított 30 napon belüli időpontra nem hívta össze a közgyűlést, ezért az azt követő 15 napon belüli időpontra jogosult volt az indítványozó a közgyűlés összehívására. Az alperes a kioktatás ellenére a fentieket nem bizonyította, bizonyítékot nem csatolt, bizonyítási indítványt nem tett. Mindezekből az elsőfokú bíróság arra a következtetésre jutott, hogy az I. rendű alperesi beavatkozó sem a Tht. 33. § (1) bekezdése, sem a 35. § (2) bekezdése alapján nem volt jogosult a 2016. október 10-ei közgyűlés összehívására, így az ezen a közgyűlésen hozott valamennyi határozat jogszabályba ütközés miatt érvénytelen.
- [5] A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást azzal egészítette ki, hogy a Kft. által 2016. június 2-ára összehívott 17 óra 30 perckor megkezdett közgyűlésen elfogadott határozat 2016. szeptember 30-ig megbízta a Kft.-t az alperes közös képviselőnek ellátásával.
- [6] A másodfokú bíróság kifejtette, hogy alaptalanul kifogásolta fellebbezésében az I. rendű alperesi beavatkozó azt, hogy az elsőfokú és a másodfokú bíróság nem tekintette őt az alperes törvényes képviselőjének. Nem támasztják alá az I. rendű alperesi beavatkozó álláspontját a fellebbezéséhez csatolt okiratok, sőt a 2021. szeptember 16-ai közgyűlési jegyzőkönyv kifejezetten cáfolja azt. A jegyzőkönyvből megállapíthatóan a két tulajdonosi kör jelenleg is azonos időpontban párhuzamosan tart közgyűléseket, melyeken egyidejűleg választanak közös képviselőt, illetve intézőbizottsági elnököt. Az I. rendű alperesi beavatkozó által csatolt meghívó azt is tartalmazza, hogy a másik tulajdonosi körhöz tartozó 26 aláíró, valamint az „álképviselőt” kizárják a közgyűlésen való jelenlétből. A fentiekből nyilvánvaló, hogy az alperes törvényes képviselőjének személye továbbra sem igazolt, ezért a másodfokú bíróság végzésével elutasította az I. rendű alperesi beavatkozónak az ügygondok felmentése iránti kérelmét.
- [7] Arra helytállóan hivatkozott fellebbezésében az I. rendű alperesi beavatkozó, hogy az őt törvényes képviselővé választó 2016. június 2-ai közgyűlés érvénytelenségét csak 2017. május 24-én állapította meg jogerősen a bíróság, így a perbeli közgyűlés összehívásakor, 2016. szeptember 20-án nem lehetett érvénytelennek tekinteni

az öt törvényes képviselővé választó 2016. június 2-ai közgyűlési határozatot. A társasház törvényes képviselőjének megválasztása ugyanis olyan irreverzibilis tény, amely utóbb nem tehető meg nem történtté. A közös képviselő (intézőbizottsági elnök) megválasztásáról szóló közgyűlési határozat érvénytelenségének bírói megállapítása *de facto ex nunc* hatályú (BH2018.85.). Tévedett tehát az elsőfokú bíróság, amikor az érvénytelenséget megállapító ítélet visszamenőleges hatályára tekintettel tekintette érvénytelennek a közgyűlés összehívásakor az I. rendű alperesi beavatkozó képviseleti jogát megalapozó határozatot. Ennek ellenére alaptalanul hivatkozott az I. rendű alperesi beavatkozó arra, hogy a perbeli közgyűlés összehívásának időpontjában, 2016. szeptember 20-án öt kellett az alperes törvényes képviselőjének tekinteni. Nem hagyható figyelmen kívül ugyanis az, hogy az ügygondnok kirendelésére okot adó fentebb részletezett körülmények már 2016. szeptember 20-át megelőzően fennálltak. A perbeli közgyűlés összehívását megelőzően már mindkét tulajdonosi kör egy időpontban tartott közgyűlést és választott közös képviselőt, illetve intézőbizottsági elnököt, amiből következően már 2016. június 2-án (és azt követően) sem volt megállapítható az alperesi törvényes képviselő személye, hiszen a társasháznak egy időpontban csak egy törvényes képviselője lehet. Ezen túl a 2015. június 8-ai a Kft.-t közös képviselővé választó közgyűlési határozat érvénytelenségét bíróság nem állapította meg. Mivel a fentiekre tekintettel már 2016. szeptemberében is bizonytalan volt az alperes törvényes képviselőjének személye, az indítványozó nem volt tekinthető annak, aminek következtében nem volt jogosult a Tht. 33. § (1) bekezdése alapján a közgyűlés összehívására.

- [8] Értelmezhetetlen az a fellebbezési hivatkozás, hogy amennyiben az I. rendű alperesi beavatkozó intézőbizottsági elnökként jogosult volt a közgyűlés összehívására, akkor a tulajdonosi felkérés is megalapozott. A közgyűlést vagy a Tht. 33. §-a, vagy a 35. § (2) bekezdése alapján lehet összehívni, a két eljárás együttes alkalmazása azonban fogalmilag kizárt. A Tht. 35. § (2) bekezdésére alapított kereset tekintetében helyesen osztotta ki az elsőfokú bíróság a bizonyítási terhet. Az I. rendű alperesi beavatkozó fellebbezésében sem a bizonyítási terhet nem vitatta, sem azt, hogy annak nem tett eleget, ezért megalapozottan jutott az elsőfokú bíróság arra a következtetésre, hogy az I. rendű alperesi beavatkozó a Tht. 35. §-a alapján sem volt jogosult a közgyűlés összehívására.
- [9] Az alperes észrevétele annyiban helytálló, hogy a társasház közgyűlési határozatai érvénytelenségét megállapító ítéletek anyagi jogereje köti a bíróságot, azokat nem lehet csupán amiatt figyelmen kívül hagyni, hogy elismerés folytán, azaz érdemi jogvita nélkül kerültek meghozatalra. Azonban az, hogy a bíróság a perbeli közgyűlés összehívását megelőző egyes közgyűlési határozatokat érvénytelenített, illetve a perbeli közgyűlést követően elfogadott határozatokat szintén érvénytelenített jelen jogvita elbírálása szempontjából nem releváns tekintettel arra, hogy nem változtatnak azon, hogy a 2016. június 2-án párhuzamosan tartott közgyűléseken hozott határozatok miatt a perbeli közgyűlés összehívásának időpontjában nem volt megállapítható, hogy ki az alperes törvényes képviselője. Helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság azt, hogy a 2017. május 11-ei C jelű közgyűlési határozaton alapuló jogerős ítéletek már csak amiatt sem vehetők bizonyítékként figyelembe jelen jogvita elbírálása során, mivel azok a perbeli közgyűlési határozatokat követően kerültek elfogadásra.
- [10] Mindezekre tekintettel a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.
- [11] 1.2. Az indítványozó az Abtv. 27. §-a alapján a Fővárosi Törvényszék 53.Pf.632.880/2021/11. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, mert az véleménye szerint sérti az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdését, XXIV. cikk (1) bekezdését és XXVIII. cikk (1) bekezdését.
- [12] Az indítványozó szerint a másodfokú bíróság tévesen vonta le azt a következtetést, hogy nem volt joga az intézőbizottság elnökeként a közgyűlés összehívására. Az indítványozó szerint megállapítható lett volna az, hogy a 2016. október 10-ei közgyűlés összehívására joga volt mint intézőbizottsági elnöknek, mert június 2-án az általa összehívott közgyűlés érvénytelenítette a másik közgyűlés határozatát azt követően, hogy azt berekesztették és öt ezután az intézőbizottság elnökének megválasztották. Az indítványozó azt kifogásolta, hogy a másodfokú bíróság iratellenesen egyidejűnek tekintette a közgyűlési határozatokat, amivel a felperes pernyertességét kívánta előmozdítani. Mindez véleménye szerint sérti a törvény előtti egyenlőség elvét és az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes hatósági eljáráshoz való jogot.
- [13] Az indítványozó a főtítkári tájékoztatás és hiánypótlásra történő felhívást követően annyiban módosította indítványát, hogy a másodfokú ítélet az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes bírósági eljáráshoz való jogát sérti. Álláspontja szerint a bíróság ugyanis nem indokolta meg, hogy a becsatolt közgyűlési jegyzőkönyvben foglaltakkal szemben miért tekintette egyidejűleg összehívottnak az általa és a lakók másik

része által összehívott közgyűlést. A bíróságok nem vizsgálták megfelelően az általa előterjesztett bizonyítékokat és érveket, elmaradt a kifogásolt döntés ténybeli és jogi alapjainak kimerítő ismertetése.

- [14] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében előírtak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az Alkotmánybíróság ezért tanácsban eljárva mindenekelőtt azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a törvényben foglalt befogadhatósági feltételeknek.
- [15] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Fővárosi Törvényszék 53.Pf.632.880/2021/11. számú ítélete ellen benyújtott alkotmányjogi panasz határidőben érkezett és azt az Abtv. 27. §-a szerint benyújtásra jogosult és érintett nyújtotta be jogorvoslati jogai kimerítését követően.
- [16] A befogadhatóság további feltételeit vizsgálva az Alkotmánybíróság az alábbi következtetésekre jutott.
- [17] Az Abtv. 52. § (1b) bekezdésének *b)* pontja alapján az indítványnak az alkotmányjogi panasz esetén meg kell határozni az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének a lényegét, az *e)* pontja értelmében pedig nem elegendő az Alaptörvény egyes rendelkezéseire hivatkozni, az indítványban meg kell indokolni, hogy az Alaptörvény egyes felhívott rendelkezéseit a megsemmisíteni kért döntés miért és mennyiben sérti. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdése tekintetében az indítványozó nem adott elő semmilyen indokolást, így a panasz *e* tekintetben nem felel meg a határozott kérelem fent megjelölt követelményeinek. Az Alaptörvény egyes rendelkezéseinek pusztá felsorolása ugyanis nem ad kellő alapot az alkotmányossági vizsgálat lefolytatására. Az Alkotmánybíróság ezért ezen alaptörvényi rendelkezés vonatkozásában nem folytatott le érdemi vizsgálatot {34/2014. (XI. 14.) AB határozat, Indokolás [212]}.
- [18] Az Abtv. 29. §-a alapján az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.
- [19] Az indítványozó az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében és XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz való jog sérelmére hivatkozott. Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése nem a bírósági eljárásra, hanem a közigazgatási hatósági eljárásra vonatkozik. Mivel azonban az indítvány a bíróságok eljárásával és döntéseivel kapcsolatban tartalmaz indokokat a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmére vonatkozóan, ezért az Alkotmánybíróság ezt az indítványi elemet tartalma szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének a sérelmét állító indítványi elemként bírálta el {3178/2019. (VII. 10.) AB végzés, Indokolás [39]}.
- [20] Az Alkotmánybíróság az indítványozónak az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal összefüggésben előadott érveivel kapcsolatban a következőket állapította meg.
- [21] A támadott bírósági ítélettel kapcsolatos indítványozói felvetésekkel összefüggésben az Alkotmánybíróság a jelen ügyben is hangsúlyozza: az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikkének (1) bekezdése alapján az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. A (2) bekezdés *d)* pontja értelmében alkotmányjogi panasz alapján felülvizsgálja a bírói döntésnek az Alaptörvénnyel való összhangját. Az alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően a testület hatáskörébe a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogvédelem nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna. A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki, ami nem adhat alapot számára minden olyan esetben történő beavatkozásra, amikor vélt vagy esetleg valós jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}. Ebből következően a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon {3028/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [12]}. A tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése, és mérlegelése az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat {3012/2016. (I. 25.) AB végzés, Indokolás [11]}.
- [22] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó alkotmányjogi panasza valójában a bírósági eljárás felülbírálatára irányul. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az indítványozó panasza egészében nem alkotmányossági, hanem törvényességi kérdésekre vonatkozik, az eljáró bíróságok tényállás-megállapításának, bizonyítékértékelésének, valamint jogértelmezésének és jogalkalmazásának helytállóságát vitatja és a támadott ítéletben foglalt döntést magát, annak hátrányos voltát tekinti alapjogi sérelemnek a döntés Alkotmánybíróság általi megváltoztatása érdekében.

- [23] Az Alkotmánybíróság megállapította azt is, hogy az indokolási kötelezettség konkrét ügyben történő megsértésének kételye sem merül fel, a Fővárosi Törvényszék határozatában számot adott az érdemi döntést alátámasztó lényeges érvekről. Az alkotmánybírósági gyakorlat szerint „a bíróságok indokolási kötelezettségéből nem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettsége, különösen nem az indítványozó szubjektív elvárásait kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása” {3107/2016. (V. 24.) AB végzés, Indokolás [38]; 30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [89]}. Az Alkotmánybíróság itt is hangsúlyozza, hogy önmagában az a körülmény, hogy az indítványozó nem ért egyet a bíróságok döntésével és annak indokolásával, nem elégséges érv a támadott döntés alaptörvény-ellenességének alátámasztására {3364/2017. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [21]}.
- [24] Mindezek alapján az indítványozó által az alkotmányjogi panaszban felvetett aggályok a támadott bírói döntés érdemi alkotmányossági vizsgálatát nem teszik lehetővé, mert az indítvány nem tartalmaz olyan érvet, amelyet alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként lehetne értékelni, vagy amely felvetné a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kérdését.
- [25] 3. A fentiekre tekintettel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz befogadhatósági vizsgálatának eredményeként arra a következtetésre jutott, hogy az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében és 29. §-ában meghatározott törvényi feltételeknek, ezért azt az Alkotmánybíróság az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)* és *h)* pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2022. november 15.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/529/2022.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3478/2022. (XII. 6.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Budapest Környéki Törvényszék 2.Pf.20.993/2021/6. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője útján (dr. Szánthó Pál ügyvéd) eljárva az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § szerinti alkotmányjogi panaszt terjesztett az Alkotmánybíróság elé a Budapest Környéki Törvényszék 2.Pf.20.993/2021/6. számú ítélete, valamint a Szigetszentmiklósi Járásbíróság 15.P.20.418/2021/23. számú ítélete ellen, azok alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérve. Az indítványozó álláspontja szerint a végzések ellentétesek az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésével, valamint XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseivel.
- [2] 1.1. Az indítványozó perbeli felperes 2013-ban adásvételi szerződéssel szerezte meg az alperesi, 2002-ben alapított társasházban lakását. A társasház közgyűlése írásbeli szavazás útján 2021. február 8-án elfogadta a 3/2021. közgyűlési határozatot, mellyel az indítványozót vállalkozói díj megfizetésére kötelezte. Az indítványozó a 2014. január 19. napján kelt alapító okirat-módosítás semmisségének és a 2/2021. és 3/2021. közgyűlési határozatok érvénytelenségének megállapítása iránt terjesztett elő keresetet. Állította, hogy a 2014. január 19-i keltezésű „alapító okirat módosítás” elnevezésű okirat a társasházakról szóló 2003. évi CXXXIII. törvény (a továbbiakban: Tht.) egyes rendelkezéseibe ütközik. A 2/2021. és 3/2021. közgyűlési határozatok érvénytelenek, mert a tulajdonostárs nem kötelezhető a közös tulajdonban lévő épületrésszel kapcsolatos kiadások teljes összegének megfizetésére, legfeljebb tulajdoni hányadának arányában köteles azt viselni, ezért azok sértik a tulajdonhoz való jogát. Az eredeti alapító okirat szerint pedig az érintett terasz közös tulajdonba tartozik, így egy nem létező alapító okirat módosításra hivatkozással kíván az alperes vagyoni hátrányt okozni az indítvány felperesnek. Hangsúlyozta, hogy érvénytelen alapító okirat alapján nem lehet érvényes közgyűlési határozatot hozni.
- [3] A járásbíróság a keresetet mint alaptalant elutasította, és megállapította, hogy az alapító okirat módosítása megtörtént 2014. január 19-én, mellyel a társasház az indítványozó tulajdoni illetőségéhez tartozónak jelölte meg a hozzá tartozó teraszt is. Ezért a 3/2021. számú határozat, mely az indítványozó tulajdonában álló lakáshoz tartozó tetőterasz felújításával felmerült költségek megfizetésére kötelezte az indítványozót, nem ütközik sem az alapító okiratba, illetve nem sérti a felperes tulajdonosi jogait sem tekintettel a Tht. 20. § (1) bekezdés a) pontjára, mely szerint a tulajdonostárs köteles fenntartani a külön tulajdonában álló lakást.
- [4] Az elsőfokú ítélettel szemben az indítványozó terjesztett elő fellebbezést. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a kereseti kérelem elbírálása során tévesen alkalmazta az irányadó anyagi jogszabályokat és megsértette az eljárás lefolytatására vonatkozó szabályokat is. A másodfokon eljáró törvényszék szerint az elsőfokú bíróság helytálló érdemi elöntést hozott, amelynek részletes, okszerű és logikai ellentmondástól mentes indokát adta, a másodfokú bíróság osztja az elsőfokú ítélet helytálló jogi indokait. A másodfokú bíróság a helytálló elsőfokú ítéletet helybenhagyta.
- [5] 1.2. Az indítványozó ezt követően fordult az Alkotmánybírósághoz, és az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszában előadta, hogy álláspontja szerint az ítéletek ellentétesek az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésével, valamint XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseivel.
- [6] Az indítványozók szerint sérti az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésében foglalt, tulajdonhoz fűződő jogainak sérelme abban áll, hogy az álláspontja szerint semmis, 2014. január 19. napján kelt társasház alapító okirat módosítás megnevezésű dokumentum a korábban közös tulajdonban álló építményrészeket gyakorlatilag

önkényes módon külön tulajdonban állóként tünteti fel, amelynek alapján a korábbi, tulajdoni arányok szerinti költségviseléstől eltérően egyoldalúan kötelezhető a költségek viselésére az épülethez tartozó terrasszal kapcsolatosan. Álláspontja szerint a XIII. cikk (1) bekezdésének sérelme azért állapítható meg, mert a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog magában foglalja az eljárás azon követelményét, hogy a bíróság a perbe vitt jogokat és kötelességeket ténylegesen elbírálja. A XVIII. cikk (7) bekezdése szerinti jogorvoslati jog sérelme az indítványozó álláspontja szerint azon alapul, hogy az elsődleges kereseti kérelmét – a 2014. január 19-i keltezésű társasházi alapító okirat módosítás semmisségének megállapítására vonatkozóan – egyetlen fórum sem bírálta el.

- [7] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében előírtak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az Alkotmánybíróság ezért tanácsban eljárva mindenekelőtt azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a törvényben előírt befogadhatósági feltételeknek.
- [8] Az Abtv. 27. § szerinti alkotmányjogi panasz határidőben érkezett. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában megjelöli az Alkotmánybíróság hatáskörét és az indítványozó jogosultságát megalapozó törvényi rendelkezést, az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [XIII. cikk (1) bekezdés, XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdés], a támadott bírói döntéseket, a Budapest Környéki Törvényszék 2.Pf.20.993/2021/6. számú ítéletét, valamint a Szigetszentmiklósi Járásbíróság 15.P.20.418/2021/23. számú ítéletét, továbbá kifejezett kérelmet a bírói döntések megsemmisítésére. Az indítványozó jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, valamint jogosultsága és érintettsége egyértelmű, mivel saját egyedi ügyével összefüggésben terjesztette elő alkotmányjogi panaszát.
- [9] 3. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság feltételeként határozza meg, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés vessen fel. E befogadhatósági feltételek vagylagos jellegűek, így fennállásukat az Alkotmánybíróság külön-külön vizsgálja [3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]].
- [10] Az indítványozó által előadottakkal kapcsolatban az Alkotmánybíróság hangsúlyozza azt a következetes gyakorlatát, hogy az Alkotmánybíróságnak az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontja, valamint az Abtv. 27. §-a alapján az ítéleteknek kizárólag az alkotmányossági szempontú felülvizsgálata során van jogköre a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kiküszöbölésére, azonban nincs hatásköre a rendes bíróságok jogalkalmazásának felülbírálatára [3212/2015. (XI. 10.) AB határozat, Indokolás [11]].
- [11] Az Alkotmánybíróság jelen ügyben is emlékeztet arra, hogy tartózkodik a jogági dogmatikához tartozó kérdések helytállóságáról, illetve törvényességéről, avagy kizárólag törvényértelmezési problémáról történő állásfoglalástól [3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]]. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság nem vizsgálja, hogy az indokolásban megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, mint ahogy azt sem vizsgálja, hogy a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e az eljárásban beszerzett bizonyítékokat és előadott érveket, vagy a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás megalapozott-e. A tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése, és mérlegelése ugyanis az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat [3237/2012. (IX. 28.) AB végzés; 3309/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [5]]. Önmagában az, hogy az indítványozó a bírósági ítélet érvelését tévesnek, magára nézve hátrányosnak tartja, nem alkotmányossági kérdés.
- [12] A felmerülő jogkérdésnek az indítványozó felfogásától eltérő bírói megítélésével kapcsolatban az Alkotmánybíróság továbbá rámutat töretlen gyakorlatára, miszerint „az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének *d*) pontja alapján a bírói döntéseket az alkotmányosság szempontjából ellenőrizheti, és jogköre a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vizsgálatára és kiküszöbölésére korlátozódik, ezért a bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének és értékelésének, illetve a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára már nem rendelkezik hatáskörrel {elsőként lásd: 3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]}. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-ában szabályozott hatáskörében eljárva a bírói döntés és az Alaptörvény összhangját biztosítja. Ebből következően a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon {elsőként lásd: 3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]}.” [3028/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [12]] „Sem a jogállamiság elvont elve, [...] sem a diszkrimináció tilalma nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti »szuperbíróság« szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el” {először lásd: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]}.

- [13] Az indítványozó panaszában és annak kiegészítésében felvetett kérdések nem alkotmányossági, hanem törvényességi jellegűek. Az indítványozó a bírósági döntéssel szembeni kifogásait fogalmazza meg, illetve a bíróság jogértelmezését, jogalkalmazását vonja kritika alá, és a támadott ítéletekben foglalt döntést magát, annak hátrányos voltát tekinti alapjogi sérelemnek, a döntés Alkotmánybíróság általi megváltoztatása érdekében. Valójában az indítványozó nem ért egyet a bíróság döntésével.
- [14] Az Alkotmánybíróság a fentiek alapján megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz a XIII. cikk (1) bekezdése, valamint XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseinek állított sérelme vonatkozásában nem veti fel a támadott bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, és nem alapoz meg alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem, ennek megfelelően az alkotmányjogi panasz e vonatkozásban nem felel meg az Abtv. 29. §-ában foglalt befogadhatósági feltételnek.
- [15] 4. A fentiek alapján az alkotmányjogi panasz nem felel meg részben az az Abtv. 29. §-ában foglalt befogadhatósági feltételeknek. Erre tekintettel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2022. november 15.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1283/2022.

• • •

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3479/2022. (XII. 6.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Gfv.VI.30.356/2021/7. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozók az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § szerinti alkotmányjogi panaszt terjesztettek az Alkotmánybíróság elé a Kúria Gfv.VI.30.356/2021/7. számú végzése, valamint a Fővárosi Ítéltábla 12.Fpkhf.43.608/2021/1. számú végzése ellen, azok alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérve. Az indítványozók álláspontja szerint a végzések ellentétesek az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével, az M) cikk (1) és (2) bekezdésével, az R) cikk (2) bekezdésével, T) cikk (1) bekezdésével, az I. cikk (3) bekezdésével, a XIII. cikk (1) bekezdésével, a XXVIII. cikk (1) bekezdésével és a 28. cikkével.
- [2] 1.1. A két indítványozó egy felszámolás alatt álló vállalkozás és annak felszámolója. Az alkotmányjogi panasszal támadott döntéseket a bíróságok a felszámoló intézkedése elleni kifogás tárgyában hozta. Az ügy előzménye, hogy a bíróság – a 2015-ben elrendelt felszámolástól mint főeljárástól független perben meghozott – jogerős ítéletében kötelezte a harmadik személy gazdasági vállalkozás kötelezettet, hogy az adós indítványozó javára garanciadíj jogcímén 525 000 eurót és járulékait fizessen meg. A kötelezett helyett egy másik vállalkozás – a későbbi kifogást tevő – fizette meg ezt az összeget. Az ítélet ellen az eredeti kötelezett perújítást kezdeményezett, amely sikerre vezetett, így a bíróság a kötelezést megállapító ítéletet hatályon kívül helyezte. Ezt követően a kötelezettséget teljesítő vállalkozás jogutódja tájékoztatta a felszámolót, hogy a kifizetést társasági jogi megfontolásokból teljesítette a jogerős ítélet kötelezettje helyett, és azt eredeti szándéka szerint nem közvetlenül az adós, hanem a kötelezett részére kívánta átutalni, ezért az nem tartozik az adós vagyonába, arról a felszámoló nem rendelkezhet. Minderre tekintettel felhívta a felszámolót, hogy az összeget számára utalja vissza, majd ennek elmaradását követően az intézkedés elmulasztása miatt kifogást tett.
- [3] Az első fokon eljáró Fővárosi Törvényszék a kifogást elutasította, megállapítva, hogy nem nyert bizonyítást, hogy a szóban forgó átutalás a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény (a továbbiakban: Cstv.) 28. § (4) bekezdése szerinti tévesen címzett átutalásnak minősült volna, így a pénzeszköz bekeült a felszámolási vagyonba, amely ennek folytán a felszámolási eljárás keretében, hitelezői igényként érvényesíthető.
- [4] A kifogást tevő fellebbezése folytán eljáró Fővárosi Ítéltábla megállapította, hogy a sikeres perújítás folytán az átutalt pénzeszköz tekintetében annak megszerzésére irányuló jogcím nem volt megállapítható. A Kúria egy eseti döntésére hivatkozva a Cstv. 28. § (4) bekezdését úgy értelmezte, hogy a perújítással utóbb feloldott jogerőre tekintettel az átutalt összeg nem vált az adós vagyonának részévé, ezért az elsőfokú végzést megváltoztatta, és kötelezte a felszámolót, hogy az átutalt összeget térítse vissza. A Kúria a másodfokú végzést hatályában fenntartotta.
- [5] 1.2. Az indítványozók ezt követően fordultak az Alkotmánybírósághoz.
- [6] Az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszukban előadták, hogy álláspontjuk szerint a végzések ellentétesek az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével, az M) cikk (1) és (2) bekezdésével, az R) cikk (2) bekezdésével, T) cikk (1) bekezdésével, az I. cikk (3) bekezdésével, a XIII. cikk (1) bekezdésével, a XXVIII. cikk (1) bekezdésével és a 28. cikkével.
- [7] A Kúria végzése az indítványozók álláspontja szerint sérti az indítványozó adós Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésében (tulajdonjog védelme) és az indítványozók B) cikk (1) bekezdésében (jogállamisághoz való jog) és

a XXVIII. cikk (1) bekezdésében (tisztességes eljáráshoz való jog) rögzített alapjogait azzal, hogy az indítványozó adós vagyonából a kifogást tevő által egy jogerős ítélet alapján már befizetett összeget a Cstv. kógens rendelkezései ellenére, megfelelő törvényi felhatalmazás és indoklás nélkül, a saját korábbi *contra legem* döntésére alapítva kivonja.

- [8] A Kúria végzésével, amellyel a visszafizetni kért összeget az általa kreált, de a jogszabályban sehol nem létező jogi kategóriába sorolja, az indítványozó adós vagyonába került összeget önkényesen, törvényi felhatalmazás nélkül kiveszi annak felszámolási vagyonából. Ezzel a Kúria végzése nem csupán a Cstv. rendelkezéseivel ellentétes, hanem az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdésébe, T) cikk (1) bekezdésébe, I. cikk (3) bekezdésébe és 28. cikkébe is ütközik.
- [9] Az indítványozók állítják, hogy a panaszolt határozat megsértette a Cstv.-nek az adósi vagyonra és a hitelezők kielégítési sorrendjére vonatkozó kógens szabályozást, valamint hogy ezzel együtt sérültek az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésében és a XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított alapjogaik is.
- [10] Állítják továbbá az indítványozók, hogy a Kúria olyan kirívóan sértette meg a Cstv. 1. § (3) bekezdésének a felszámolási eljárás funkciójára, a 4. § (1) bekezdésének az adósi vagyonra, és a 28. § (4) bekezdésének a téves utalásra vonatkozó szabályait, ami már olyan mértékű jogsértés, hogy önmagában is alaptörvény-ellenességet jelent.
- [11] A Kúria támadott végzése az indítványozó adós vagyonának részbeni, törvényellenes, egy adott hitelező javára történő, soron kívüli elvonásával nem csupán a tulajdonhoz való alapjogát sérti, hanem alapjaiban kérdőjelezi meg a felszámolási eljárás törvényes intézményét sértve ezzel a jogállamiság és a piaci verseny elvét és értékét is.
- [12] Azzal, hogy a Kúria egy korábban (a konkrét eljárást megelőzően) közzé nem tett, *contra legem* határozatát olyan ügyben is alkalmazza, amely ügynek a felei ezen *contra legem* gyakorlatot nem ismerhették, jogi hatásában a visszamenőleges hatályú jogalkotásnak felel meg, ami alkotmányellenes, hiszen sérti a jogállamiság elvét.
- [13] A Kúria végzése azzal, hogy a kifogást tevőt a Cstv. rendelkezései ellenére privilegizált hitelezővé teszi, felrúgja a Cstv. által rögzített kielégítési sorrendet. Ezzel a Kúria egyrészt megsérti az Alaptörvényben foglalt piaci verseny [M) cikk (1) és (2) bekezdés] elvét és értékét is, másrészt a Kúria által alkalmazott Cstv. kielégítési szabályaival ellentétes jogértelmezés figyelmen kívül hagyja a Cstv. 1. § (3) bekezdésében rögzített célt, amellyel az Alaptörvény 28. cikkében írt jogszabályértelmezési kötelezettségét is megszegi.
- [14] A Kúria azzal tehát, hogy megkülönböztette az indítványozó adós vagyonát és felszámolási vagyonát, és a szóban forgó összeget kivonta annak felszámolási vagyonából a Cstv. 4. § (1) bekezdésének megsértésével, azon keresztül megsértette az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését, a XIII. cikk (1) bekezdését és a XXVIII. cikk (1) bekezdését is, mert nem csak polgári jogilag nonszensz, hogy valamely vagyonelem egyszerre valamely jogalany vagyonába is tartozik, meg nem is tartozik abba, alkotmányosan sem értelmezhető az a felsőbb bírósági álláspont, amely a jogi fogalmakat kirívóan önellentmondásosan használja, és emiatt a határozata indokolása eleve nem alkalmas arra, hogy a határozat rendelkező részét alátámassza, ráadásul úgy, hogy a tulajdonhoz való jog fogalmát alkalmazza ellentmondásosan adott jogalany, az indítványozó adós vonatkozásában.
- [15] Az indítványozók álláspontja szerint sérül az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése, de sérül a B) cikk (1) bekezdése és a XXVIII. cikk (1) bekezdése is, mert jogállamban elfogadhatatlan, hogy egy felsőbb bírósági határozat indokolása nyilvánvaló dogmatikai ellentmondást tartalmazzon.
- [16] Azzal, hogy a Kúria *contra legem* és a saját korábbi gyakorlatát is megváltoztatva hozott határozatot, ráadásul úgy, hogy a korábbi gyakorlat megváltoztatásának nem adta indokát, sérült az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése és a XXVIII. cikk (1) bekezdése, hiszen az indítványozók és az indítványozó adós összes hitelezője úgy kénytelenek nélkülözni az indítványozó adós vagyonának egy jelentős részét, hogy arra sem a Cstv., sem a Legfelsőbb Bíróság közzétett gyakorlata, sem az Alaptörvény alapján nem számíthattak.
- [17] A Kúria végzése alapos ok, megfelelő jogszabályi hivatkozás nélkül, a saját korábbi döntésére alapítva, amely a felek számára az alapeljárásban nem volt megismerhető hagyta figyelmen kívül a hatályos jogot, amely így önkényes, tisztességtelen, és nem fér össze a jogállamiság követelményeivel, ezért sérti mind a kifogásolási eljárásban eljáró indítványozó felszámoló, mind pedig a felszámolási eljárás alatt álló indítványozó adós Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében rögzített tisztességes eljáráshoz való alapvető jogát is, és egyben ellentétes az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében foglalt jogállamiság követelményével is.

- [18] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében előírtak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az Alkotmánybíróság ezért tanácsban eljárva mindenekelőtt azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a törvényben előírt befogadhatósági feltételeknek.
- [19] Az Abtv. 27. § szerinti alkotmányjogi panasz határidőben érkezett. Az indítványozók alkotmányjogi panaszukban megjelölik az Alkotmánybíróság hatáskörét és az indítványozók jogosultságát megalapozó törvényi rendelkezést, az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [B] cikk (1) bekezdése, az M) cikk (1) és (2) bekezdései, az R) cikk (2) bekezdése, T) cikk (1) bekezdése, az I. cikk (3) bekezdése, a XIII. cikk (1) bekezdése, a XXVIII. cikk (1) bekezdése és a 28. cikk], a támadott bírói döntéseket, a Kúria Gfv.VI.30.356/2021/7. számú végzését, valamint a Fővárosi Ítéltábla 12.Fpkhf.43.608/2021/1. végzését, továbbá kifejezett kérelmet a bírói döntések megsemmisítésére. Az indítványozók jogorvoslati lehetőségeiket kimerítették, valamint jogosultságuk és érintettségük egyértelmű, mivel saját egyedi ügyükkel összefüggésben terjesztették elő alkotmányjogi panaszukat.
- [20] Az alkotmányjogi panasz benyújtásának törvényi feltétele [Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pont], hogy az indítványozó Alaptörvényben biztosított jog sérelmére hivatkozzon. Az indítvány e feltételnek csak részben tesz eleget. Az Alkotmánybíróság gyakorlata következetes abban, hogy az Alaptörvény M) cikk (1) és (2) bekezdése, R) cikk (2) bekezdése, T) cikk (1) bekezdése, valamint I. cikk (3) bekezdése nem tartalmaz az indítványozók számára Alaptörvényben biztosított jogot, így arra alkotmányjogi panaszt alapítani az indítványozóknak nincs lehetősége {3079/2021. (III. 4.) AB végzés, Indokolás [21]; 3258/2020. (VII. 3.) AB végzés, Indokolás [6]; 3248/2020. (VII. 1.) AB végzés, Indokolás [9]; 3349/2021. (VII. 23.) AB végzés, Indokolás [34]}.
- [21] Az indítványozók alkotmányjogi panaszukban hivatkoztak az Alaptörvény 28. cikkének sérelmére is. Ennek kapcsán az Alkotmánybíróság megjegyzi, hogy gyakorlata értelmében az Alaptörvény 28. cikkében foglalt, a bíróságoknak címzett jogértelmezési segéd szabály nem tekinthető olyan Alaptörvényben biztosított jognak, amelynek sérelmére hivatkozva alkotmányjogi panaszt lehetne benyújtani {3084/2012. (VII. 26.) AB végzés, Indokolás [6]; 3176/2013. (X. 9.) AB határozat, Indokolás [29]}.
- [22] Abban is következetes az Alkotmánybíróság gyakorlata, hogy a B) cikk (1) bekezdésének sérelmére alkotmányjogi panasz csak kivételesen, a visszaható hatályú jogalkotás és jogalkalmazás, valamint a felkészülési idő hiánya esetén alapítható {lásd például: 3371/2020. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [15]}. Az indítványozók az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének sérelmét a „visszamenőleges hatályú jogalkotással” összefüggésben állították, azonban e tekintetben alkotmányjogi szempontból értékelhető indokolást nem adtak. Az alkotmányjogi panasz ezért a fenti elemeiben nem teljesíti az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontja szerinti feltételeket.
- [23] 3. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság feltételeként határozza meg, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E befogadhatósági feltételek vagylagos jellegűek, így fennállásukat az Alkotmánybíróság külön-külön vizsgálja {3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}.
- [24] Az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésének és XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmével kapcsolatban az Alkotmánybíróság hangsúlyozza azt a következetes gyakorlatát, hogy az Alkotmánybíróságnak az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja, valamint az Abtv. 27. §-a alapján az ítéleteknek kizárólag az alkotmányossági szempontú felülvizsgálata során van jogköre a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kiküszöbölésére, azonban nincs hatásköre a rendes bíróságok jogalkalmazásának felülbírálatára {3212/2015. (XI. 10.) AB határozat, Indokolás [11]}.
- [25] Az indítványozók panaszában és annak kiegészítésében felvetett kérdések nem alkotmányossági, hanem törvényességi jellegűek. Az indítványozók a bírósági döntéssel szembeni kifogásaikat fogalmazzák meg, illetve a bíróság jogértelmezését, jogalkalmazását vonják kritika alá, és a támadott végzésben foglalt döntést magát, annak hátrányos voltát tekintik alapjogi sérelemnek, a döntés Alkotmánybíróság általi megváltoztatása érdekében. Valójában az indítványozók nem értenek egyet azzal, hogy a bíróság mely jogszabályhelyeket alkalmazta.
- [26] Az Alkotmánybíróság a fentiek alapján megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz az Alkotmánybíróság XIII. cikk (1) bekezdésének és a XXVIII. cikk (1) bekezdésének állított sérelme vonatkozásában nem veti fel a támadott bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, és nem alapoz meg alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem, ennek megfelelően az alkotmányjogi panasz e vonatkozásban nem felel meg az Abtv. 29. §-ában foglalt befogadhatósági feltételnek.

[27] 4. A fentiek alapján az alkotmányjogi panasz nem felelt meg részben az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében, részben az Abtv. 29. §-ában foglalt befogadhatósági feltételeknek. Erre tekintettel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a*) és *h*) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2022. november 15.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/278/2022.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3480/2022. (XII. 6.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.V.20.618/2021/7. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője útján (Szilágyi Aszmann és Társa Ügyvédi Iroda, dr. Szilágyi Zoltán ügyvéd) alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [2] Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján a Kúria Pfv.V.20.618/2021/7. számú ítélete, valamint az ennek alapjául szolgáló Fővárosi Ítéletábla 4.Pf.20.755/2020/6/II. számú ítélete és a Fővárosi Törvényszék 31.P.20.331/2020/14/II. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, mert azok véleménye szerint sértik az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését és XXVIII. cikk (1) bekezdését.
- [3] 1.1. A bírósági ítéletekben megállapított tényállás szerint az adós Kft. (2012. november 10 óta felszámolás alatt) és az I. rendű alperes, mint hitelező között 2006. május 15-én közjegyzői okiratba foglalt kölcsönszerződés jött létre. A több millió forint kölcsön biztosítékeként a felperes az I. rendű alperessel készfizető kezességvállalási szerződést és ingatlan zálogszerződést kötött. Az I. rendű alperes 2010. november 9-én a kölcsönszerződést felmondta. A 2019. február 4-én kötött adásvételi és engedményezési szerződéssel a kölcsönszerződésből eredő követelését és annak biztosítékait átruházta a II. rendű alperesre.
- [4] A felperes keresetében kérte megállapítani az alperesek között 2019. február 4-én létrejött adásvételi, engedményezési szerződés érvénytelenségét feltűnő értékaránytalanság, másodlagosan jóerkölcsbe ütközés miatt. Az alperesek az ellenkérelmükben a kereset elutasítását kérték, az I. rendű alperes vitatta a felperes aktív perbeli legitimációját is. Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét elutasította.
- [5] A másodfokú bíróság a felperes fellebbezése folytán hozott ítéletében az elsőfokú bíróság ítéletét helyben hagyta. A másodfokú ítélet ellen a felperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet.
- [6] A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta. A Kúria megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a keresetet érdemben utasította el, az elsőfokú ítéletet a másodfokú bíróság eltérő jogi indokolással, a felperes anyagi jogi kereshetőségi joga hiányába hagyta helyben, ezért a felperes által érvényesített érvénytelenségi okokról nem foglalhatott állást. Ebből következően a jogerős ítélet felülvizsgálata is a felperes perbeli legitimációjára korlátozódott, az érvénytelenségi okok érdemi vizsgálatára tartozó kérdésben a Kúria sem foglalhatott állást.
- [7] A szerződést kötő feleken kívülálló harmadik személy számára a semmisségre történő hivatkozás, a más által kötött szerződés megtámadásának a lehetősége a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) alkalmazása során kialakult bírói gyakorlat szerint sem jelentett egyben keresetindítási jogosultságot is. A 2/2010. PK vélemény 10. a) pontja a bírói gyakorlatot erősítette meg: a fél perbeli legitimációja mindkét esetben akkor állapítható meg, ha védendő, a semmisségi keresetindítást megalapozó jogi érdeket igazol, illetve a felek szolgáltatásainak feltűnő aránytalanságára, mint megtámadási okra akkor hivatkozhat, ha a megtámadáshoz törvényes érdeke, vagyis jogi érdeke fűződik. A felperes által a felülvizsgálati kérelmében felhívott eseti döntés – a Kúria Pfv.IX.20.021/2019/9. számú (BH2021.16.), és az abban hivatkozott Pfv.VI.21.854/2013/4. számú (BH2015.157.) határozata is az egységes ítélkezési gyakorlat biztosítása érdekében meghozott 2/2010. PK vélemény 10. pontjában elvi éllel kifejtett jogértelmezésén alapul. E döntések a felperes keresetét nem támasztották alá, mert a kötelezett nem volt jogosult a vele szemben fennálló követelést engedményező szerződés érvénytelenségének a vitására. A Kúria hangsúlyozta, hogy a vitás, a 2/2010. PK vélemény 10. pontjában megválaszolt jogalkalmazási kérdés a szerződés érvénytelensége iránt a szerződést kötő feleken kívülálló harmadik személy perindítási lehetősége: a perbeli legitimáció feltétele a védendő jogi érdek

fennállásának az igazolása. A felperes jogi érdekeltségét igazoló körülmények azonban generálisan nem határozhatók meg, erre a PK vélemény sem tett kísérletet, ebben a kérdésben a bíróságnak minden ügyben egyedi leg kell állást foglalnia [Pfv.I.20.796/2018/4. szám (BH2019.224.)].

- [8] Az engedményezés az eredeti jogviszonyt tekintve a szerződés alanyát érintő módosítás, változás a jogosult személyében: az eredeti jogosult (engedményező) helyébe új jogosult (engedményes) lép. A jogosulti oldalon bekövetkező alanycserén túl a kötelem változatlan formában fennmarad. A felperesnek a perben – az alperesek által kötött engedményezési szerződés érvénytelenségével kapcsolatos perlési jogosultságot biztosító törvényi felhatalmazás hiányában – a perbeli legitimációját megalapozó jogi érdekeltségét kellett volna igazolnia. Az irányadó jogalkalmazási elv szerint az ügyhöz kapcsolódó érdekeltség nem jelenti a jogi érdek fennállását is; a jogi érdek túlmutat az ügyhöz kapcsolódó érdekeltségen, jog által szabályozott érdekeltséget: jogszabályban biztosított jogot, érvényesíthető igényt, azaz jogszabályra hivatkozással bemutatható, a fél jogi helyzetére, jogaira és/vagy kötelezettségeire kiható érdekeltséget jelent [2/2010. PK vélemény 10. pontjához fűzött indoklás, Kúria Pfv.VI.22.630/2017/5., Pfv.VI.20.293/2018/8. (BH2019.169)]. Ahogyan az adós, úgy a helyette teljesítést vállaló személy sem teheti vitássá jogi érdek hiányában a hitelező és a harmadik személy között létrejött szerződés érvényességét (Kúria Pfv.VI.21.083/2014/13.).
- [9] A felperes jogi érdekeltsége fakadhat abból, hogy az érvénytelenségi keresettel támadott engedményezési szerződés tárgyként megjelölt követelést az ő kezessége és az általa vállalt jelzálogjog biztosítja, hiszen erre tekintettel került az engedményezéssel jogviszonyban. Azonban az engedményezési szerződés, annak esetleges érvénytelensége nem érinti az adós és ebből következően a helyette helytállni köteles kezes, dologi adós fizetési kötelezettségét [Kúria Pfv.IX.20.021/2019/9. (BH2021.16.)]. A szerződést biztosító mellékkötelezettségek törvényes funkciója az, hogy az adós teljesítésének a hiányában a hitelezőnek megfelelő jogi eszköz álljon a rendelkezésére a hitelszerződésekből eredő követelésének a kielégítése érdekében, az adós fizetésektelensége esetén pedig – mint biztosított követelés jogosultja – előnyhöz jusson az adós többi hitelezőjével szemben (Kúria Pfv.VI.20.208/2018/5.). A kifejtettek közül következően téves a felperes azon álláspontja, hogy az engedményezett követelés kezeseként és dologi adósaként a jogi érdeke nyilvánvaló. A helytállási kötelezettsége az adóssal szemben fennálló követelésnek és az adós teljesítésének a függvénye, azt a követelés engedményezése, a jogosult új személye nem befolyásolja.
- [10] A felperes jogi érdekét nem igazolják a kezes és a dologi adós védelmét szolgálóként hivatkozott jogszabályi rendelkezések sem. A törvényes érdeke az általa vállalt kezességgel és zálogjoggal biztosított kölcsönszerződés megtámadásához fűződik. A jogaira, kötelezettségeire az engedményezési szerződés semmissége, az abban kikötött ellenszolgáltatás mértéke nem hat ki. A régi Ptk. 258. § (3) bekezdésében írt, a zálogtárgy értékesítése esetén a jogosult bevétellel való elszámolási kötelezettsége, a zálogtárgy teljesítő tulajdonosának a 259. § (1) bekezdésében szabályozott megtérítési igénye az adóssal szemben, vagy a 259. § (2) bekezdésében a zálogjog átszállásának szabálya a jogosultat kielégítő személyre mind olyan törvényi rendelkezés, amely nem a követelés jogosultja személyének, hanem csak a követelés kielégítésének tulajdonít jelentőséget. Ugyancsak nem érinti az engedményezés, a követelés jogosultjának a személyében bekövetkező változás a kezes régi Ptk. 273. § (1) bekezdésében szabályozott, az általa vállalt kezesség által meghatározott helyzetét és a teljesítése esetén őt a 276. § (1) bekezdése alapján megillető megtérítési igényt. A perbeli esetben az pedig jogi tény, hogy a követelés nem a jogosult hibájából, hanem az adós fizetésektelensége miatt vált behajthatatlanná [276. § (2) bekezdés]. A felperes az őt a teljesítése esetén megillető megtérítési igényt is az adóssal szemben érvényesítheti, annak eredményessége független a követelés jogosultjának a személyétől.
- [11] Nem jelent a felperes számára az engedményezési szerződés érvénytelenségi keresettel megtámadására felhatalmazó jogi érdekeltséget az sem, hogy az adós és a kezes által ki nem elégített követelés behajtása érdekében a követelés jogosultja az igényét törvényes úton, őt megillető alanyi jogként az adóssal szemben bíróság előtt felszámolási eljárásban, a kezessel, a dologi adóssal szemben bírósági végrehajtás útján érvényesíti. A kezes tartozása a főkötelezett adós tartozása, a kezes kötelezettsége ahhoz a kötelezettséghez igazodik, amelyért kezességet vállalt [rég Ptk. 273. § (1) bekezdése]. A felperes hivatkozása egy esetleges, számára kedvező felszámolási egyezsége nem jogi, hanem gazdasági érdek. Az a szerződés, amellyel a követelés jogosultja igényének a kielégítési alapját részben vagy egészben elvonják, relatíve, a követelés jogosultjával szemben hatálytalan. A szerződés hatálytalanságából fakadó igényét a követelés – akár az eredeti, akár az engedményes – jogosultja bírói úton érvényesítheti. Ezen anyagi jogon alapuló alanyi jog, a jogszabály által meghatározott, biztosított jogosultság érvényesítése sem teremt jogi érdeket a követelés kötelezettje számára arra, hogy az engedményezési szerződést érvénytelenségi keresettel megtámadja. A felperes a követelés kötelezettjeként a számára

sérelmes jogkövetkezmények elkerülése érdekében a fedezetelvonás megállapítása iránt indított perben védekezhet. Az adós felszámolási eljárásban a felszámoló által az adós ingatlanainak a hasznosítására kötött szerződés a hitelezői igények kielégítését, ezáltal az adós helyett helytállni köteles kezes és dologi adós felperes érdekét is szolgálja. A felperes által a fellebbezésében hivatkozott, a II. rendű alperes és a perben nem álló fél által kötött engedményezési szerződés sem igazolt jogi érdeket az I. rendű alperessel kötött engedményezési szerződés megtámadására.

- [12] A kifejtettek alapján a Kúria is csak azt állapíthatta meg, hogy a kezes és jelzálogjog kötelezett felperes mint nem szerződő harmadik személy, nem igazolt a perben olyan jogi érdeket, nem állított a jogvédelmi igényét megalapozó tény, az ügyhöz kapcsolódó érdekelttségén túlmutató, jogaira és/vagy kötelezettségeire kiható érdekelttséget, amely számára biztosítja a jogot arra, hogy érvénytelenségi keresettel támadja a követelés jogosultja által kötött engedményezési szerződést. Ebből következően a felperes anyagi jogi érdekelttsége, a keresetelési joga nem terjed ki a keresettel érvényesíteni kívánt jogra, a keresetet ítélettel, anyagi jogi keresetelési jog, aktív perbeli legitimáció hiányában kellett elutasítani.
- [13] Mindezekre tekintettel a Kúria a jogerős ítéletet, figyelemmel annak helyes indokaira, hatályában fenntartotta.
- [14] 1.2. Az indítványozó ezt követően alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, amelyben az Abtv. 27. §-a alapján a Kúria Pfv.V.20.618/2021/7. számú ítélete, valamint az ennek alapjául szolgáló Fővárosi Ítéletábla 4.Pf.20.755/2020/6/II. számú ítélete és a Fővárosi Törvényszék 31.P.20.331/2020/14/II. számú ítélete alaptörvényellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, mert azok véleménye szerint sértik az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését és XXVIII. cikk (1) bekezdését.
- [15] Az indítványozó szerint sérti a bírósághoz fordulás és a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogát az, hogy a kifogásolt ítéletek lényegében a keresetelési jogát, aktív perbeli legitimációját vonták el. A bíróságok a legitimáció hiányára hivatkozva megfosztották kérelmének érdemi elbírálásától, tényállításainak, érveinek és bizonyítékainak megvizsgálásától. A bíróságok különösen szigorú jogértelmezése szűkítette és jogszerűtlenül, aránytalanul korlátozta fenti jogait.
- [16] Az indítványozó kifejtette, hogy a jogi érdek fogalmára nézve nincsen jogszabályi meghatározás, azt a bíróságok töltik ki tartalommal. A jogi érdek fogalma tehát kerettényállás jelleget ölt, generálklauzulaként viselkedik, a joggyakorlat alakít ki esetszoportokat. Az engedményezési szerződés érvénytelensége esetkörében a Kúria BH2021.16. eseti döntése értelmében a kötelezett a vele szemben fennálló követelést érintő engedményezési szerződés érvénytelenségére nem hivatkozhat, ha nem jelöl meg olyan speciális körülményt, amelynél fogva számára lényeges, hogy kinek kell teljesítenie.
- [17] Az indítványozó szerint a szerződések érvénytelenségének ügyében eljáró bíróságok széles mérlegelési jogkörrel rendelkeznek annak megítélésénél, hogy a keresetindítás feltételét képező jogi érdek a felperes esetében fennáll-e. A bírói értelmezéssel, mérlegeléssel a korlátozás olyan fokúvá válhat, amely lényegesen leszűkíti vagy kiüresíti az adott alanyi jogot és a szerződő feleken kívüli személyeknek a szerződés érvénytelenségére való hivatkozását. Azzal, hogy a jogi érdek megléte egy ilyen széles mérlegelési jogkör alapján kerül megállapításra, ráadásul úgy, hogy arról ítélettel kell döntenie a bíróságoknak, a felperes olyan helyzetbe kerül, hogy adott esetben csak egy hosszadalmas és költséges peres eljárás végén, évek múlva szembesül azzal, hogy a keresetindítás joga nem is áll fenn a védendő jogi érdek hiányában, az érdemi érvénytelenségre vonatkozó hivatkozását pedig a bíróság nem is bírálja el. Álláspontja szerint ez ellentétes az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével.
- [18] Az indítványozó szerint a kifogásolt határozatokon végigvonul az a bírói szándék, hogy a jogérvényesítéséhez szükséges feltételt, nevezetesen a védett jogi érdeket, rendkívül szigorúan és leszűkítően határozzák meg. Így jutnak el a döntések ahhoz a másodfokú és felülvizsgálati ítéletben megállapított indokoláshoz, hogy téves azon álláspontja, hogy az engedményezett követelés kezeseként és dologi adósaként a jogi érdeke nyilvánvaló. Ez az értelmezés a bírói gyakorlathoz képest is további szűkítette az indítványozó keresetindításhoz és így bírósághoz forduláshoz való jogát. A bíróságok szándékosan szűkítették jogát, hogy a mások által kötött engedményezési szerződés érvénytelenségére ne tudjon hivatkozni.
- [19] Az indítványozó bizonyította, hogy a jog által védett érdeke azon túl, hogy az érvénytelennek állított engedményezési szerződéssel átruházott követelés készfizető kezes és dologi adósa fennáll, mert olyan speciális okok is vannak az ügy tényállásában, amelyek folytán egyáltalán nem volt lényegtelen, hogy kinek kell a jövőben teljesítenie.
- [20] A bíróságok az indítványozó által a speciális körülményekre vonatkozóan előadott tényeket és bizonyítékokat alig vették figyelembe, a keresetindításhoz való jogot megalapozó jogi érdek körében bizonyítást sem

folytattak le. Perbeli előadását és bizonyítékait, bizonyítási indítványát, amelyek a keresetindítási jogot megalapozó speciális körülmények tekintetében előterjesztésre kerültek nem vizsgálták. Nem lett elvégezve a tények és bizonyítékok teljes körű megvizsgálása, értékelése, mérlegelése a védett érdek fennállása kérdésében sem. Ugyanígy nem állapítható meg az ítéletekből, hogy a Kúria BH2021.16. számú eseti döntéseiben foglalt gyakorlattól, amely alkalmazandó lett volna az indítványozó ügyében, a bíróságok milyen okokból tértek el, azt miért nem alkalmazták.

- [21] Amennyiben a bíróságok a tisztességes eljárás szerint jártak volna el, akkor érdemben is megvizsgálták volna a keresetindítás jog alapjául szolgáló jogi érdeket megalapozó speciális körülményekre vonatkozó tényeket és bizonyítékokat, továbbá az esetjogtól való eltérés érdemibb indokolása esetén az indítványozó számára lehetővé tették volna azt, hogy a jogorvoslati kérelmét ezek figyelembevételével tudja megtenni.
- [22] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében előírtak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az Alkotmánybíróság ezért tanácsban eljárva mindenekelőtt azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a törvényben foglalt befogadhatósági feltételeknek.
- [23] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz határidőben érkezett és azt a benyújtásra jogosult és érintett nyújtotta be jogorvoslati jogának kimerítését követően.
- [24] A befogadhatóság további feltételeit vizsgálva az Alkotmánybíróság az alábbi következtetésekre jutott.
- [25] Az alkotmányjogi panasz az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontja alapján csak az Alaptörvényben biztosított jogok védelmének eszköze. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában az Alaptörvény megsértett rendelkezéseként jelölte meg a B) cikk (1) bekezdését. Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény hatálybalépése után is fenntartotta korábbi értelmezését, mely szerint a jogbiztonság önmagában nem alapjog, így a B) cikk (1) bekezdésének a sérelmére alkotmányjogi panaszt csak kivételes esetben – a visszaható hatályú jogalkotás és a felkészülési idő hiánya esetén – lehet alapítani {3323/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [9]}. Mivel jelen esetben az indítvány ilyen irányú indokolást nem tartalmazott, ezért a B) cikk (1) bekezdésének sérelme érdemben nem vizsgálható.
- [26] Az Abtv. 29. §-a alapján az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.
- [27] Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-a alapján az indítványozónak az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal összefüggésben előadott érveivel kapcsolatban a következőket állapította meg.
- [28] Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikkének (1) bekezdése alapján az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. A (2) bekezdés d) pontja értelmében alkotmányjogi panasz alapján felülvizsgálja a bírói döntésnek az Alaptörvénnyel való összhangját. Az alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően a testület hatáskörébe a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogvédelem nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna. A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki, ami nem adhat alapot számára minden olyan esetben történő beavatkozásra, amikor vélt vagy esetleg valós jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}. Ebből következően a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon {3028/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [12]}. A tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése és mérlegelése az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat {3012/2016. (I. 25.) AB végzés, Indokolás [20]}.
- [29] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó alkotmányjogi panasza valójában a bírósági eljárás felülbírálatára irányul. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az indítványozó panasza egészében nem alkotmányossági, hanem törvényességi kérdésekre vonatkozik, az eljáró bíróságok tényállás-megállapításának, bizonyítékértékelésének, valamint jogértelmezésének és jogalkalmazásának helytállóságát vitatja és a támadott határozatokban foglalt döntést magát, annak hátrányos voltát tekinti alapjogi sérelemnek a döntés Alkotmánybíróság általi megváltoztatása érdekében.
- [30] A fentiekre figyelemmel az indítvány nem tartalmaz olyan érvet, amelyet alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként lehetne értékelni, vagy amely felvetné a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kérdését.

- [31] 3. Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz befogadhatósági vizsgálatának eredményeként arra a következtetésre jutott, hogy az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 27. §-ában és 29. §-ában meghatározott törvényi feltételeknek, ezért az alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)* és *h)* pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2022. november 15.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/725/2022.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3481/2022. (XII. 6.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Kfv.II.37.675/2021/6. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A koszovói állampolgárságú indítványozó jogi képviselője (Czövek és Deme Ügyvédi Iroda) útján terjesztett elő alkotmányjogi panaszt az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése alapján, amelyben kérte a Kúria Kfv.II.37.675/2021/6. számú ítélete és a Miskolci Törvényszék 14.K.701.933/2020/19. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és – az ítéletekkel felülvizsgált első-, és másodfokú közigazgatási határozatokra is kiterjedő hatállyal történő – megsemmisítését. Az indítvány szerint a bírói döntés sérti az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdését, a XIV. cikk (5) bekezdését, a XXIV. cikk (1) bekezdését, a XXVIII. cikk (1) bekezdését, a 26. cikk (1) bekezdését, valamint a 28. cikkét.
- [2] A támadott bírósági ítéletek alapján az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy előzménye a következőképpen foglalható össze.
- [3] 1.1. Az indítványozó 2020. július 20. napján törvényes képviselője útján állandó tartózkodási kártya kiállítása iránti kérelmet terjesztett elő, amelyet a hatóság elsőfokon a szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező személyek beutazásáról és tartózkodásáról szóló 2007. évi I. törvény (a továbbiakban: Szmtv.) 1. § a) pontjára és a 2. § b) pontjára hivatkozva azzal utasított el, hogy az indítványozó koszovói állampolgárként nem tartozik az Szmtv. személyi hatálya alá. Indítványozói fellebbezést követően az Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság (a továbbiakban: OIF, vagy alperes) másodfokú határozatával az elsőfokú döntést helybenhagyta.
- [4] 1.2. Az indítványozónak a másodfokú közigazgatási határozattal szemben benyújtott keresetét a Miskolci Törvényszék elutasította. A bíróság megállapította, hogy a Magyarországon született, koszovói állampolgár kiskorú indítványozó – akinek édesanyja bosznia-hercegovinai állampolgár, és 2021. március 27. napjáig rendelkezett érvényes munkavállalási engedéllyel, édesapja pedig koszovói állampolgár, aki 2025. március 17. napjáig érvényes állandó tartózkodási engedéllyel rendelkezik – nem minősül EGT állampolgár családtagjának, ezért az Szmtv. személyi hatálya alá nem tartozik, így az Szmtv. 16. § (1) bekezdés d) pontja alapján állandó tartózkodási kártyára nem jogosult.
- [5] Kimondta a bíróság az ítéletében azt is, hogy az Szmtv. 16. § (1) bekezdés d) pontja valóban nem tartalmazza kitételként az EGT állampolgárságot, de az Szmtv. 1. §-a alapján a személyi hatályból levezetendően az valamennyi kérelem tekintetében alapfeltételként vizsgálandó. Úgyszintén kimondta a bíróság azt is, hogy az indítványozó által hivatkozott, a Fővárosi Törvényszék egy hasonló ügyben korábban hozott ítélete a bíróságot nem köti.
- [6] 1.3. A Kúria mint felülvizsgálati bíróság a Miskolci Törvényszék ítéletét hatályában fenntartotta.
- [7] Ítéletében elsőként hangsúlyozta, hogy jelen üggyel lényegileg azonos tényállású és jogi megítélésű ügyben korábban a Kúria a Kfv.II.37.303/2021/8. számú határozatában már állást foglalt, amely jogi állásponttól a Kúria ezen ügyben eljáró tanácsa sem kíván eltérni. A Kúria a hivatkozott ítéletében hangsúlyozta, hogy a jogalkotó a törvény megalkotásakor az Szmtv. 1. §-ában kifejezetten megjelölte azt a személyi kört, akire nézve a jogszabály rendelkezéseit alkalmazni kell, így az Szmtv. 16. § (1) bekezdés d) pontjának helyes értelmezése csak a személyi hatályt megállapító normaszöveg mellett értelmezhető és alkalmazható.

- [8] Ennek alapján a Kúria szerint téves az az indítványozói álláspont, miszerint szülő esetén az EGT-állampolgárság mint alapfeltétel nem szükséges „az állandó tartózkodásra jogosult szülőnek Magyarország területén született gyermekére” vonatkozó feltételnél.
- [9] Megállapította továbbá a Kúria azt is, hogy helyes az az alperesi hivatkozás, miszerint az Európai Unió vonatkozó irányelve – amely csak az uniós állampolgárookra és családtagjaikra, illetve az EGT-állampolgárookra és családtagjaikra terjed ki –, valamint az azt, a magyar jogba átültető Szmvtv. azonosan határozza meg a személyi hatályt és a családtag fogalmát.
- [10] Mindezek alapján a Kúria ítélete szerint az elsőfokú bíróság helyesen foglalt állást arról, hogy az alperes megalapozott döntést hozott, az indítványozó kérelmének elutasítása jogszerű volt, ezért a kereset elutasítása indokolt volt.
- [11] 2. Az indítványozó – a főtítkár felhívására kiegészített és egységes szerkezetbe foglalt – alkotmányjogi panaszában állította, hogy a Kúria döntése sérti az R) cikk (2) bekezdését, a XIV. cikk (5) bekezdését, a XXIV. cikk (1) bekezdését, a XXVIII. cikk (1) bekezdését, a 26. cikk (1) bekezdését, valamint a 28. cikkét.
- [12] Az R) cikk (2) bekezdését és a XXVIII. cikk (1) bekezdését álláspontja szerint azáltal sérti a támadott bírósági határozat, hogy a mindenkire nézve kötelező, a perben alkalmazandó hatályos jogszabály helyes értelmezését a Kúria figyelmen kívül hagyta, illetve az Szmvtv. 16. § (1) bekezdés *d)* pontjához olyan tartalmat rendelt, amelyet az nem tartalmaz.
- [13] Ennek kapcsán az indítványozó szó szerint idézte a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság egy másik ügyben 2020. március 3. napján kelt döntését, melyben a bíróság kifejtette, hogy „az Szmvtv. 16. § (1) bekezdés *d)* pontja olyan különös szabályt fogalmaz meg az állandó tartózkodási jogosultságra, melyet sem az Szmvtv. 1. §-ában foglalt, a szabad mozgás és tartózkodás jogának gyakorlására vonatkozó általános szabályok, sem pedig a 2. §-ban deklarált fogalom meghatározások nem rontanak le, érdemben nem befolyásolják az Szmvtv. 16. § (1) bekezdés *d)* pontjának önálló alkalmazását.”
- [14] Ugyancsak a tisztességes bírósági tárgyaláshoz való jog sérelmét eredményezte az indítványozó szerint az, hogy az ügyében eljáró bíróság meg sem indokolta, hogy az adott jogkérdésre irányadó hatályos normákat miért nem alkalmazza, ezért a bíróság döntése ez okból is alaptörvény-ellenes.
- [15] Hivatkozott az indítványozó az Alaptörvény 26. cikkének (1) bekezdésére, valamint a 28. cikkére is, amely rendelkezéseket álláspontja szerint azért sértett meg a bíróság, mert a bírák törvény alá rendeltsége nem teszi lehetővé, hogy az alkalmazandó jogszabályi hely adekvát értelmezésén túl, annak olyan értelmet tulajdonítson, amely tartalommal az nem rendelkezik.
- [16] 3. Az Abtv. 27. § (1) bekezdésében foglaltak szerint, az alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, vagy hatáskörét az Alaptörvénybe ütközően korlátozza, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [17] Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdéseiben meghatározottak alapján mindenekelőtt az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie, ezért az Alkotmánybíróság tanácsban eljárva elsőként azt vizsgálta, hogy az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerinti indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panasz előterjesztésére vonatkozó, törvényben meghatározott követelményeknek.
- [18] 3.1. Az indítványozó jogi képviselője a Kúria ítéletét 2022. március 31-én vette át, az alkotmányjogi panaszt 2022. május 20-án terjesztette elő, így a panasz az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti határidőn belül került benyújtásra. Az indítványozó megjelölte az Alkotmánybíróság hatáskörére vonatkozó törvényi rendelkezést, a sérelmezett bírói döntéseket, az Alaptörvény megsérteni vélt rendelkezéseit, valamint – a XXVIII. cikk (1) bekezdése vonatkozásában – az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét és annak indokolását, továbbá kifejezett kérelmet terjesztett elő a bírósági döntés megsemmisítésére.
- [19] Az indítványozó az alkotmányjogi panaszban támadott bírói döntés alapjául szolgáló közigazgatási peres eljárásban felperes volt, így érintettsége megállapítható, úgyszintén az is, hogy jogorvoslati lehetőségét kimerítette.
- [20] Megállapította ugyanakkor az Alkotmánybíróság, hogy az Alaptörvény R) cikkének (2) bekezdése, 26. cikkének (1) bekezdése és a 28. cikke nem az indítványozó Alaptörvényben biztosított joga, továbbá az indítványozó

az Alaptörvény XIV. cikk (5) bekezdése és a XXIV. cikk (1) bekezdése vonatkozásában alkotmányjogilag releváns indokolást nem terjesztett elő

- [21] 3.2. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság további feltételeként nevesíti, hogy a panasznak a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést kell tartalmaznia.
- [22] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában – a keresetében és a felülvizsgálati kérelmében foglaltakkal lényegében megegyezően –, azt kifogásolta, hogy az ügyében eljáró első-, és másodfokú közigazgatási szerv, valamint a Miskolci Törvényszék és a Kúria az Szmtv. 16. § (1) bekezdésének értelmezése során miért vette figyelembe az Szmtv.-nek a személyi hatályra vonatkozó rendelkezéseit. Az Alkotmánybíróság megállapítása szerint azonban nem merült fel az ügyben eljáró bíróságok jogértelmezésének alaptörvény-ellenessége, ahogyan az ügy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem vetett fel.
- [23] Végül megjegyzi az Alkotmánybíróság, hogy a jogalkalmazás egységének biztosítása az Alaptörvény 25. cikkének (3) bekezdése alapján a Kúria feladata.
- [24] Az Alkotmánybíróság jelen ügyben is hangsúlyozza, hogy a bírói döntéseket kizárólag az alkotmányosság szempontjából ellenőrizheti, és jogköre a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vizsgálata és kiküszöbölésére korlátozódik. Következésképpen az Alkotmánybíróság a bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének és értékelésének, illetve a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára már nem rendelkezik hatáskörrel {elsőként lásd: 3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]}.
- [25] 4. Az Alkotmánybíróság a fentieket figyelembe véve megállapította, hogy az eljárás tárgyát képező alkotmányjogi panasz nem felel meg egyrészt az Abtv. 27. § (1) bekezdésében, és az 52. § (1b) bekezdés e) pontjában foglaltaknak, másrészt az Abtv. 29. §-ában meghatározott feltételeknek.
- [26] Mindezek okán az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdései, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdésének a) és h) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2022. november 15.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Juhász Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1248/2022.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3482/2022. (XII. 6.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény 41/A. § (1) és (3) bekezdése, 41/C. § (2), (3) és (6) bekezdése, 41/D. § (1) és (5) bekezdése, valamint a Kúria Jogegységi Panasz Tanácsának Jpe.I.60.009/2022/10. számú jogegységi hatályú határozata alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A gazdasági társaság indítványozó meghatalmazott jogi képviselője (Molnár & Társa Ügyvédi Iroda, eljáró ügyvéd: dr. Molnár István) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése és 27. § (1) bekezdése alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, amelyben kérte a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény 41/A. § (1) és (3) bekezdése, 41/C. § (2), (3) és (6) bekezdése, 41/D. § (1) és (5) bekezdése, valamint a Kúria Jogegységi Panasz Tanácsának Jpe.I.60.009/2022/10. számú jogegységi hatályú határozata alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.
- [2] 2. Az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján alkotmányjogi panasz benyújtására akkor van lehetőség, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, vagy hatáskörét az Alaptörvénybe ütközően korlátozza, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [3] Az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján alkotmányjogi panasszal az Alkotmánybírósághoz fordulhat az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet, ha az ügyben folytatott bírósági eljárásban alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazása folytán az Alaptörvényben biztosított jogának sérelme következett be, és jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [4] Az Alkotmánybíróság az Abtv. 50. § (1) bekezdése alapján az ügyben tanácsban járt el.
- [5] A Kúria Jogegységi Panasz Tanácsa az alkotmányjogi panasszal támadott Jpe.I.60.009/2022/10. számú jogegységi hatályú határozatával a Kúria Pfv.I.21.240/2021/4. számú ítéletét hatályon kívül helyezte, és a Kúria felülvizsgálati tanácsát új eljárásra és új határozat hozatalára utasította.
- [6] Az indítványozó a Kúria Jogegységi Panasz Tanácsának Jpe.I.60.009/2022/10. számú jogegységi hatályú határozata ellen terjesztett elő alkotmányjogi panaszt, azonban a Kúria Jogegységi Panasz Tanácsának a Kúria felülvizsgálati tanácsát új eljárásra és új határozat hozatalára utasító döntése nyomán az ügyben az eljárás még folyamatban van. Mindezek alapján az alkotmányjogi panasz a törvényi feltételeknek nem felel meg, mert a Kúria felülvizsgálati tanácsa előtt elbírálatlan indítvány van (az eljárás még folyamatban van), így érdemi elbírálására nincs lehetőség.
- [7] 3. A fentiekre tekintettel az Alkotmánybíróság az Abtv. 26. § (1) bekezdése és 27. § (1) bekezdése, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *h*) pontja alapján az alkotmányjogi panaszt visszautasította.
- [8] A Kúria felülvizsgálati eljárás során hozott döntését követően – az Abtv.-ben meghatározott feltételek teljesülése esetén – az alkotmányjogi panasz előterjesztésének lehetősége továbbra is nyitva áll az indítványozó számára.

Budapest, 2022. november 15.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1994/2022.

Az Alkotmánybíróság Határozatai az Alkotmánybíróság hivatalos lapja, mely elektronikus formában, időszakosan jelenik meg. A kiadvány az Alkotmánybíróság döntéseinek gondozott, szükség esetén anonimizált változatú szövegét tartalmazza. Az Alkotmánybíróság Határozatainak egyes számai bárki számára, személyazonosítás nélkül, korlátozástól mentesen, díjmentesen hozzáférhetőek az Alkotmánybíróság honlapján: www.alkotmanybirosag.hu

A szerkesztésért felel: dr. Bitskey Botond, az Alkotmánybíróság főtktára
layout: www.escom.hu

Kiadja a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó Kft., Budapest VIII., Somogyi Béla u. 6., www.mhk.hu
Felelős kiadó: Németh Balázs ügyvezető
HU ISSN 2062–9273